

๑๐๕๒
๒๕
สมเด็จพระปิยมหาราช

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๔๘ ฉบับที่ ๕ เดือนกันยายน-ตุลาคม ๒๕๔๖

• บทบรรณาธิการ

สร้อยคำ

ราชสำนักชวาชองกาช ขอน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์ผู้ทรงคุณธรรมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงนำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง อย่างพลิกแผ่นดิน โดยปราศจากการขลุ่ยขลุ่ย ทรงนำพสกนิกรชาวไทยสู่ความเป็นอารยประเทศ ทรงเห็นประโยชน์ของการแผ่นดิน ยิ่งกว่าการในพระองค์ และพระราชกรณียกิจอันใหญ่หลวงอีกนานัปการ ๑๕๐ ปีแล้ว พระองค์ยังทรงอยู่เหนือขอบของเหล่าปวงชนชาวไทย สมดังพระราชสมัญญาที่ทรงได้รับ เหนิมพระเกียรติเป็น "สมเด็จพระปิยมหาราช" และในโอกาสนี้ จึงขอนำเสนอเรื่อง "พระมหากษัตริย์พระองค์นั้น" โดย ศศ.ตย. ชงทอง ชันทราชศู เพื่อถวายเป็นราชสักการะ

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "ประเทศไทย ในฉันทใหม่ของการแข่งขันในเวทีโลก" โดยท่านจะได้รับความซาบซึ้งคิด แนวทาง "ในการปรับระบบราชการไทยให้ทันกับระบบโลก ท่านมีชัย ฤชุพันธุ์ จะช่วยท่านค้นหา คำตอบ ในเรื่อง "สังคมไทย จะได้อะไรจากการปฏิรูประบบราชการไทยและการปฏิรูป การศึกษา" ติดตามด้วย บทสัมภาษณ์พิเศษ นายสีมา สีมานันท์ เลขธิการ ก.พ. คนที่ ๑๐ และคอลัมน์ประจำ เรื่องสาคู่ไม้ไผ่ตัวที่พลาดไม่ได้

บรรณาธิการ

เจ้าของ

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

โทร. ๐-๒๒๘๑-๙๔๕๕, ๐-๒๒๘๑-๓๓๓๓ ต่อ ๒๑๓๔

ที่ปรึกษา

นายบุญปลูก ชายเกตุ
นายสีมา สีมานันท์
นายเฉลิม ศรีผดุง
นางสาวมณฑนา ปิยะมาตา
นายปรีชา วัชรภักย์

บรรณาธิการ

นางกานดา วัชรภักย์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางฉัตรทิพย์ จำเต็มเผด็จศึก

กองบรรณาธิการ

นางมณฑนา บรรจงแต้ม
นายเอกศักดิ์ ศรีกรรณาสวัสดิ์
น.ส.วันเพ็ญ นาคแจ้ง
นายสมพงษ์ เกษตรอำนวนัย
น.ส.อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ
นายพรชัย มาสดีตย์
น.ส.จันทกานต์ ตันเจริญพานิช
น.ส.เหมวดี บรรเทา
น.ส.บุญญารัตน์ กลัดทอง

ผู้จัดการสวัสดิการ

นายเกียรติศักดิ์ เบญจนิรติศัย

พิมพ์ที่

บริษัท สำนักพิมพ์ สัมหวาน จำกัด
โทร. ๐-๒๖๓๖-๖๕๕๐-๘ แฟกซ์ ๐-๒๒๓๘-๑๐๗๔

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อเผยแพร่งานวิชาการและความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ

ต้องการให้ข้อเสนอแนะ ถามปัญหา ระเบียบราชการหรือส่งบทความ แสดงความคิดเห็น

โปรดส่งไปที่

บรรณาธิการวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ. ถ.พิษณุโลก เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

สารบัญ

หน้า

๑

พระมหามงกุฎพระองค์นั้น

รศ. ดร. ธงทอง จันทรางศุ

บทความ

- ประเทศไทยในบริบทใหม่ของการแข่งขันในเวทีโลก
พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ๑๙
- สังคมไทย จะได้อะไรจากการปฏิรูประบบราชการไทย
และการปฏิรูปการศึกษา
มีชัย ฤชุพันธุ์ ๓๒
- บทสัมภาษณ์พิเศษ เลขาธิการ ก.พ. คนที่ ๑๐
สีมา สีมานันท์ ๕๒
- รณิษฐา สารทิพพา
- โยนิโสมนสิการ: คิดแบบอยู่ในปัจจุบัน (๙)
ศ.พิเศษเสฐียรพงษ์ วรรณปก ๖๐

คอลัมน์ประจำ

- จากภาพสู่ข่าว ๖๕
- Fast Track แบบฉบับของสำนักงาน ก.พ.
คณะทำงาน Fast Track สำนักงาน ก.พ.
- รางวัลการท่องเที่ยวให้กับข้าราชการพนักงาน
ถูกจ้างประจำของส่วนราชการ
สมพงษ์ เกษตรอำนวนัย
- มติ ก.พ. ที่น่าสนใจ ๗๔
- มณฑนา บรรจงแต้ม
- มุม “เพื่อนบุคลากร” ๗๗
- ฉ.ต.ป.
- ท่อไอเสีย ๘๐
- เทอร์โบ
- รู้ศัพท์รู้แสง ๘๔
- นางกัลโล
- อุทาหรณ์ก่อนทำผิด ๘๕
- เอกศักดิ์ ศรีกรรณาสวัสดิ์
- สื่อสารเรื่องการสอบ ๙๐
- เหมวดี บรรเทา
- กฎ ระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้ ๙๒
- ธงชัย เจษฎาธิน
- เลียบรั้วราชการ ๑๐๑
- ‘นอซีฟ

พระมหาบุรุษ พระองค์นั้น

รศ. ธงทอง จันทรางศุ *

มีนักประวัติศาสตร์ชาวต่างประเทศผู้หนึ่งกล่าววิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อร้อยปีเศษมาแล้วว่า “การสืบราชสมบัติของไทย ต่อจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย และ มีความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ ขณะที่การสืบราชสมบัติของพม่า ต่อจากพระเจ้ามินดงนำไปสู่หายนะ เพราะในประเทศไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระปรีชาสามารถอันยิ่งใหญ่ ได้มีรัชทายาท

สืบราชสมบัติ เป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระปรีชาสามารถยิ่งใหญ่อีก

“รัชทายาท” ที่กล่าวถึงในบทความข้างต้นนั้น คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบสนองพระองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถในปีพุทธศักราช ๒๔๑๑ มีพระชนมายุเพียง ๑๕ พรรษา ทั้งกำลังประชวรหนักจนแทบจะ

* รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

ห้องสมุดสำนักงาน ก.พ.
LIBRARY OF THE OFFICE OF CSC

ไม่มีพระชนมชีพรอดมาได้ “เปรียบเทียบคนที่มีศีรชะขาดแล้ว จับเอาร่างกายขึ้นตั้งไว้ในที่สมมุติภคตริย์” แต่แล้วด้วยพระปรีชาสามารถอันล้ำเลิศ กาลเวลาที่ผ่านไปโดยลำดับที่แสดงให้เห็นพระราชกรณียกิจเพื่อชาติและประชาชนอันมากมายจนเหลือจะประมาณได้ ก็ได้พิสูจน์แล้วว่า เป็นบุญของชาติไทยหนักหนาที่เทพยดาฟ้าดิน ได้บันดาลให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระรัชทายาทในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้น เสด็จมาผ่านพิภพในเวลาที่บ้านเมืองกำลังอยู่ในภาวะหน้าลี้หน้าขวาน และถึงยุคสมัยจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบ้านเมืองขึ้นให้ทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดว่าเป็นรัชกาลที่ยืนยาวยิ่งรัชกาลหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย เพราะได้ทรงครองแผ่นดินเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของราษฎรอยู่นานถึง ๔๒ ปี ช่วงเวลาดังกล่าวนี้ โฉมหน้าของสยามประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในกว่าสี่สิบปีนี้ เปลี่ยนยิ่งกว่าความเปลี่ยนแปลงอื่นใดในพงศาวดารไทย ที่มีระยะเวลามาห้าร้อยปีเสียอีก เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสู่สวรรคาลัย ณ วันที่ ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๓ นั้น สุดปัญญาที่จะพรรณนาได้ว่า ราษฎรโศกและตรมเพียงใดภายในระยะเวลาเจ็ดวัน นับแต่วันสวรรคต ปรากฏตามรายงานของกระทรวงมหาดไทยและ

กระทรวงนครบาลว่า ทั้งนอกกรุงในกรุงทั่วพระราชอาณาเขตไม่ปรากฏคดีความอาญาขึ้น แม้เพียงเรื่องเดียว ดูเอาเถิด แมแต่โจรผู้มิจฉาชีพยังตกใจและอาลัยใน “สมเด็จพระปิยมหาราช” หัวใจของพสกนิกร ก็ยังร่ำร้องอยากจะให้วันเวลา ๔๒ ปีนี้ ยืดยาวออกไปอีกนานเท่าที่ใจปรารถนาเนิ่นนานจนไม่มีที่สิ้นสุด

พระราชสมัญญา ที่ทรงได้รับเฉลิมพระเกียรติ เป็น “สมเด็จพระปิยมหาราช” นี้ ประชาชนทั้งประเทศ พร้อมใจกันน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวาย เมื่อดำรงอยู่ในราชสมบัติครองแผ่นดินมาได้ ๔๐ ปี ทางราชการจัดให้มีการพระราชพิธีรัชมังกลาภิเศก เป็นการมโหฬารและงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือ งานน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายพระบรมรูปทรงม้า ซึ่งประดิษฐานอยู่ที่หน้าลานพระราชวังดุสิต พระบรมรูปทรงม้านี้ ราษฎรพร้อมใจกันบริจาคคนละเล็กคนละน้อย สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏไปตราบนานเท่านาน

เมื่อก้าวถึงเวลาที่พระมหากษัตริยาธิราชได้เสด็จอยู่ในราชสมบัติว่า จะช้านานสักปานใดก็ดี มีข้อควรพิจารณาอีกอย่างหนึ่งว่า ในเวลาที่เป็นรัชสมัยนั้น พระองค์ทรงทำนุบำรุงประชาชน ข้ำขอบขัณฑสีมาด้วยประการใดบ้าง ถ้าในระหว่างเวลานั้น พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญประโยชน์ให้บังเกิดมีขึ้นแก่ชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญก็ควร จะกล่าวได้ว่า พระมหากษัตริยาธิราชพระองค์นั้นมีได้ดำรงสมบัติอยู่นานเสียเปล่า ดังนั้น จึงนับ

2025 70 300170 387 70 784838

เป็นบุญอันมหาศาลของเมืองไทย ที่สมเด็จพระ
ปิยมหาราชได้เสด็จขึ้นครองราชย์ในกาลสมัย
อันเหมาะสมยิ่ง กล่าวคือ เป็นเวลาที่กรุงสยาม
จะต้องเจริญขึ้น เพราะเป็นเวลารอยต่อระหว่าง
เก่ากับใหม่ ด้วยเดชะ พระบารมีปกเกล้าฯ
ทรงพระกรุณาชักจูงประชาชนด้วยรัฐาภิบาล
นโยบายอันสุขุม เมืองไทยจึงได้ก้าวเข้าสู่ความ
เจริญในปัจจุบัน พระมหากษัตริย์คุณอันเปี่ยม
ด้วยพระเมตตา นี้ เปรียบประดุจอาการอ่อนลงกต
ของพระมหากษัตริย์ราช งามเสียยิ่งกว่า
อาการอันอลังการใดๆ และเปรียบเหมือน
พระแสงอันมีฤทธิ์มีเดชยิ่งกว่าพระแสงทั้งปวง
ทรงเป็นเอกแห่งชนนิกรแล้วยังได้ทรงผูกพัน
ไว้ด้วยพระเมตตาการุญอีกด้วย ชนทั้งปวงจึง
มิได้มีเวลารูสึกอย่างอื่นนอกจากอิมใจว่า ได้พึ่ง
พระบารมีเป็นที่ร่มเย็นเกษมสำราญ ก็เมื่อ
เป็นพระมหากษัตริย์ที่งามประเสริฐเช่นนี้แล้ว
เหตุใดเล่าพสกนิกร จึงจะไม่จงรักภักดี

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพ นักปราชญ์ในทางประวัติศาสตร์
ไทย ทรงแถลงไว้ในคำบรรยายเรื่องลักษณะ
การปกครองประเทศสยาม แต่โบราณว่า
“ชนชาติไทยมีคุณธรรม ๓ อย่างเป็นสำคัญ
จึงสามารถปกครองประเทศสยามมาได้ คือ
ความจงรักภักดีของชาติอย่าง ๑ ความ
ปราศจากวิหิงสาอย่าง ๑ ความฉลาดในการ
ประสานประโยชน์อย่าง ๑ เหล่านี้ เป็นสำคัญ
ยิ่งกว่าคุณธรรมอย่างอื่น”

หากเราได้ศึกษาและติดตามพระราช
กรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวให้ถ่องแท้แล้ว จะตระหนักเห็นว่า
คุณธรรมของคนไทยทั้งสามประการนั้น มี
อยู่พร้อมบริบูรณ์ในสมเด็จพระปิยมหาราช มิได้
มีบกพร่อง ในข้อหนึ่งข้อใดเลยแม้แต่น้อย
ทรงเป็นเนติแบบอย่างให้ไทยทุกรุ่นทุกสมัย
เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทสืบไป แต่
นี่จนเบื้องหน้าไม่มีวันสิ้นสูญ

จงรักภักดีของชาติ

“ฉันขอบอกให้ทราบทั่วกันว่า ถ้า
เหตุการณ์จะมีแก่บ้านเมืองประการใด ตัว
ฉันไม่ได้ย่อท้อถอยอย่างหนึ่งอย่างใด
ขอให้ท่านทั้งหลายไว้วางใจเถิดว่า ฉันกับท่าน
ทั้งหลายคงจะช่วยกันรักษาบ้านเมืองของ
เราจนสุดกำลัง และความคิด”

ข้อความข้างต้นที่อัญเชิญมานี้ เป็น
พระราชดำรัส ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานแก่ข้าทูลละอองธุลี
พระบาท ณ เรือพระที่นั่งมหาจักรี ซึ่งทอดอยู่
หน้าเมืองสมุทรปราการ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม
พุทธศักราช ๒๔๓๖ ตรงกับรัตนโกสินทร์ศก
๑๑๒ ซึ่งเป็นปีที่เมืองไทยอยู่ในภาวะวิกฤต
เป็นอย่างยิ่ง เพราะมีข้อพิพาททางการเมืองกับ
ฝรั่งเศส ซึ่งในเวลานั้นฝรั่งเศสและมหาอำนาจ
อื่นอีกหลายชาติ กำลังแก่งแย่งแข่งขันกัน
เพื่อแสวงหาอาณานิคม ในซีกโลกตะวันออก

ประเทศอื่น ในภูมิภาคแถบนี้ ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติไปจนเกือบหมดแล้ว ถ้าจะว่าแต่เฉพาะในเอเชียอาคเนย์นี้ ก็เหลือเมืองไทยอยู่ประเทศเดียว ที่ยังอยู่รอดปากเหยี่ยวปากกามาได้ ในเวลาเมื่อเกิดวิกฤตนั้น ฝรั่งเศส หาเหตุกระทบกระทั่งเล็กๆ น้อยๆ ตามชายแดน ซึ่งในเวลานั้นไทยมีชายแดนต่อกับอาณานิคมของฝรั่งเศสในอินโดจีนอยู่ และยังส่งเรือรบบุกฝ่าปากน้ำเจ้าพระยาขึ้นมาทอดสมออยู่หน้าสถานทูตฝรั่งเศส ที่ตำบลบางรัก ไทยเราต่อสู้ป้องกันตัวเองจนสุดความสามารถ แต่ก็ไม่เป็นผลหน้าซำยังถูกฝรั่งเศสยื่นคำขาดเรียกร้องให้ไทยต้องยินยอมเป็นหลายอย่างหลายประการที่ร้ายแรงที่สุด คือฝรั่งเศสขอให้ไทยยกดินแดน ในอาณาเขตบางส่วนให้อยู่ในความปกครองของฝรั่งเศส เหตุการณ์ครั้งนั้น คนไทยเจ็บช้ำน้ำใจกันมาก แต่ใครเล่าจะเจ็บจะช้ำยิ่งไปกว่า พระราชหฤทัยขององค์ประมุขแห่งชาติ เห็นจะไม่มีอีกแล้ว คราวนั้นถึงกับทรงพระประชวรหนัก และหยุดเสวยพระโอสถ แต่แล้วด้วยพระขันติธรรมอันล้ำเลิศ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงสามารถประคับประคองสถานการณ์จนผ่านภาวะวิกฤตมาได้ โดยสวัสดิ์ โดยทรงจำยอมเสียสละดินแดนในพระราชอาณาเขตบางส่วน เพื่อรักษาดินแดนส่วนใหญ่ไว้

วิกฤตการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ คราวนั้น เป็นเหตุ

ให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักแน่แก่พระราชหฤทัยว่าลำพังกำลังรบของชาติไทยเรา ซึ่งเป็นชาติเล็กที่ไหนเลยจะสามารถต่อสู้ต้านทานสรรพวุธยุทธโธปกรณ์ และกำลังรี้พลจำนวนมหาศาลของชาติมหาอำนาจได้ เมื่อเอาชนะด้วยกำลังไม่ได้ ก็ต้องเอาชนะด้วยพระปัญญาบารมี ตามพระราชอัธยาศัยที่ทรงอบรมหนักแน่นอยู่ ในพระพุทธศาสนาถึงขนาดที่ได้สละราชสมบัติทรงออกผนวชตามโบราณราชประเพณีชั่วระยะเวลาหนึ่งพุทธศาสนาสันในพระพุทธศาสนาสั่งสอนนิกรชนชาวไทยว่า ทุกข์ทั้งหลายนั้นเกิดแต่เหตุ ถัดดับหรือระงับเหตุ นั้นได้ ทุกข์ก็สูญสิ้นไปด้วย โดยนัยนี้ จึงได้ทรงพระราชดำริน้อมนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทาง ในการรักษาอิสรภาพของชาติ ก็เหตุที่ชาติมหาอำนาจทั้งหลายนิยมนำมาใช้เป็นข้ออ้าง เพื่อยึดครองดินแดนต่างๆ เป็นอาณานิคมของตน ย่อมได้แก่ ความล้าหลังไม่ทันสมัยของประเทศนั้นๆ ประกอบกับนโยบายไม่ยอมคบหาสมาคมกับชาวต่างชาติ ซึ่งประสงค์จะมาเป็นมิตรเป็นสำคัญ การที่จะนำสยามรัฐนาวารอดพ้นคลื่นลมและมรสุมที่พัดกระหน่ำแรงกล้าในยามนั้น จำต้องดำเนินพระบรมราโชบายสำคัญสองข้อ คือ ข้อหนึ่ง ได้แก่การพัฒนาชาติบ้านเมืองของเราให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างอารยะ ข้อที่สอง ได้แก่ การเจริญทางพระราชไมตรีเป็นมิตรกับชาติต่างๆ อย่างเสมอมาเสมอไหลกัน

บ้านอื่น เมืองอื่น ที่ต้องสูญเสียเอกราช และ
❖ อิศรภาพของตนไปจนสิ้น ก็มักจะมีสาเหตุ
เนื่องมาจากทริภูมานะว่าตน เป็นชาติเก่าแก่
มีความเจริญไพบุลย์ มาแต่อดีตถึงโลกจะหมุน
ไปเพียงใด ก็ยอมไม่อนุวัตเปลี่ยนแปลงตาม
ดื้อดึงแข็งขืนอยู่ จนต้องเสียความเป็นชาติ
ของตน

เพื่อดำเนินการตามพระบรมราโชบาย
โดยพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า
อย่างอารยะ ในประการแรกนั้น อาศัยที่
❖ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
พระปรีชารอบรู้ในทางรัฐประศาสนประเพณี
การปกครองของไทยอย่างเก่าเป็นอย่างดี และ
ส่วนการประเพณีการปกครองอย่างทีนิยมกัน
ในทวีปยุโรปก็ได้ทรงศึกษาทรงทราบหลักการ
โดยตลอด การสำคัญที่ได้ทรงกระทำจนเป็น
ผลสำเร็จ และมีความยั่งยืนเป็นหลักของ
แผ่นดินมาจนทุกวันนี้ ได้แก่ การเปลี่ยน
ระบอบการปกครองจากแบบเดิม ที่จัดให้มี
❖ อัครมหาเสนาบดีสองฝ่าย คือ สมุหพระกลาโหม
คนหนึ่งและสมุหนายกคนหนึ่งและมีเสนาบดี
รองลงไปอีก ๔ ตำแหน่ง ซึ่งเรียกจตุสดมภ์
อันเป็นวิถีทางปกครองที่ตั้งขึ้นตั้งแต่ครั้งกรุง
ศรีอยุธยาเป็นราชธานี ครั้นล่วงมาถึงแผ่นดิน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้
ราชการแผ่นดินมีเพิ่มพูนขึ้นมากทั้งซับซ้อน
ยิ่งกว่าแต่ก่อนสุดกำลังความสามารถที่ระบบ
เก่าแก่เช่นนั้น จะปฏิบัติบริหารกันไปได้

จึงทรงพระราชดำริ ตั้งเป็นกระทรวงขึ้น ๑๒
กระทรวงมีเสนาบดีรับผิดชอบ กระทรวงละ
หนึ่งนาย การเปลี่ยนแปลงครั้งนั้นจัดว่าเป็น
การเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงถึงขนาดที่
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็น
ว่า เป็นการ “พลิกแผ่นดิน” ถ้าจะใช้คำอังกฤษ
ก็ต้องเรียกว่า Revolution ไม่ใช่ Evolution
และยังทรงพระราชวิจารณ์ต่อไปด้วยว่า

“การเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงครั้งนี้
มีน้อยประเทศที่จะสำเร็จไปได้โดยราบคาบ
ปราศจากจลาจล หรือจะว่าไม่มีเลยก็เกือบ
จะว่าได้ประเทศญี่ปุ่นได้มีการเปลี่ยนแปลง
การปกครองอย่าง “พลิกแผ่นดิน” เหมือน
ประเทศสยาม แต่หาได้ดำเนินการไปได้สงบ
ราบคาบเหมือนของประเทศสยามไม่ ยังต้อง
มีการจลาจลในบ้านเมือง เช่น มีขบถสัตตsuma
(Satsuma Rebellion) เป็นต้น

การที่ประเทศสยาม ได้เปลี่ยนแปลง
วิธีปกครองอย่าง “Revolution” ได้โดยไม่
ต้องมีใครต้องเสียเลือดเนื้อแม้แต่หยดเดียว
ดังนี้ต้องนับว่าเป็นมหัศจรรย์ เป็นโชคดีของ
ประเทศสยามเป็นอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลง
อย่างนี้ ย่อมขัดประโยชน์ของคนบางจำพวก
จึงยากนักที่จะสำเร็จไปได้โดยสงบราบคาบ

ที่การเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ สำเร็จไปได้ใน
ประเทศสยามโดยราบคาบ เพราะ “Revolution”
ของเรานั้น สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินเป็น
ผู้ทรงริเริ่ม ทั้งมีพระราชอัธยาศัยละมุน

ละม่อม ทรงสามารถปลุกความจงรักภักดี
ในชนทุกชั้นที่ได้เข้าเฝ้าฯ ใกล้ชิดพระองค์
แม้แต่ครั้งเดียว

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงเล็งเห็นการภายนอกอย่างชัดเจน และ
ทรงทราบการที่ล่วงไปแล้วเป็นอย่างดี ได้ทรง
พระราชดำริตริตรวงโดยรอบคอบ ได้ทรงเลือก
ประเพณีการปกครองทั้งของไทยเรา และของ
ต่างประเทศประกอบกันด้วยพระปรีชาญาณ
อันยอดเยี่ยม ได้ทรงจัดการเปลี่ยนแปลงวิธีการ
ปกครองเป็นลำดับมาล้วนเหมาะกับเหตุการณ์
และเหมาะกับเวลาไม่ช้าเกินไป ไม่เร็วเกินไป”

นอกเหนือจากพระปรีชาสามารถที่ปรากฏ
ตามพระราชวิจารณ์ข้างต้นแล้ว ความสำเร็จ
ของการพลิกแผ่นดินอีกข้อหนึ่งเห็นจะได้แก่
การที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้ทรงแสดงให้เห็นปรากฏแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน
ตลอดจนเสวกามาตย์ราชบริพารอยู่เสมอว่า
ทรงเห็นแก่ประโยชน์ของการแผ่นดิน ยิ่งกว่า
การในพระองค์ในส่วนพระองค์ แม้จะต้องลด
ทอนพระราชอำนาจหรือพระราชอาณาประโยชน์
ที่ทรงมีมาแต่เดิม ถ้าการนั้นจะเป็นคุณต่อ
แผ่นดินแล้ว มิเคยที่จะลังเลพระทัยเลย
แม้แต่บ่อย เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงเป็น
ผู้นำในการเสียสละเช่นนี้แล้ว ถึงแม้การที่
ทรงพระราชดำริเปลี่ยนแปลง จะไปกระทบ
ประโยชน์ใครบ้าง ผู้นั้นก็ยอมยินดีถวายตาม
พระราชนิยม

ตัวอย่างหนึ่งที่พึงแสดงได้ในที่นี้ คือ
เมื่อแรกตั้งกระทรวงพระคลังมหาสมบัติขึ้น
เป็นหนึ่งในสิบสองกระทรวงนั้น มีข้อขัดข้อง
ด้านเงินทุนในประเทศไม่เพียงพอที่ประชุม
เสนาบดีมีความเห็นว่าถ้าจำเป็นจะต้องใช้วิธี
กู้เงินมหาชน (Public Loan) มาทำการที่เกิด
ดอกผลทำการบำรุงบ้านเมืองให้เจริญเร็วทัน
ตามโลก เช่นการรถไฟก็ไม่ควรรังเกียจในการนี้
ที่ปรึกษากระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็น
ชาวอังกฤษ ชื่อ มิตเชล อินเนส (Mitchel Innes)
อธิบายความว่า ตามประเพณีที่รัฐบาลกู้เงิน
มหาชนนั้น เขาย่อมพิมพ์โฆษณาประมาณ
รายรับรายจ่ายของแผ่นดินให้ปรากฏ เพื่อให้
มหาชนมีความวางใจในเศรษฐกิจของบ้านเมือง
จึงอาจกู้เงินได้ง่าย แต่นายมิตเชลเอง มีความ
หนักใจอยู่ว่า ตามธรรมเนียมการคลังของไทย
อย่างเดิมนั้น กำหนดในงบประมาณว่าพระเจ้า
แผ่นดินอาจจะเอาเงินแผ่นดินไปใช้เป็นเงิน
พระคลังข้างที่ได้ถึงร้อยละ ๑๕ ของรายได้
แม้ในทางปฏิบัติ จะมิเคยให้ทรงใช้เงินส่วน
พระองค์มากถึงเพียงนั้นก็จริงอยู่ แต่ตามที่
ปรากฏในบัญชีงบประมาณก็มีอยู่ ดังนั้นใคร
เห็นก็อาจจะเกิดรังเกียจว่ามากมายเหลือเกิน
นัก แต่ถ้าจะลดเงินใช้สอยส่วนพระองค์ลง
ก็เกรงว่า จะทรงรังเกียจเรื่องก็รั้งรออยู่มิทัน
กราบบังคมทูลให้ทรงทราบว่าหาหรือกันอย่างไร
มาอีกเพียงไม่กี่วัน นายมิตเชล ได้เฝ้าสมเด็จพระ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ซึ่งเวลานั้น ทรงเป็นเสนาบดีว่าการกระทรวงมหาดไทย และทรงทราบความชื่อนี้แต่เดิม ด้วยกิริยาอาการเบิกบานผิตปกติ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่าว่า

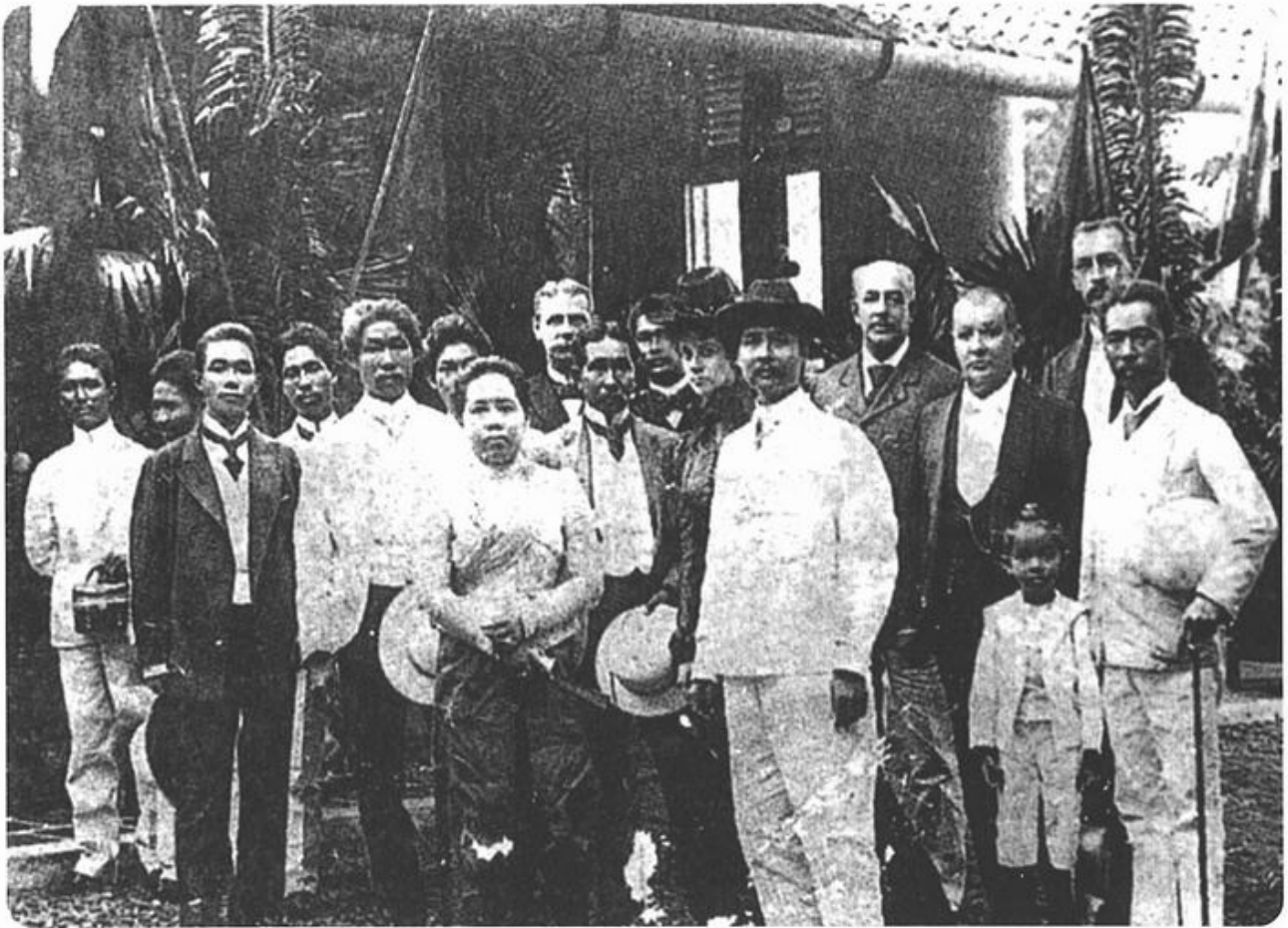
“พอพบกันก็ออกปากว่า “No country has a King like yours” ซึ่งแปลได้ว่า ไม่มีเมืองไหนที่จะมีพระเจ้าแผ่นดินเหมือนของท่าน ครั้นนั่งลงแล้วเล่าให้ฟังว่าเมื่อพูดกับฉันวันนั้นแล้วไปปรึกษากับกรมหมื่นมหิศรา (ทรงหมายถึง กรมหมื่นมหิศราราชหฤทัย เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ) เห็นว่า ควรทูลถามพระเจ้าอยู่หัวว่า ทรงรังเกียจการพิมพ์งบประมาณเงินแผ่นดินโฆษณา แก่มหาชนหรือไม่เสียชั้นหนึ่งก่อน ก็โปรดให้โฆษณางบประมาณแล้ว เมื่อถึงเวลาพิจารณารายการ จึงจะทูลเรื่องเงินพระคลังข้างที่สำหรับทรงใช้สอยส่วนพระองค์ต่อไป แต่พอกรมหมื่นมหิศรา ถวายจดหมายฉบับแรก ก็ได้รับพระราชหัตถเลขาตอบทันทีว่า

“ในการกู้เงินมหาชนนั้น จำเป็นต้องโฆษณางบประมาณแผ่นดินอยู่เองหาทรงรังเกียจไม่ แต่ยังมีต่อไปอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับโฆษณางบประมาณนั้น คือ เงินแผ่นดินที่แบ่งให้พระเจ้าแผ่นดินใช้สอยส่วนพระองค์ต้องมีจำกัดจำนวนเงินบอกไว้ให้ปรากฏในงบประมาณจะว่า แต่เท่านั้น เท่านั้นเปอร์เซ็นต์หาควรไม่ ให้กระทรวงพระคลัง แก้ไขให้ตรงตามแบบฝรั่งด้วย ส่วนจำนวนเงินที่จะถวายให้

ทรงใช้สอยปีละเท่าใด ก็ให้กระทรวงพระคลังพิจารณาตามเห็นสมควร ถวายเท่าใด ก็ระยอมรับเท่านั้น โดยไม่รังเกียจ สุดแต่จะให้สำเร็จประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นประมาณ”

มิสเตอร์ มิทเชล อินเนส ว่า “ตามประเทศอื่น มักปรากฏแต่ว่า พระเจ้าแผ่นดินอยากได้เงินใช้ส่วนพระองค์ให้มากขึ้น เสนาบดีกับสภาราชฎ (Parliament) คอยขัดขวางไม่ยอมถวายตามพระราชประสงค์ เมืองไทยนี้พระเจ้าแผ่นดินมีอำนาจสิทธิ์ขาด จะสั่งให้เป็นอย่างไรก็ตามพระราชหฤทัย แต่พระเจ้าอยู่หัวกลับระยอมสละผลประโยชน์ส่วนพระองค์พระราชทานแก่บ้านเมืองแล้ว ยังซ้ำให้เสนาบดีกะจำนวนเงินจะถวายเท่าใดก็จะทรงรับเท่านั้น ดังนี้ ไม่มีพระเจ้าแผ่นดินประเทศอื่น ที่จะทำเหมือนอย่างพระเจ้าอยู่หัว จึงนับถือเป็นอย่างยิ่ง”

ตามเนื้อความที่ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่ามานี้ จนชั้นแต่คนต่างภาษาเมื่อได้เห็นพระราชจริยาวัตร เพื่อบ้านเมืองของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยต้องแท้แล้วก็อดจะมีน้ำใจชื่นชมรักดีไม่ได้ น้ำพระทัยสมเด็จพระปิยมหาราชนั้น ทรงเห็นว่า “การที่เป็นเจ้าแผ่นดิน ไม่ใช่สำหรับมั่งมี ไม่ใช่สำหรับชมเหงคนเล่นตามใจชอบ ไม่ใช่เกลียดไว้แล้วจะได้แก้เผ็ด มิใช่เป็นผู้สำหรับจะกินสบายนอนสบาย ถ้าจะปรารถนาเช่นนั้นแล้ว มีสองทางคือบวชทางหนึ่ง เป็นเศรษฐีทางหนึ่ง เป็นพระเจ้าแผ่นดินสำหรับแต่เป็นคนจนและ

เป็นคนทีอดกลั้นต่อสุขและทุกข์ อดกลั้นต่อความรักและความชังอันจะเกิดฉิวขึ้นมาในใจ หรือมีผู้ยุยง เป็นผู้ปราศจากความเกียจคร้าน ผลที่จะได้นั้นมีแต่ชื่อเสียงปรากฏ เมื่อเวลาตายแล้วว่า เป็นผู้รักชาววงศ์ตระกูลไว้ได้ และเป็นผู้ป้องกันความทุกข์ของราษฎร ซึ่งอยู่ในอำนาจความปกครองต้องหมายใจในความสองข้อนี้ เป็นหลักมากกว่าคิดถึงการเรื่องอื่น” ด้วยน้ำพระทัยนี้แล่า คนจึงได้รักแสนรัก จะทรงชักจูงบ้านเมืองไปข้างไหน พสกนิกรทั้งแผ่นดินก็พร้อมจะโดยเสด็จ ด้วยมีศรัทธาในเบื้องตันเสียแล้วว่ ทรงรักชาติบ้านเมืองอย่างแน่วแน่และเด็ดเดี่ยว การพลิกแผ่นดินเพื่อให้สยาม

ประเทศทัดหน้าเทียมตากับนานาประเทศ จึงสำเร็จเรียบร้อยตามพระราชประสงค์

พระบรมราโชบาย เพื่อรักษาอิสรภาพของชาติข้อที่สอง คือ การเจริญทางพระราชไมตรีเป็นมิตรกับชาติต่างๆ เสมอป่าเสมอไหล่นั้น ทรงพระราชอุตสาหะในการดำเนินวิเทโศบายอย่างฉลาดลึกซึ้ง ทรงเน้นการดำเนินนโยบายทางการทูตเป็นหลัก เช่น ทรงทำสัญญาไมตรีกับนานาประเทศ ทั้งยังเสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรปเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรีถึงสองครั้ง คือ ในปีพุทธศักราช ๒๔๔๐ คราวหนึ่ง และปีพุทธศักราช ๒๔๕๐ อีกคราวหนึ่ง การเสด็จพระราชดำเนินประพาส

ทั่วยุโรปครั้งนั้น มิได้มีความสะดวกสบาย
อย่างเช่น การคมนาคมในปัจจุบัน หากแต่
ต้องเสด็จพระราชดำเนินรอนแรมไป โดย
ชลมารคด้วยเรือพระที่นั่งราชพาหนะเป็นเวลา
หลายเดือน ตลอดเวลาตั้งแต่เสด็จ ฯ ไปจาก
พระนครจนกระทั่งถึงเสด็จนิวัต ต้องทรงอดทน
ต่อความยากลำบากและทุกข์ทรมานพระวรกาย
เป็นอเนกปริยายอาทิ ตั้งแต่เรือพระที่นั่งเดินทาง
ไปในมหาสมุทรอินเดียคลื่นลมพัดแรงกล้าผู้คน
ในขบวนเสด็จต่างเมาค่ไปตาม ๆ กัน บางคราว
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเอง
ทรงพระประชวร ทรงบันทึกไว้ว่า

“วันนี้ฉันไม่สบาย อาหารไม่มีอะไรกิน
เพราะต้องอดเนื้อจะเห็นชันฤาไม่ ปลาแห้ง
ผัดไม่มีใครผัดเป็นทั้งลำเรือ.....เมื่อร้องหา
ของกินสัก ๑๖ นาทีได้มะนาว ครึ่งชั่วโมง

ได้นำปลา แต่น้ำตาลไม่ได้เลยจนแล้ว เพราะ
ไม่มีใครรู้ว่าอยู่แห่งใด..... พริกเกลือก็หา
ไม่ได้เดี่ยวยังตริตรองอยู่ว่ากินข้าวครึ่งท้อง
ถ้าหิวอนไม่หลับจะทำอย่างไร ตกลงใจว่า
จะต้องเอาน้ำตั้งไว้ข้างที่นอน หิวขึ้นมากก็จะชด
ไปเท่านั้นกันดารเสียจริง”

ครั้นไปถึงยุโรปแล้วในทางพระราชจริยวัตร
ที่จะต้องรักษาพระเกียรติและเกียรติศักดิ์
ของชาติ เอกราชไว้ก็เป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่า
เรื่องอื่นใดทั้งสิ้น ได้ทรงแสดงให้เห็นประจักษ์
ชัดแก่ตาชาวโลกว่า พระมหากษัตริย์ของ
กรุงสยามนั้น มิใช่ชาวบ้านนอกคอกนา
หรือล่าหลังไร้ความเจริญ ตรงกันข้ามเป็น
พระมหากษัตริย์จากบุรพทิศพระองค์แรก
ที่รับสั่งและเข้าพระทัยภาษาอังกฤษได้ดีเลิศ
โดยไม่ต้องใช้ล่าม พระราชนิยมในทางศิลปะ

วรรณกรรมหรืองานวิจิตรศิลป์อย่างใดที่
ยกย่องกันว่า เป็นหนึ่งของโลกก็ทรงอยู่ใน
ระดับผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น บางคราวแทนที่
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
จะทรงรู้สึกประหม่า เมื่อเข้าสู่สมาคมที่ใน
ทวีปยุโรปการกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม
คือ เจ้าต่างประเทศผู้เป็นเจ้าของบ้านนั่นเอง
ถึงกับรู้สึกประหม่ายำเกรงในพระบารมี ก็
มีอยู่การเสด็จประพาสทวีปยุโรปทั้งสองคราว
เป็นช่องทางให้ได้ทรงกระชับทางพระราชไมตรี

กับประมุขของประเทศต่างๆ ให้สนิทสนม
แน่นแฟ้น เมื่อเสด็จจากกลับมาแล้วมีเจ้านาย
ต่างประเทศหลายพระองค์ทรงรับคำเชิญ
เสด็จเข้ามาเป็นพระราชอาคันตุกะในกรุงสยาม
เป็นหลายหน นับว่าได้ทรงดำเนินวิเทโศบาย
ที่เหมาะสมยิ่ง ถ้าจะมีเหตุร้ายอย่างใด
เกิดขึ้นแก่เมืองไทยก็ย่อมเป็นที่แน่นอนว่า
เมืองไทย คงจะได้รับความเห็นอกเห็นใจ
ช่วยเหลือจากมิตรประเทศทั้งหลายโดย
ไม่ต้องสงสัย

พระราชกรณียกิจในทวีปยุโรปครั้งนั้น นายชิต บุรทัต กวีแก้วแห่งกรุงรัตนโกสินทร์รำพัน
พระเกียรติคุณไว้ว่า

“ฝ่าคลื่นและฝืนลม
เพื่อหวังประโยชน์ใน
เป็นคุณแก่บ้านเมือง
เหตุศิริโล่ห์พา
มีพระหทัยอ่อน
กับต่างประเทศมี
ในสิ่งสมควรอ่อน
ควรเดินเจริญนันท
พระองค์เสด็จแดน
ขอบอภัยอาศัย
ทั่วทุกประเทศจัด
ต้อนรับแลบำเรอ
ควรเจริญสง่าศรี
เสวยสุขมิขาดแคลน
ใช้แต่จะทรงป็น

ระทมตรมพระกายไป
ประเทศนั้นและนำมา
ให้ประเทืองเกลิงหา
พยุลงล้วนแต่ส่วนดี
จะเชิดซ้อนพระไมตรี
อนุสนธิเนื่องกัน
พระองค์หทัยอ่อนมิถึงชั้น
มนัสน้อมประนอมใจ
ณ แวันแคว้นกษัตริย์ใด
บมิหน่ายพระทัยเธอ
ประดิษฐ์รัฐดิเรกเลอ
บำรุงโดยประพาสแดน
และเป็นทีประเทิงแสน
ขณะคราวเสด็จดล
พระสัมพันธมิตรผล

ทั้งราชกิจยล
ทรงทอดพระเนตรการ
ทราบชัดพระเหตุภัย
เพื่อจักเป็นแบบอย่าง
ใคร่เพื่อจะนำมา
ไทยเราจะเทียมเทียบ
คู่หล้าสง่างาม

ตลอดทุกประเทศไป
อันไพศาล ณ ดาวไศ
ก็ทรงจำเป็นตำรา
ระหว่างกิจซึ่งทรงหา
เป็นฉบับประกอบตาม
เสมอเปรียบมิเสื่อมทรม
เจริญทันประเทศเขา”

ปราศจากวิหิงสา

“เราจะเป็นเหมือนบิดาของเจ้าตลอดไป
ยอมยินดีด้วยในเวลามีความสุข และช่วยปลด
เปลื้องอันตราย ในเวลาที่มีภัยได้ทุกซ์”

พระราชอัยยาศัยปราศจากวิหิงสา คือ
เอื้ออารีต่อบุคคลทั้งหลายที่อยู่ในปกครอง ไม่
เลือกว่าไทยหรือต่างชาติ เป็นพระคุณธรรม
ที่เด่นชัดอีกประการหนึ่ง ของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง พระราชกรณียกิจในการเลิกทาสนั้น
นับเป็นพระราชกุศโลบายยิ่งนักที่ทรงค่อยผ่อนให้
เป็นไปโดยลำดับ ไม่หักหาญด้วยกำลังแข็งขืน
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรง
ราชานุภาพ ทรงเล่าว่า

“เมื่อเทียบกับการเลิกทาสบางแห่ง ใน
ต่างประเทศแล้ว ต้องยกย่องว่า วิธีดำเนินการ
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในเรื่องนี้วิเศษกว่าของใคร ๆ ตัวอย่างนี้จะชี้ให้เห็น
เช่น ในรัสเซีย เมื่อพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ ๒
กำลังทรงดำเนินการเลิกทาสอยู่นั้น พระองค์เอง

ได้ถูกพวกมิชชันนารีปลงพระชนม์ชีพ ในอเมริกา
เมื่อเปอร์ลิแดนค์ ลิงโคลน์ จะเลิกทาสก็มีวิวาท
ถึงกับรบราฆ่าฟันกัน ระหว่างอเมริกาฝ่ายเหนือ
และอเมริกาฝ่ายใต้ การเลิกทาสในสยามนี้
ไม่ใช่ว่าไม่มีการรบพุ่งอย่างเดียว ยังแทบกล่าว
ได้ว่า ไม่มีใครรู้สึกด้วยซ้ำไป ข้าพเจ้าเคยเล่า
เรื่องนี้ให้ชาวต่างประเทศบางคนฟัง ต่างก็ลง
เนื้อเห็นว่าเรื่องนี้สำเร็จอย่างน่าอัศจรรย์ที่สุด
ก็อุบาย ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงใช้นั้นอย่างไร ข้าพเจ้าเล่าให้ฟัง
ตามที่ได้ยินพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง
ได้ตรัสเล่าให้ฟังเองจากพระองค์ ในชั้นแรก
ที่ทรงพระราชดำริ จะให้ประชาชนชาวไทย
มีเสรีภาพนั้น ทรงเห็นว่า ควรต้องเลิกทาส
ก่อนอื่น ได้ตรัสแสดงพระราชประสงค์ เรื่องนี้
ให้ผู้มีศักดิ์สูงทราบ ต่างก็เห็นว่า ไม่ควรเลิกทาส
ส่วนผู้ที่เป็นทาสเอง เมื่อได้ฟังเสียงดูแล้วที่
ชอบให้เลิกก็มีที่ไม่ชอบก็มีทาส ส่วนมากที่ว่า
ไม่ชอบให้เลิกนั้น เพราะเห็นว่าเมื่อเลิกแล้ว
จะไปหากินที่ไหนก็ได้ สู้อาศัยเลี้ยงชีวิตอยู่

กับมูลนายไม่ได้ตั้งนี้เป็นต้น พวกที่เห็นคุณ และอยากให้เลิกตามพระราชดำริมีเป็นส่วนน้อย พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงเห็นว่า จะจัดการเรื่องนี้อย่างโครมครามคงไม่สำเร็จแน่ และทั้งจะทำความไม่พอใจ ให้เกิดขึ้นแก่คน หมู่มาก จึงทรงใช้อุบายตรัสว่า การทาสนั้นจะ คงมีอยู่ต่อไปตามเดิมก็ได้ ขอแต่อย่างเดียว อย่าให้กุลบุตรที่เกิด ในรัชกาลของพระองค์ท่าน เป็นทาสก็แล้วกัน ใครเคยเป็นทาสมาแล้ว ในรัชกาลก่อนๆ เมื่อจะยอมเป็นทาสอยู่ต่อไป ก็ตามใจ การเลิกได้ดำเนินด้วยวิธีดังกล่าวมานี้ จึงไม่กระทบกระเทือนถึงใคร เมื่อประกาศ ออกมานั้น เด็กที่เกิดในต้นรัชกาลที่ ๕ มีอายุ ถึงเวลานั้นเพียง ๔-๕ ขวบเท่านั้น ไม่มี

ใครรู้ ประกาศก็เหมือนกระดาษแผ่นหนึ่ง ซึ่ง ไม่มีใครเอาใจใส่ ครั้นเมื่อเด็กเหล่านั้นเติบโต ขึ้นแล้วทาสก็ค่อย ๆ หดไปจนสูญสิ้นไม่ต้อง ถึงแก่บรรพมาฟืน และไม่เปลืองเงินด้วยนี่เป็น อุบายเลิกทาสที่ควรยกย่องว่าวิเศษ”

นอกเหนือจากการเลิกทาสที่มหาชนทราบ กันอยู่แล้วนั้น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไทย อย่างสำคัญอีกข้อหนึ่ง ในรัชกาลของพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้แก่ การเลิกไพร่ คือ ระบบเกณฑ์แรงงานมาช่วย ราชการ นักประวัติศาสตร์ไทยผู้หนึ่ง คือ ศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช แสดงทัศนะ ว่า “ควรนับได้ว่า พุทธศักราช ๒๔๒๕ เมือง กรุงเทพมหานครมีอายุครบร้อยปีเป็นจุดเริ่มต้น

ที่จะปลดปล่อยไพร่ทั้งหลาย ให้กายไปสู่ความเป็นไทในที่สุดคือมีอิสระ ในการใช้เวลากำลัง และความคิดของตน ไปในทางที่ตนสมัครชนชาติไทยต้องใช้เวลาช้านัก ในการไต่เต้าไปสู่เสรีภาพ และก็เป็นเสรีภาพที่ปู่ทวดของเรามีได้ต่อสู้ เรียกร้องทวงสิทธิ์ แต่เป็นการที่ผู้อยู่เบื้องบน โปรดพระราชทาน โปรดลงมา ให้ เรื่องราวและวิธีการที่ไพร่ทั้งหลาย ได้ก้าวมาสู่ความเป็นไท เมื่อพุทธศักราช ๒๔๒๕ จึงเป็นเรื่องเคลือบคลุม ไม่โครมครามเหมือนการทวงถามเรียกร้องสิทธิการปกครองตนเองในคราวเปลี่ยนระบอบการปกครอง เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น”

วิธีการนี้ “ผู้อยู่เบื้องบนโปรดพระราชทาน โปรดลงมาให้” ก็ดำเนินพระราชกุศโลบาย เช่นเดียวกันกับการเลิกทาส คือ ค่อยผ่อนปรน ให้ค่อยเป็นค่อยไปที่จะเลิกลงทีละน้อย และขณะเดียวกันก็ทรงจัดการศึกษาอย่างสมัยใหม่ เสริมเข้าทดแทนพร้อมกันไปด้วย เพราะการเลิกทาสและเลิกไพร่ย่อมไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง หากไทยมิได้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้ ให้สามารถพึ่งตนเองได้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชปณิธาน ในเรื่องการศึกษาไว้ว่า “เจ้านายราชตระกูลตั้งแต่ลูกฉันเป็นต้นไป จนถึงราษฎรที่ต่ำสุดจะให้ได้มีโอกาสเล่าเรียนได้เสมอกัน ไม่ว่าเจ้า ว่าขุนนาง ว่าไพร่ เพราะฉะนั้นจึงขอบอกได้ว่า การเล่าเรียนในบ้านเมืองเรานี้

จะเป็นข้อสำคัญที่หนึ่ง ซึ่งฉันจะจัดให้เจริญจงได้” และกาลเวลาต่อมา ก็ได้เป็นข้อพิสูจน์อย่างดีแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเคร่งครัดต่อพระราชปณิธานนี้ เพียงใดทรงย้าเตือนอยู่เสมอ “ให้นักเรียนทั้งปวง ร่ำเรียนวิชาความรู้แล้ว เลือกเฟ้นข้อปฏิบัติ แต่ที่ดีแท้ดียิ่ง แล้วประพฤติตามจะได้เจริญ ประโยชน์ความสุขแก่ตน เป็นทางที่หากินโดยชอบธรรมเป็นที่ตั้งแห่งวงศ์ตระกูลสืบไป ภายหน้า” มีข้อน่าเสียดายอยู่หน่อยหนึ่งว่า งานจัดการศึกษานั้น เป็นงานที่ต้องใช้เวลานานมากกว่าจะเห็นผล และต้องดำเนินไปโดยลำดับขั้นตอนด้วย ยังมีทันที่จะทรงจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ผลสมบูรณ์ตามพระราชหฤทัยจำนงหมายก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน แต่ถึงกระนั้น มหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ ในเวลาไม่ช้านานนักหลังจากเสด็จสวรรคต โดยอาศัย การศึกษานั้น ๆ ที่ทรงวางแนวมาแล้วด้วยดี เป็นบรรทัดประสมกับเงิน “หางม้า” คือเงินที่เหลือจากการที่ราษฎรบริจาคสร้างพระบรมรูปทรงม้า เมื่อคราวงานพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก จัดเป็นเงินทุนประเดิมของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้เป็นสถานศึกษาของกุลบุตรกุลธิดาไทยสืบมาจนบัดนี้

นอกจากพระมหากษัตริย์คุณอันปราศจากโทษที่ทรงเลี้ยงดูบำรุงนิกรชนชาวไทยดังกล่าว

มาแล้ว ถึงแม้คนต่างชาติต่างภาษามาแต่
ทิศานุทิศใดก็ตามลงว่า ได้ตั้งใจเข้ามาฟัง
พระบรมโพธิสมภารแล้วเป็นไม่มีต้องผิดหวัง
ผู้ใดมีลัทธินิยม เชื่อในทางศาสนาอย่างใด
ก็มีได้ทรงกีดกันห้ามปรามด้วย ทรงเห็นว่า
“การศาสนานั้นไม่เป็นที่ขัดขวางสิ่งใดในราชการ
แผ่นดินผู้ใดเห็นว่าศาสนาใดจะถูกต้อนก็ถือ
ตามใจชอบของผู้นั้น ผิดถูก ก็อยู่แก่ผู้ถือศาสนา
นั่นเอง” ดังนั้น เมืองไทยเมื่อครั้งรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
จึงเจริญด้วยโภคทรัพย์อันเกิดแต่กำลังแรง
ของไทยเองสมทบกับความอุตสาหกรรมเพียร
ของชาวต่างชาติต่างภาษา เมื่อคราวเสด็จ
พระราชดำเนินกลับจากยุโรปคราวแรกนั้น
มีงานฉลองกันทั่วแผ่นดิน บรรดาชนชาว
ต่างชาติทุกหมู่เหล่าไม่เลือกว่า จะเป็นพ่อค้า
ชาวยุโรปและอเมริกัน แขนง จีน ตลอดจนชาติ
อื่นๆ ต่างพากันมีน้ำใจสวามิภักดิ์จัดงานเฉลิม
ฉลองสนองพระเดชพระคุณ ตามฐานานุรูป
วาระนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ได้มีกระแสพระราชดำรัสพระราชทาน
อารักขาทว่า

“เป็นความคิดอันตั้งอยู่ในใจเราเป็นนิตย์
ที่จะช่วยท่านทั้งหลาย ให้มีคล่องสะดวกในการ
ทำมาหากิน ให้ได้รับป้องกันมั่นคงในชีวิตและ
ทรัพย์สมบัติให้เจริญประโยชน์ ซึ่งสมควรที่ท่าน
ทั้งหลายจะได้ชอบธรรมทุกเมื่อ”

พระปรีชาสามารถในการประสานประโยชน์
บ้านเมือง เมื่อครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น อาจกล่าวได้ว่า
เป็นยุคสมัยที่ลำบากยากยิ่ง นอกจากปัญหา
ในเรื่องการรักษาอิสรภาพของชาติให้รอดพ้น
ปากเหยี่ยวปากกาของชาติมหาอำนาจแล้ว
ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยพระปัญญา
สามารถอย่างแรงกล้าจึงจะประดับประดอง
สถานการณ์ให้ผ่านพ้นมาได้โดยสวัสดิ์ ก็คือ
การที่ความคิดอย่างเก่าและอย่างใหม่กระทบกัน
เข้าถ้าไม่ฉลาดรู้เท่าทันเหตุการณ์ ก็น่าจะเกิด
ความเสียหายแก่บ้านเมืองได้ เหมือนรถไฟ
สองขบวนพุ่งตรงเข้าหากันจนเต็มแรง ฉะนั้น
ที่ว่าความคิดอย่างเก่านั้น ได้แก่บรรดาท่าน
ผู้ใหญ่และบรรดาพวกที่ได้รับราชการและ
อบรมฝึกปรือมาตามธรรมเนียมบ้านเมือง
อย่างเมื่อครั้งต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ความคิด
ความอ่าน ก็ย่อมโน้มตามจารีตที่ได้ดำเนิน
เนื่องมาแต่โบราณ ส่วนฝ่ายความคิดอย่างใหม่
นั้นเล่าก็ได้แก่บรรดาคนรุ่นใหม่ ที่ได้สบช่อง
โอกาสเปิดหูเปิดตาไปในโลกกว้าง ได้เห็น
แบบแผนธรรมเนียม และวิธีการปกครอง
ของชาติที่เขาเจริญแล้ว ก็ประสงค์จะนำมา
ปลูกฝังขึ้นในบ้านเมืองของเราบ้าง ความคิด
ทั้งสองฝ่ายนี้ ถ้าปล่อยให้ดำเนินไปโดย
ธรรมชาติ ก็เห็นจะเกิดความใหญ่ด้วยข้าง
พวกเก่า ก็จะตื้อตึงแข็งขืนไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
ฝ่ายข้างพวกหัวใหม่ ก็จะทำให้หักห้ามพรั้วด้วยเข้า

เอาชนะด้วยเห็นคะคานให้ได้ว่า จะเป็นประโยชน์
แก่แผ่นดิน ลงท้ายก็แตกสามัคคีกัน และลงว่า
“ถ้าแตกสามัคคีรสกันแล้วก็สารพัดจะเสียหาย
ทุกอย่างไป”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในครั้งกระนั้นจึงทรงอยู่ในท่ามกลางสถานการณ์
ที่น่าลำบากพระทัย แต่โดยอาศัยพระราช
อัธยาศัยปรีชาเฉลียวฉลาด ในการประสาน
ประโยชน์ จึงทรงประทับประคองบ้านเมือง
มาได้ตลอดรอดฝั่ง ทรงยึดหลักทางสายกลาง
และพระราชทานพระบรมราชาธิบายว่า

“บ้านเมืองเราทุกวันนี้ ตั้งอยู่ในระหว่าง
ประเทศทั้งปวงที่มีอำนาจ ติดต่อเขตแดนถึง
กันบ้างไปมาถึงกันบ้าง การปกครองบ้านเมือง
อันใด ซึ่งได้เคยประพฤติกุศลรักษามาแต่ก่อน
เป็นเวลาที่อยู่แต่ลำพังตัว เหมือนอย่างคนซึ่ง
อยู่ในเรือนของตัว จะประพฤติกุศลอันนั้นนอน
ยืนเดินอย่างไรก็ได้ตามใจตัว ไม่เป็นที่ขัดขวาง
อันใด ไม่มีใครมาละเล้าละลุม ไม่ต้องระวัง
รักษาอันใด แต่เมื่อมีแขกมาถึงบ้าน จึง
ต้องประพฤติกุศลการกิริยาให้เรียบร้อยสมควร
จะถือว่าบ้านข้า ข้าจะทำตามใจตั้งนั้นการ
ไม่ควร และผู้คนไปมามากก็ต้องระวังตาม
สมควร แต่ที่จะต้องบังคับว่าเป็นการจำเป็น
ที่จะต้องแก้ไขปลูกแปลงเหยาเรือนเคหาให้หมด
โดยเร็ว ให้ต้องใจผู้มาหา และแก้ไขรูปพรรณ
สัณฐาน เป็นต้นว่า รูปร่างไม่ดี จะขูดเกลา
พอกขึ้นให้รูปร่างดีขึ้น ให้เป็นที่ชอบใจผู้มาถึง

เรือนนั้น เป็นการเหลือกำลังที่จะทำไปได้ เมื่อ
จะทำก็จะเป็นอันตรายแก่ตัวและทรัพย์ เป็น
การเกินความต้องการและเกินประโยชน์ที่อยู่ได้
ฉันใด การเมืองที่ควรเปลี่ยนแปลงไปได้นั้น
ก็ควรคิดว่าบ้านเมืองเราเป็นเวลาที่ต้องทำนุบำรุง
การอันใดควรที่จะเพิ่มขึ้น ก็จะต้องเพิ่มขึ้นจะเท
เลิกละความในครั้งหนึ่งคราวเดียวก็ไม่มีเมืองใด
จะทำได้ แต่การที่จะเลือกว่า สิ่งใดควรแก่
ที่จะจัดการทั้งสามอย่างนี้ เป็นที่ ๑ ที่ ๒
ที่ ๓ กันไปนั้น จะต้องตั้งใจพิจารณาตุการ
ในบ้านเมืองก่อน ที่จะไปแลค้นหาธรรมเนียม
เมืองอื่น หมายแต่จะเอาอย่างให้เหมือนเขา
อย่างเดียวไม่ตุการในเมืองตัวให้รู้ชัดก่อนนั้น
ไม่ได้”

และทรงชักตัวอย่างว่า

“เมืองไทยกับเมืองยุโรปกลับตรงกันข้าม
ฝ่ายประเทศยุโรปนั้น ราษฎรมีความปรารถนา
ที่จะเปลี่ยนแปลงร่ำไป ฝ่ายผู้ปกครองเป็นที่
กิดขวางต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น จนมีเหตุการณ์
ใหญ่ ๆ โต ๆ เนือง ๆ แต่โบราณ ส่วนเมืองเรา
ราษฎรไม่มีความปรารถนาอยากเปลี่ยนแปลง
อันใด นอกจากข้อความอันใด ซึ่งมากระทบ
ไม่เป็นที่ชอบใจตัวเข้ามาบางคนบางหมู่ ใน
ขณะหนึ่งคราวหนึ่งเท่านั้น ถ้าจะจัดการ
เปลี่ยนแปลงอันใดแล้ว ก็มักจะเห็นเป็นการ
เดือดร้อนทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะมิชอบการที่จำ
ต้องเปลี่ยนแปลงให้ลำบาก การที่อยาก

เปลี่ยนแปลงนั้น กลับเป็นของผู้ปกครองบ้านเมือง
อยากเปลี่ยนแปลงเพราะรัฐธรรมนูญประเทศอื่น
ที่เห็นว่าดีกว่านั้น”

การที่ทรงเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง
นั้นมีมากที่สุดจะพรรณนาตั้งแต่เรื่องใหญ่สุด
ไปจนเรื่องเล็กน้อย อาทิเช่น เป็นครั้งแรก
ในประวัติศาสตร์ชาติไทยตั้งแต่มีแผ่นดินมา
ที่พระเจ้าแผ่นดินยอมสละพระราชอำนาจ
ด้วยน้ำพระทัยสมัครมุ้งมัน ในประโยชน์ของ
ประเทศชาติ โดยทรงยอมลดพระราชอิสริยยศ
และพระราชอำนาจสิทธิ์ขาดโดยชอบธรรมที่
ทรงมีอยู่พระราชทานแก่คณะองคมนตรีที่ทรง
เรียกว่า “ปรีวีเคาน์ซิลเลอร์” ให้มีอำนาจ
ทั้งชัดขวาง และชักนำในราชการแผ่นดินได้
เป็นอาทิ ตลอดลงไปจนถึงเรื่องธรรมเนียม
บ้านเมืองอย่างอื่น ๆ เช่น ทรงเลิกธรรมเนียม
หมอบและคลาน ในเวลาเฝ้าอย่างโบราณเปลี่ยน
มาใช้วิธียืนคำนับและนั่งเก้าอี้อย่างตะวันตก
ทรงเป็นแบบอย่างในเรื่องการแต่งกาย และ
ทรงผมอย่างสมัยใหม่หรือทรงตั้งธรรมเนียม

เสด็จประพาสต้น คือ เสด็จพระราชดำเนินไป
สอดส่องสุขและทุกข์ของราษฎร อย่างไม่เป็น
ทางการจนได้ทรงคบหาสมาคมกับเพื่อนต้นที่
เป็นราษฎรสามัญอยู่หลายราย

ที่กล่าวมานี้ ยังมีได้คำนึงถึงพระราชกิจ
งานกิจใหญ่น้อย ที่ทรงชักนำบำรุงแผ่นดินไทย
ด้วยประการต่างๆ การสาธารณสุขปโภคและ
การสาธารณสุขทุกชนิด ที่เกิดขึ้นในรัชสมัยนี้
ถนนหนทาง คูคลองทางคมนาคม ตลอดถึง
การบำรุงเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และ
พาณิชย์กรรม ก็เป็นไป รุ่งเรืองถึงสุดขีด

ถ้าใครอยากจะรู้แก่ตัวว่าเมืองไทยเมื่อครั้ง
รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว รุ่งเรืองเพียงใด ก็จงกวาดสายตา
ออกไปให้ทั่วพระราชอาณาเขตดูเถิด โฉนด
ก็ทรงสร้างก็ทรงทำ นั่นก็ทรงดำริจนหลายคน
ออกปากว่า ถ้าเมื่อร้อยห้าสิบปีล่วงมาแล้ว
พระมหาบุรุษพระองค์นี้ มิได้เสด็จมา
สู่ภพนี้ โฉมหน้าเมืองไทยทุกวันนี้ จะเป็น
อย่างไร

ประเทศไทยในบริบทใหม่ ของการแข่งขันในเวทีโลก

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร*

สิ่งที่ถือเป็น Bottom line ของการบริหารประเทศไม่ว่าจะเป็นในระบบการบริหารประเทศแบบใด นั่นคือ “ความผาสุกของประชาชน และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ” แต่จะด้วยวิธีการไหน เพื่อที่เราจะบรรลุถึงเป้าหมายนี้ได้

นั่นคือ เราต้องเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่มีประชาชนในประเทศเป็นศูนย์กลาง ให้ประชาชนสามารถปลดปล่อยพลังสมอง ความรู้ ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ ผู้นำในระบบ CEO ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

* นายกรัฐมนตรี

การบรรยายเนื่องในการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาผู้นำการบริหารการเปลี่ยนแปลง” เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ ณ อาคารคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี

ถือเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะนำพาประเทศให้บรรลุ เป้าหมายนี้

ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกท่าน อย่าตกใจกับการเปลี่ยนแปลงเรากำลังท้าทายท่าน และก่อนที่ เราจะให้ท่านเข้าปฏิบัติงานในแนวทางใหม่เราจะ เตรียมความพร้อมให้ท่าน เพิ่มความรู้ เพิ่มความ เข้าใจ เพื่อให้ท่านสามารถใช้พลังและการท้าทาย ครั้งนี้ ท่านต้องใช้ความสามารถทั้งหมดที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาประเทศ เพราะถ้ายังใช้วิธีการบริหาร จัดการแบบเดิม ๆ ประเทศของเราจะแพ้ในเวทีโลก ดูอย่างเขมรในอดีต นครวัด นครธม เคยเป็น แหล่งที่มีความเจริญมากที่สุดในโลก แต่ปัจจุบัน ล่มสลาย เพราะไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และ ไม่ยอมพัฒนา เพื่อรับกับความเปลี่ยนแปลงนั้น ถ้าไทยไม่รู้จักเปลี่ยนแปลง เราจะล้าหลังและ ล่มสลายลงเช่นกัน

ในอดีต โลกเราประกอบด้วยสองขั้ว การเมืองหลัก คือ คอมมิวนิสต์ ที่เน้นความ เท่าเทียมกันในสังคม ทั้งที่ในโลกความจริงแล้ว ความเท่าเทียมกันของสังคมไม่เกิดขึ้นจริง แต่ ข้อดีของคอมมิวนิสต์ คือ การมีอุดมการณ์ที่ เข้มแข็ง แม้ว่าจะไม่มีเป้าหมายอย่างชัดเจน ในขณะที่ระบบประชาธิปไตยมีเป้าหมายที่ ชัดเจน คือ การแข่งขันในระบบทุนนิยม แม้จะ มีเป้าหมายที่ชัดเจน แต่มีข้อด้อยในด้านการ ขาดอุดมการณ์ที่เข้มแข็ง

วันนี้ประเทศไทยจะเอาข้อดีของทั้ง ๒ ระบบ เข้ามารวมกัน เป็นระบบของไทยเอง เช่น

เดียวกับทฤษฎี Genomics หรือ GMOs ที่เน้น เลือกลำต้นพันธุ์ที่ผสมกันดีมาตัดต่อรวมกัน ประเทศไทยในวันนี้ก็เช่นเดียวกัน เราจะเอา ข้อดีของแต่ละระบบ เข้ามารวมกันแล้วพัฒนา (Apply) ให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคมของ ประเทศไทยเรา

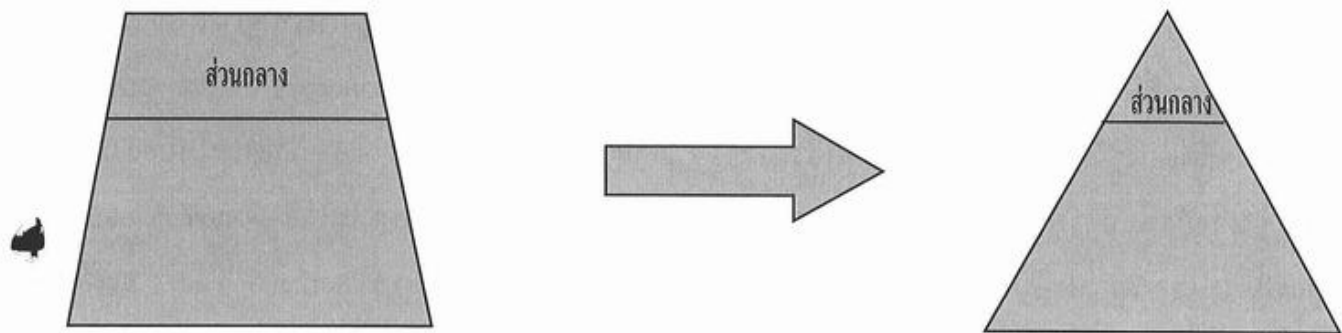
ในสมัยหน้าที่ผมจะเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นสมัยที่สอง ระบบราชการไทยจะเปลี่ยนไป ในทางที่ดีขึ้น ตั้งแต่วันที่ผมได้รับพระบรมราช โองการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี ผมตั้ง ปณิธานกับตนเองไว้แล้วว่า ผมจะไม่เป็นเพียง ผู้นำตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผมจะขอเป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” นำพาประเทศไทยไป สู่แนวทางที่ดีขึ้น

การเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มเลย ไม่ใช่ต้อง รอให้แผนการทุกอย่างพร้อมแล้ว จึงยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น การเริ่มต้นนั้น ต้อง มีก้าวแรก ก้าวที่หนึ่งเกิดก่อน แล้วก้าวที่สอง สาม สี่ก็จะตามมา การปฏิรูประบบราชการตาม ระบบ Agenda Base นับเป็นก้าวแรก ที่จะนำ ไปสู่ระบบ Matrix Reporting System การทำ งานในรูปแบบที่เป็น Network การปรับระบบ วัฒนธรรมองค์กร และแม้แต่ระบบการให้คุณ ให้โทษทางราชการ

สิ่งที่เราจะต้องเร่งทำในวันนี้ คือ การ พัฒนาผู้นำแบบ CEO อาจมีหลายคนเข้าใจ ผิดว่าเป็นการรวบอำนาจ ซึ่งนั่นคือความไม่รู้จักจริง เพราะโดยเนื้อแท้แล้ว CEO คือการกระจาย

อำนาจอย่างแท้จริง เป็นการกระจายอำนาจจาก นายกรัฐมนตรีออกไปสู่ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางออกไปสู่ภูมิภาค อย่างแท้จริง จากแต่เดิมโครงสร้างการบริหาร

ที่นี่ไม่ได้ว่าตำรวจ แต่หมายถึงองค์กรที่มีปัญหา ในลักษณะนี้ Prof. Peter Lawrence กล่าวว่า “ผู้บริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ จะเน้นการจ้างคน เพิ่มเพียงอย่างเดียว”

แบบสี่เหลี่ยมคางหมู ที่มีส่วนกลางครอบอยู่ ด้านบนขนาดใหญ่ กลายเป็นสามเหลี่ยมพีระมิด (Pyramid) ที่มีส่วนกลางเป็นยอดพีระมิด ขนาดเล็ก

หลักการบริหารแบบ 4 M ซึ่งประกอบด้วย

- Man (กำลังคน)
- Money (เงินงบประมาณ)
- Material (วัสดุที่ใช้ในการดำเนินงาน)
- Management (การบริหารจัดการ)

การบริการประชาชนต้องอยู่ และเกิดขึ้น ในพื้นที่ ไม่ใช่ทุกเรื่องต้องวิ่งเข้ามาที่ส่วนกลาง แล้วให้ส่วนกลางตัดสินใจแก้ปัญหา เพราะฉะนั้น ผู้ว่า CEO ต้องมีอำนาจเต็มที่ในการบริหารงาน ในพื้นที่ ไม่ใช่ผู้ว่ามีหน้าที่เพียงแค่งานพิธีการ ตัดแพร์ เปิดป้ายเท่านั้น ต่อไปผู้ว่า CEO จะเป็น ประธานคณะผู้บริหารจังหวัด เป็นผู้บริหาร ไม่ใช่ ผู้รับคำสั่ง ไม่ใช่ นั่งทำงานประจำแบบ Routine ไม่ใช่ทำงานแบบบางหน่วยงาน เช่น ตำรวจ ที่มี องค์กรขนาดใหญ่ มีคนอยู่มาก แต่ก็มีปัญหา ใน

ที่ผ่านมาในอดีต เราเน้นแต่ ๓ องค์ ประกอบแรก แต่เราไม่ได้พูดถึงการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพเลย ดังนั้น หน่วยงาน ราชการของไทยจึงมีแต่กำลังคนอยู่เป็นจำนวน มาก ทั้งๆที่องค์ประกอบที่มีต้นทุนต่ำที่สุด คือ การบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น หน่วยงานราชการไทย จึงมีลักษณะที่ใหญ่โต อู้วย้าย แพง แต่ ประสิทธิภาพต่ำ

แต่วันนี้เราจะเปลี่ยนแปลงใหม่ ผู้ว่า
ห้องสมุดสำนักงาน ก.พ.

LIBRARY OF THE OFFICE OF CSC

CEO จะเน้น Management ผ่านการวางแผน ติดตาม จี้ ให้กำลังใจ ดูแล ควบคุม ไม่ใช่ให้ท่านไปทำหน้าที่ปฏิบัติงาน แต่ให้ท่านไปเป็นผู้บริหารจัดการคณะทำงาน

ผมเป็นนายกรัฐมนตรี ผมไม่เคยเข้าไปปฏิบัติงานเองเลย ผมใช้รองนายกรัฐมนตรีเข้าไปทำงาน แล้วผมเป็นผู้ควบคุมดูแลสิ่งที่เกิดขึ้น คือ ได้งานโดยที่ผมได้มีชีวิตส่วนตัวควบคุมไปด้วย นักบริหารที่ดีต้องรู้จักกระจายอำนาจมอบอำนาจ ต้องไม่หวงอำนาจไว้การที่ต้องเซ็นต์แฟ้มเองทุกแฟ้ม ไม่ใช่คนฉลาด ไม่ได้เท แต่โง่ด้วยซ้ำการกระจายอำนาจให้ที่เขามีความสามารถมีความถนัดในงานด้านนั้น ๆ ได้ทำงานนั้น งานจะออกมาดีกว่ามีประสิทธิภาพมากกว่า และได้งานมากกว่า

ยิ่งในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วมากเช่นในทุกวันนี้ วิทยาศาสตร์ที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในระบบเศรษฐกิจที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว วิทยาศาสตร์ออกจากห้องแล็บ มาพัฒนาเทคโนโลยี ผู้ผลิต นักธุรกิจ นำเทคโนโลยีเหล่านั้น มาใช้ในกระบวนการผลิต ภายใต้กระบวนการบริหารจัดการที่ทันสมัยมากขึ้น และพัฒนาให้กระบวนการบริหารจัดการดีขึ้นอย่างมาก

ในยุคเศรษฐกิจ แบบอุตสาหกรรม (Industrial Economy) มีการเกิดขึ้นของวิศวกรรมเครื่องกล เกิดโรงงานผลิตรถยนต์ เกิดโรงงานถลุงเหล็ก เกิดระบบสายพานการผลิต

ตามแนวคิดของ Frederic Taylor วิทยาศาสตร์

เป็นตัวผลักดันระบบเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงนี้ จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากขึ้น ๆ ทุกที โดยในปัจจุบันทุก ๆ รอบ ๑๐ ปี การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้น โดยมีความเร็วเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า

เศรษฐกิจที่อิงอยู่บนเทคโนโลยีระดับโมเลกุล (Molecular Economy) ซึ่งประกอบด้วย ๓ สาขาหลัก นั้น คือ ๑) เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) ๒) เทคโนโลยี Nanotechnology และ ๓) วัสดุศาสตร์ (Material Science) จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก เช่น ในญี่ปุ่นมีการประดิษฐ์เครื่องยนต์ และชิ้นส่วนของรถยนต์หนึ่งคัน ที่มีขนาดเท่าเมล็ดข้าว หรือการรวบรวมข้อมูลของห้องสมุดขนาดใหญ่ลงบนพื้นที่เก็บข้อมูลเพียงหนึ่งลูกบาศก์เซนติเมตร หรือแม้แต่การที่กล้องถ่ายรูปที่มีขนาดเล็กลง ๆ ทุกวันทุกท่าน ต้องระวังถูกแอบถ่ายรูป

การรวมตัวของเทคโนโลยี (Convergence of Technology) เกิดขึ้นตลอดเวลา Nanotechnology รวมกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Informational Technology) รวมกับเทคโนโลยีทางการติดต่อพันธุกรรม (GMOs) ต่อไปอาจมีผักที่เป็นยา รักษาโรคในตัวเอง โทรทัศน์ที่สามารถส่งคลื่นออกมาทางจอภาพได้ หุ่นยนต์ที่มีขนาดเล็กเท่า

ไวรัสที่ส่งเข้าไปในร่างกายแล้วเข้าไปรักษาอวัยวะส่วนที่เจ็บป่วยได้โดยตรง หรือระบบอินเทอร์เน็ตที่ส่งกลิ่นได้ ซึ่งทำให้การขายน้ำหอมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce) เกิดขึ้นได้ หรือโทรศัพท์มือถือที่มีขนาดเล็กลงเท่ากับนาฬิกาข้อมือ

การบริหารแบบเช้าชามเย็นชามคงสู้กับการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ไม่ได้แน่นอน เราจะยอมล่าหลังบางประเทศ เพราะการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพเช่นนี้หรือ อารยธรรมในอดีตของเอเชียยิ่งใหญ่มาก ๔ ใน ๗ สิ่งมหัศจรรย์ของโลกอยู่ในเอเชีย แต่ปัจจุบันเอเชียล่าหลังมากในทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ปัจจุบันบริษัทเอกชนบางบริษัท มีรายได้สูงกว่ารายได้ประชาชาติ (GDP) ของบางประเทศในเอเชีย เสียด้วยซ้ำ เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพราะเราโง่กว่าเขา เด็กที่เกิดมาจะเกิดในหมู่บ้านชาวเขาบนดอยหรือเกิดที่สหรัฐอเมริกา ไอคิวเท่ากันหมด ฉลาดเท่ากันหมด แต่เมื่อผ่านกระบวนการบริหารจัดการที่ต่างกันคนที่เหมือนกันเลยเก่ง เลยฉลาดไม่เท่ากัน

มีบางคนบอกว่า ผมเข้ามาบริหารประเทศ ใช้เงินเปลือง ถ้าใช้เงินเปลืองแล้วหนี้ของประเทศจะลดลงได้อย่างไร การบริหารจัดการเป็นพื้นฐานของผม หลักการบริหารของผม คือ ผมมององค์กรเป็นเหมือนสิ่งมีชีวิต ผู้บริหารมีหน้าที่สร้างสมดุลให้กับองค์กรที่เขาบริหารอยู่ ถ้าเราสมมติให้องค์กรหนึ่งองค์กร เป็นเสมือนร่างกาย

มนุษย์หนึ่งคนแล้ว ถ้าเราเอาหลักของชีววิทยา (Biology) มาเทียบเท่ากับหลักการบริหารทางธุรกิจ ผู้บริหารก็มีหน้าที่ทำให้อวัยวะแต่ละส่วนทำงานกันได้อย่างมีความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้อวัยวะสามารถปรับตัวได้ตามสภาวะแวดล้อมอยู่ได้ทั้งในที่ร้อนและหนาว หน่วยธุรกิจก็เช่นกัน การปรับตัวทั้งทางโครงสร้างจะนำไปสู่การปรับวัฒนธรรมองค์กรเพื่อความอยู่รอด ภายใต้สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจรูปแบบต่างๆ เช่นเดียวกับการปรับตัวของสัตว์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ (Species) เช่น ยีราฟคอสั้นในสมัยโบราณต้องปรับตัวให้มีคอยาวขึ้น เช่นเดียวกับยีราฟคอยาวในปัจจุบัน เพื่อหาอาหาร พวกที่ปรับตัวได้ก็อยู่มาถึงยุคปัจจุบัน พวกที่ปรับตัวไม่ได้ก็ตายไปหน่วยงานองค์กรต่างๆ ก็เช่นกัน ต้องรู้จักปรับตัวเพื่อความอยู่รอด

วันนี้เราต้องเข้ามาปรับระบบราชการไทยให้ทันกับระบบโลก ให้เท่าทันกับปัญหาให้ก้าวไปพร้อมกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง เพราะทุกวันนี้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเส้นตรง (Linear) อีกต่อไป การเปลี่ยนแปลงในโลกล้วนเกิดขึ้นในรูปแบบที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า (Unpredictable)

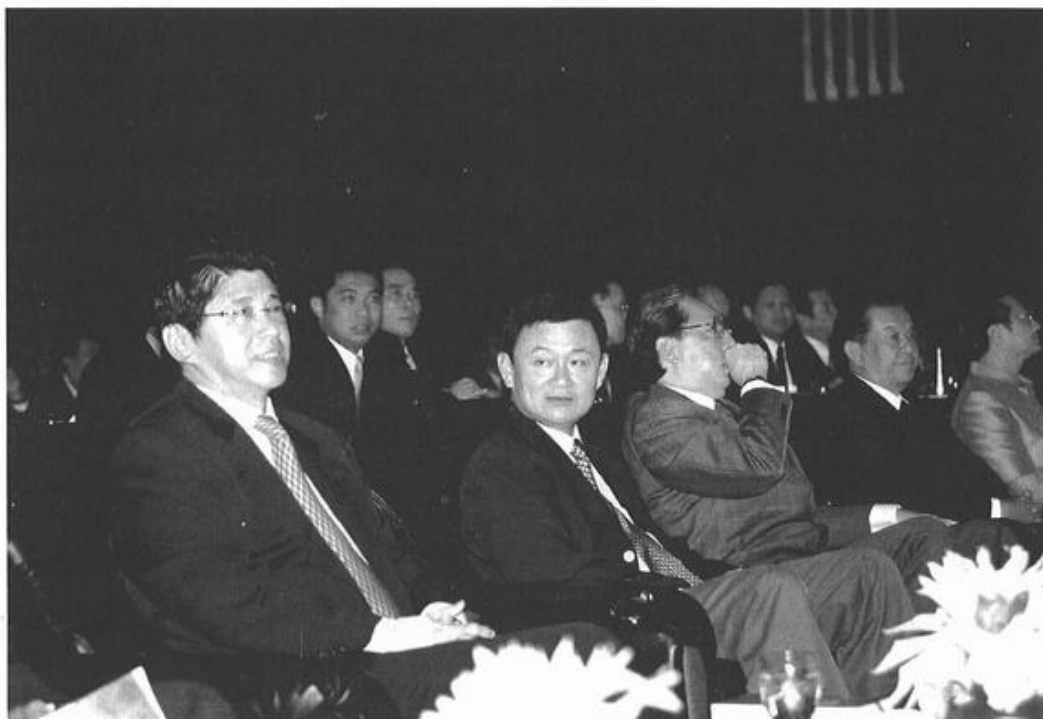
ดังนั้น เราต้องมีการปรับตัวตลอดเวลา จะมาค่อย ๆ ปรับ นาน ๆ ปรับ สักครั้งหนึ่งไม่ได้อีกแล้ว วันนี้โลกแข่งขันกันทางด้านความรู้ สินค้าที่ดีที่สุด ทรัพยากรที่ดีที่สุดคือ ปัญญา

แต่สังคมไทยสะสมทุนทางปัญญาไว้น้อยกว่า
เมื่อเปรียบเทียบกับปัญญาความรู้เด็กไม่กี่คน
ก็กลายเป็นเศรษฐีได้ ในขณะที่ปลูกข้าวร้อยไร่
พันไร่ อาจแค่ได้เงินมาซื้อคอมพิวเตอร์เพียง
ไม่กี่เครื่องเท่านั้น

ในอนาคตชนชั้นทางสังคมจะมี ๒ พวก
คือคนจนพันธุ์ใหม่กับคนรวยพันธุ์ใหม่ สมองคน
ทุกคนมีความสามารถเท่ากัน ดังนั้น ทุกวันนี้เรา
ต้องเร่งสร้างความรู้เพื่อการแข่งขัน ต้องปรับตัว

กับญี่ปุ่นด้วยซ้ำ หรือ เมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วรัฐบาล
สิงคโปร์ต้องไปดูงานระบบประปาและท่อน้ำเสีย

ของกรุงเทพมหานครแต่ปัจจุบันไม่ได้เป็นเช่นนั้นแล้ว
ทุกวันนี้ดอกเตอร์บางคน Ph.D. บางคน
ตกโลกไปแล้ว เพราะไม่อ่านหนังสือ ไม่ก้าวหน้า
เทคโนโลยี ผู้คนจบปริญญาตรีที่อ่านหนังสือยัง
ไม่ได้ “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” จึงจำเป็นมาก
การเรียนรู้ตลอดชีวิต จะทำให้เราไปถูกทิศทาง
และไปรอดในอนาคต

เคลื่อนตัวให้เร็วกว่าการปรับตัวของโลก เพราะ
ถ้าปรับในความเร็วที่ช้ากว่าโลก ก็เท่ากับเราเดิน
ถอยหลัง และเรายังต้องวิ่งให้เร็วกว่าโลกให้มากขึ้น
ด้วยซ้ำ เพื่อชดเชยกับที่เราเดินช้ามานาน

๔๐ ปีที่แล้ว ประเทศไทยเรามีระดับ
เทคโนโลยีที่สูงกว่าได้วันมาก เกือบจะเท่าเทียม

การบริหารแบบ CEO ต้องการให้ผู้ว่า
ราชการจังหวัดต้องดูแลควบคุมทุกตารางนิ้ว
ของจังหวัด ท่านต้องดูแลแก้ไขปัญหาในป่าไม้ทุก
ตารางนิ้ว โรงงานไหนปล่อยน้ำเสียท่านต้องทราบ
ท่านต้องสร้างแขนขาออกไปดูแล นักฟุตบอลที่ดี
จะไม่วิ่งตามลูกบอล แต่ท่านต้องวิเคราะห์ปัญหา

วางแผนและปฏิบัติ โดยปฏิบัติไปแก้ปัญหาก็ไป ไม่ใช่วางแผนแล้วต้องรอให้แผนสมบูรณ์ แล้วจึงปฏิบัติ เจออุปสรรคก็ต้องแก้ไข ไม่ใช่รอ ไม่ใช่ นั่งทับปัญหา แต่ต้องแก้ไขปัญหาก็ไป ปฏิบัติไปพร้อมกัน

นักกีฬาที่ดี ต้องมีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพตนเองกับคู่แข่งเสมอ ท่านต้องมีเครื่องมือชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะเป็นผู้สร้างเครื่องมือ หรือตัวชีวิตให้ท่าน เพื่อให้ท่านทราบว่าต้องแก้ไขปัญหาดตรงไหน อย่างไร นั่นคือ การสร้าง Productivity หรือ สร้างประสิทธิภาพนั่นเอง

ทุกคนต้องคิด อาจจะทำคนต่างคิดก็ได้ แต่ต้องนำมาแบ่งกัน หลายหัวดีกว่าหัวเดียว ให้คนในองค์กรของท่านมีโอกาสปลดปล่อยพลังสมองพลังความรู้ความสามารถออกมา ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องสื่อให้คนในองค์กรทราบว่าองค์กรของท่านจะเดินไปทางไหน และจะเกิดประโยชน์อะไรกับองค์กรของท่าน และทุกคนในองค์กรบ้านเราเดินไปในทางนี้ แล้วต้องสามารถปลุกเร้าให้ทุกคนคิด และเดินไปในทางเดียวกันได้

ผู้ว่าทุกคนจะมีหน้าที่เท่ากับนายกฯ เล็กหนึ่งคนในพื้นที่ของตน จะมึงบากลางให้ใช้ โดยบากลางนี้ต้องใช้ไป เพื่อหลักการที่ว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และความก้าวหน้าของประเทศชาติ” จำหลักการนี้ไว้เป็นคาถาเลย

ว่าการดำเนินการทุกอย่างต้องเพื่อ “ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และความก้าวหน้าของประเทศชาติ” แล้วระบบ CEO จะไม่มีปัญหาใดๆ ทั้งสิ้น

คณะรัฐมนตรีประชุมกันทุกวันอังคารท่านอาจจะประชุมทุกวันพุธก็ได้ เพื่อจะได้ปรับตัวให้ทันกับนโยบายของรัฐและจะได้เป็นการระดมแนวคิด จากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาประชุมกันด้วย

ทุกท่านต้องยอมรับการพัฒนา ต้องยอมรับเทคโนโลยี อย่างแล้ว ไปเชิญอาจารย์มหาวิทยาลัยหรือสถาบันราชภัฏฯ ในจังหวัดมาร่วมปรึกษา ให้เขาเอาทฤษฎีมาปฏิบัติ ท่านจะได้ความรู้ทางวิชาการ อาจารย์จะได้ปฏิบัติ ระบบลองผิดลองถูก โดยขาดหลักวิชาการไม่มีอีกแล้ว ในโลกยุคปัจจุบัน ทุกวันนี้ทำอะไรต้องมีหลักวิชา ต้องมีการวิเคราะห์ (Analysis) ต้องมีตัวชีวิต และต้องสร้างประสิทธิภาพ (Productivity) วันนีรัฐบาลเองก็ใช้หลักวิชาอย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหาของประเทศ โดยหลักวิชาที่รัฐนำมาใช้เป็นแหล่งวิชาการ มาจากตำราที่ใหม่และทันสมัยที่สุด ดังนั้น สำหรับผู้วิจารณ์ กรุณาไปพลิกตำราให้ดีกว่าก่อนที่จะมาวิจารณ์กัน

ผมอยากเห็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารราชการ ทุกกรมต้องมีเว็บไซต์ ซึ่งเชื่อมโยงกันทั้งกระทรวง ทุกระบบต้องเชื่อมโยงกันได้ ทำให้เกิด E-Service ซึ่งเป็นการบริการประชาชนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จาก E-Service

ของรัฐบาลต้องเป็นต้นแบบของ E-Province เพื่อบริการประชาชนในระดับจังหวัดผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันทุกตำบลมีอินเทอร์เน็ตใช้แล้ว บางตำบลมีการขายสินค้า OTOP (หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) ผ่านทาง E-Commerce แล้ว ดังนั้น ต่อไปต้องมีการใช้ ICT ในการบริหารจัดการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกคนต้องไม่กลัว IT ต้องใช้ให้เป็น ห้องสมุดของโลกอยู่ในอินเทอร์เน็ต ข้อมูลใหม่ๆ เกิดขึ้นทั่วโลกในทุกวินาที และถูกบรรจุอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ต

GFMS หรือระบบบริหารจัดการรายรับ-รายจ่ายของรัฐบาล ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตจะนำมาทดลองใช้ในเดือนตุลาคมนี้ ต่อไปจะเชื่อมเข้าไปในทุกกรม ในเรื่องการเบิกจ่าย ตุลาคม ๒๕๔๗ จะเข้าไปในทุกจังหวัดและตุลาคม ๒๕๔๘ จะเข้าไปในทุกๆ คลังอำเภอ และในตอนนั้น คลังจังหวัดจะต้องปฏิบัติหน้าที่แบบ CFO (Chief Financial Officer) ซึ่งต้องเป็นมากกว่าแค่นักบัญชี แต่ต้องเป็นนักบริหารเงินที่สามารถบริหารได้ทั้งเงิน ในปัจจุบันและเงินในอนาคต จังหวัดจะต้องบริหารงบประมาณของตนเอง จังหวัดจะสามารถออกพันธบัตรนำเงินในอนาคตมาใช้ได้

ประเทศจะมีการบริหารงานแบบบริษัท เอกชนภายใต้ระบบทุนนิยมที่มีอุดมการณ์รัฐบาล จะสร้างความพร้อม ก่อนที่จะให้ทุกคนลงไปวิ่งแข่งกันในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

ตอนนี้ประเทศไทยอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน (Transition) จากสังคมเศรษฐกิจที่ไม่พัฒนา ไปสู่การพัฒนาแล้ว เราจะเป็นสะพานเมื่อเป็นสะพาน ภาระต่องหนัก หลังต่องแอน แต่กัต้องภูมิใจว่าเราทำให้คนจนหายจน ทำให้ประเทศพัฒนา ต้องยอมเหนื่อย ยอมเจ็บ แต่ภูมิใจ บุญกุศลจะเกิดแก่ครอบครัว แก่ลูกหลานของเราอย่างแน่นอน

ระบบอินเทอร์เน็ตจะถูกใช้อย่างกว้างขวาง แต่ตอนนี้ยังล่าหลังอยู่ ความล่าหลังนี้จะทำให้การตัดสินใจช้าลงไปบ้าง เพราะเราขาด “ข้อมูล (Data)” ในอดีตเราเน้นการปิดบังข้อมูล เราต้องการรู้อยู่คนเดียว เพื่อให้เราเป็นคนสำคัญเพื่อให้การตรวจสอบทำได้ยาก เราจะได้ไม่รู้สึกกดดัน แต่สิ่งเหล่านี้จะสร้างปัญหา เพราะข้อมูลจะทำให้เกิดองค์ความรู้ และองค์ความรู้จะนำมาซึ่งปัญญา (Data / Information Knowledge Wisdom) เปรียบเสมือน ศีล สมาธิ ปัญญา การพัฒนาปรับปรุงองค์ความรู้อยู่เสมอ ๆ จะทำให้เกิดปัญญา ดังนั้น ข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นมาก ๆ เพราะถือเป็นพื้นฐานในทุกๆ เรื่อง

ดังนั้น ท่านทั้งหลายต้องอย่ารังเกียจอย่างกลัวการเรียนรู้ ต้องคิดเสมอว่ายิ่งรู้ยิ่งได้เปรียบ อย่าอายที่จะรู้จริง เมื่อมีคนชี้ว่าท่านมีจุดอ่อน นั่นคือสิ่งดีที่จะทำให้ท่านรู้ว่าท่านควรปรับปรุงตนเองอย่างไร เหมือนการตรวจเลือด ท่านรู้ว่าท่านมีคอเลสเตอรอล ท่านต้องรู้ว่า

ตอนนี้สูงเท่าไร สูงเท่านี้เป็นอันตรายหรือไม่ แล้วท่านจะอย่างไร ควบคุมอาหาร หรือจะต้องรับประทานยา เช่นเดียวกัน เมื่อท่านทราบตัวเลขว่าคนจนเพิ่มมากขึ้น ท่านจะแก้ปัญหาอย่างไรท่านจะเข้าไปคุยกับคนจนเลยหรือไม่ว่า ควรแก้ไขปัญหายังไง

หลักการเช่นนี้เรียกว่า Demand Strategy หรือ Outside Approach ไม่ใช่พิจารณาทางด้าน Supply ไม่ใช่มองแต่ Inside อีกต่อไป เราต้องทำงานเพื่อสนองความต้องการ สมองอุปสงค์ของประชาชน แบบที่ GE สร้างตุ๋นตามความต้องการของลูกค้า ไม่ใช่ตามความต้องการของบริษัท หรือเช่นเดียวกับในหนังสือการตลาดเรื่อง “Just Ask Woman” เพราะร้อยละ ๘๐ ของการตัดสินใจซื้อสินค้ามาจากผู้หญิง

ต่อไประบบราชการไทยต้องเป็นแบบ “Life Long Learning” หรือ “เรียนรู้ตลอดชีวิต” ต้องรู้จักแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา อย่าเฉื่อย องค์กรต้องมีการเรียนรู้ หรือ “Organization Learning”

คณะรัฐมนตรีต้องเป็นทั้งผู้นำ (Leader) และผู้ฝึกสอน (Coach) จากหนังสือ It's Alive องค์กรต้องมีการปรับตัวตลอดเวลา หรือเป็นองค์กรแบบ Adaptive Enterprise การบริหารต้องมาจากระดับล่างแบบ Bottom-Up แม้แต่การโรงก็ต้องบริหารจัดการ สุนัข Midroad ของในหลวง เมื่อเอาไปฝึกก็ฉลาด สามารถดมหายาเสพติดได้ หาวัดถูระเบิดได้ ดังนั้น ทุกอย่าง

ทุกอย่างต้องสามารถบริหารจัดการได้

วันนี้ระบบราชการมีหัวหน้างาน แบบมีตามกฎหมาย นั่นคือ มีอำนาจอนุญาตให้ลูกน้องทำงานได้ แต่เราไม่มีผู้จัดการ (Manager) ในระบบราชการ ดังนั้น จึงไม่มีใครทำหน้าที่บริหารจัดการเลย แล้วแบบนี้องค์กรจะก้าวหน้าไปได้อย่างไรพรรคการเมืองก็เช่นกัน ต้องมีการบริหารจัดการ ไม่ใช่ปล่อยให้ตามยถากรรม องค์กรที่ไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ไม่มีการนำเอาหลักศีลธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ ก็ไม่ต่างอะไรกับแก๊ง (Gang)

การเปลี่ยนแปลงในโลกแบบไม่สามารถคาดการณ์ได้ (Unpredictable) ไม่ได้เกิดขึ้นแบบ Linear เราจะไม่สามารถสู้กับใครได้ ถ้าเรายังอยู่ในโลกเก่า โลกของการเกษตร เรามีภูมิปัญญาดั้งเดิม แต่เราไม่ได้พัฒนาต่อไม่ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ถ้าวิวัฒนาการเป็นแบบ S-Curve นักบริหารจัดการที่ดีต้องพยายามยึดตัว S ออกไม่ให้ตกไปอยู่ในส่วนที่เป็นหางตัว S ที่ตกลง หากแต่ต้องหาตัว S ตัวใหม่มาต่อให้วิวัฒนาการสูงขึ้นๆ

วันนี้ผมถึงต้องขอร้องพวกท่าน ให้พวกท่านรับใช้ชาติ ให้ท่านใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการพัฒนาประเทศชาติ ถ้าท่านตั้งใจดีหวังดี คิดดี ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเพราะไม่รู้ เราให้อภัยเสมอ เพื่อให้ท่านกลับเข้ามาพัฒนาใหม่ แต่ถ้าใครทำผิด เพราะคิดร้าย คิดไม่ดี ก็ต้องถูกลงโทษ

ดังนั้น ในรัฐบาลของผม ผลงาน

(Performance) จึงสำคัญมาก ๆ ใครขาดผลงาน ต้องถูกลงโทษ แต่ถ้าท่านตั้งใจทำงาน ชัยชนะ แข็งแล้วท่านจะเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน อย่างแน่นอน

“Matrix Reporting System” คือ การรายงานมากกว่าหนึ่งทิศทาง เช่น ตามปกติผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามสายงาน แต่เมื่อเกิดปัญหาต่อภาคเกษตรผู้ว่าราชการสามารถรายงานตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ และสหกรณ์ได้เลย หรือสามารถติดต่อรองนายกรัฐมนตรี ที่รับผิดชอบดูแลจังหวัดของท่าน โดยตรงเลยก็ได้เช่นกัน หรือในกรณีที่ท่านถูกกลั่นแกล้ง ท่านสามารถมาพบผมได้เลยในเวลาราชการ ผมดูแลให้ขอให้ท่านทำงานเพื่อบ้านเมืองเถอะ ทฤษฎีเก่า ระบบเจ้าขุนมูลนายไม่มีแล้วในสมัยนี้

“GDP รายจังหวัด” ถือเป็นดัชนีชี้วัดว่าการพัฒนาจังหวัดของท่านเป็นอย่างไร และมีทิศทางไปในแนวไหน

“ภาวะผู้นำ (Leadership)” ถือเป็นสิ่งสำคัญมากในระบบผู้ว่า CEO โดยหลักการสำคัญคือ อย่าเห็นแก่ตัว ไม่ให้เกียรติ ไม่ฟังความคิดเห็น เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน สิ่งเหล่านี้ต้องลดเลิกให้ได้ โดยภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีวิสัยทัศน์ มองไปข้างหน้า หลักการที่สำคัญคือ “Where we want to go and

how to get there”

๒. สื่อสารได้อย่างดี บอกให้ทุกคนในองค์กรทราบได้ว่า องค์กรจะเดินทางไปทางไหนดี

๓. นำเชื่อถือ คืออย่าโกหก อย่าหลอกลวง

๔. กล้าได้กล้าเสีย วางแผนแล้วต้องเดินหน้าเลย อย่ากลัวผิด ผิดแล้วต้องรีบแก้ อย่างนั่งทับปัญหา ต้องทำ ทำแล้วผิด ผิดแล้วแก้ จะได้ถูกไทยเคยผิดพลาดมาแล้ว เพราะเรานั่งทับปัญหามานาน จนปัญหามาระเบิดในปี ๑๙๙๗ เราจะต้องไม่ให้เกิดขึ้นอีกต้องปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลง ไม่ให้เกิดปัญหาอีก อย่ากลัวทำผิด เมื่อทำผิดต้องเอามาศึกษา แล้วแก้ แล้วเดินหน้าต่อ ต้องสำนึกแต่อย่างกลัว

๕. กล้าคิดนอกกรอบ คิดเพื่อหลุดพ้น คิดโดยต้องให้เกิดความเชื่อมโยงในกรอบของโลกาภิวัตน์ (Globalization) คิดโดยมีมิติใหม่ๆ

๖. ต้องกล้าที่จะทำให้องค์กรมีความกระตือรือร้น คล่องตัว ทำให้องค์กรใหญ่มีจิตวิญญาณขององค์กรขนาดเล็ก เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้เร็วที่สุด

Bill Gate บอกว่า การประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ที่เกิดจากการผลิตโดยโรงงานขนาดใหญ่แล้ว ต้นทุนต่อหน่วยจะลดลงนั้น อาจจะไม่ใช่หลักของการแข่งขัน หากแต่ต้องเป็น Economies of Speed การจะมีความเร็ว (Speed) ได้นั้นต้องมีระบบฐานข้อมูลที่ดีเสียก่อน ฐานข้อมูลที่ดีทำให้ทำงานได้อย่างรวดเร็ว จับใจ

ไม่ใช่พิจารณาปัญหาตามขั้นตอนจากเจ้าหน้าที่
สู่หัวหน้างาน สู่เจ้ากรม และตัดสินใจโดยรัฐมนตรี
และนายกรัฐมนตรี ทำงานแบบนี้ไม่ทันกินแล้ว
ต้องมี Knowledge Worker นั่นคือ ผู้ทำงานที่มี
ความรู้พอที่จะทำการตัดสินใจได้

ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกท่านต้องเป็น Leader
of the Leaders นั่นคือ เป็นหัวหน้าผู้นำของ
หน่วยงานต่างๆ เช่น เป็นผู้นำของเกษตรจังหวัด
เป็นผู้นำของศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้นำของ
คลังจังหวัด หรือ องค์กรใหญ่ที่ควบคุมองค์กร
เล็ก ๆ นั้นเอง

ท่านต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ให้
องค์กรปรับตัวง่าย ตอบสนองต่อปัญหา ตอบ
สนองต่อนโยบายของรัฐบาล เพื่อสร้างประโยชน์
ให้กับประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมีลักษณะ
“Strong and Able Leadership” จุดไหนของ
องค์กรที่ติดขัด (Static) เซลล์ไหนที่ตาย เซลล์ไหน
ที่ขาดพลวัต (Dynamic) ท่านต้องรักษา แก้ไข
ผ่าตัด ต้องทำให้องค์กรมีความไวต่อการรับรู้และ
แก้ปัญหา (Sensitivity)

หลักการที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงานคือ

- ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้ข้อมูลและความรู้ให้เกิดประโยชน์

ในการบริหารจัดการ

- ปลดปล่อยความรู้ และสมองของคน
ในองค์กรเพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ (Creativity)

- ยกเลิกวัฒนธรรมองค์กรที่ผิด ให้
เหลือเพียงวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

รัฐบาลกำลังจะฉีดยา ขอให้ท่านเป็นยา
ที่ดีที่จะเข้าไปในเซลล์ต่างๆ เพื่อให้เซลล์ต่างๆ
แข็งแรง สดชื่น และทำให้มนุษย์ที่ชื่อ ประเทศ
ไทย คนนี้สดชื่น แข็งแรง และเติบโตได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

ปัญหาของสังคมไทยเกิดจาก “คนไม่รู้
เทียบกับคนไม่รู้” แต่ถ้าทุกคนมีความรู้ ปัญหา
ก็จะไม่เกิด

งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยบอสตัน ชี้ว่า
จากประเทศระบบทุนนิยมทั่วโลกหลายร้อย
ประเทศ มีเพียง ๕ ประเทศเท่านั้น นั่นคือ
สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมันนี
ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ที่สามารถพัฒนาไปสู่ความ
สำเร็จในระบบเศรษฐกิจได้ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะ
๕ ประเทศนี้ มีคุณสมบัติหนึ่งที่เหมือนกัน
นั่นคือ ความเป็นชาตินิยม (Nationalism) เช่น
สหรัฐอเมริกา มีคนอยู่รวมกันหลายเชื้อชาติ
หลายเผ่าพันธุ์ แต่ทุกคนบอกว่าตนเป็นอเมริกัน
รักชาติ รักประเทศ ระบบทุนนิยม จึงเกิดขึ้นได้
อย่างเข้มแข็งและประสบความสำเร็จ Global
Literacy หรือการอ่านออกเขียนได้ ในยุค
โลกาภิวัตน์นั้น ต้องมีความรู้ใน ๓ ด้าน ดังนี้

- ภาษาอังกฤษ
- ระบบอินเทอร์เน็ต....ในระบบ
E-Government นั้น ระบบอินเทอร์เน็ตจะ
เข้ามามีบทบาทสูงมาก
- ความเข้าใจในวัฒนธรรมนานาชาติ

(International Culture)

เราต้องช่วยกันสร้างให้ไทยแข็งแรงในเรื่องเหล่านี้ เพื่อให้ไทยยืนได้อย่างแข็งแกร่งในยุคโลกาภิวัตน์

Technology Literacy หรือการอ่านออกเขียนได้ในยุคเทคโนโลยีนั้น จะเป็นตัวแบ่งความรวย-จน ในโลกยุคใหม่ การอ่านออกเขียนได้ในยุคเทคโนโลยีนั้น ต้องมีความรู้ใน ๓ ด้านดังนี้

- **Alphabet Code** หรือภาษาอังกฤษที่มี ๒๖ ตัวอักษร เมื่อมีคนอย่าง **William Shakespeare** เอาตัวอักษรเหล่านี้ มาจัดเรียงกันก็กลายเป็นวรรณกรรมอันทรงคุณค่าขึ้นมาได้

- **Binary Code** หรือ **Digital Code** ๐,๑ ซึ่งเมื่อนำเลข ๐,๑ มาเรียงกันแล้วสิ่งที่ได้ คือ ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์สมัยใหม่ ซึ่งมีมูลค่าสูงมากในทางเศรษฐกิจ

- **Genetic Code** หรือรหัสพันธุกรรม ซึ่งประกอบด้วย ๔ ตัวหลัก คือ A, T, C, G เมื่อนำรหัสพันธุกรรมเหล่านี้มาเรียงต่อกันก็จะได้ **Genetic Mapping** หรือแผนที่รหัสพันธุกรรม ซึ่งเมื่อใช้ความรู้ทางพันธุวิศวกรรมเข้ามาประกอบเราก็จะสามารถสร้างพืชพันธุ์ หรือ สิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ๆ ขึ้นมาได้

ผมพูดถึงสิ่งต่างๆ ในวันนี้เพราะเห็นว่าประเทศยังต้องพัฒนาต่อไปอีกมาก ต้องมีการแข่งขันอีกมาก เพื่อให้เท่าทันการแข่งขันของโลก ท่านในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ดูแลหนึ่งในส่วนในทั้งหมด ๗๖ ส่วนของประเทศไทย

ท่านต้องมองทุกเรื่องขององค์กรใน ๔ มิติ ไม่ใช่แค่ กว้าง ยาว ลึก หากแต่ต้องพิจารณาถึง “เวลา” อีกด้วย การแก้ปัญหาเรื่อง คนกับการพัฒนานั้น นโยบายของรัฐบาลในด้านนี้ ก็กำลังถูกจับตามองจากทั่วโลก ทุนนิยม ซึ่งล้มเหลวยกเว้นใน ๕ ประเทศที่กล่าวมาแล้วนั้น เพราะเป็นทุนนิยมที่มีแต่เป้าหมายแต่ขาดอุดมการณ์ต่อไปการพัฒนาต้องเกิดขึ้นภายใต้ทุนนิยมที่มีทั้งเป้าหมาย และอุดมการณ์ควบคู่กันไป นโยบายของรัฐ ในวันนี้มีการรวมเอาหลายๆ แนวคิดมารวมกัน จนสามารถเรียกได้ว่าเป็นการ “Rebirth” เนื่องจากมีการเอานโยบายเก่าๆ ที่เคยล้มเหลวในอดีต กลับเข้ามาพูดถึงกันใหม่ภายใต้การจัดลำดับ และอยู่บนบริบทที่สามารถทำให้นโยบายเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมได้ โดยแนวคิดหลักของผู้ว่า CEO ต้องยึดหลักการ ดังนี้

๑. ทำทุกอย่าง เพื่อลดรายจ่ายของประชาชน

๒. เพิ่มรายได้ให้ประชาชน

๓. ขยายโอกาสให้ประชาชน

ต้องยึดหลัก และทำทั้ง ๓ ข้อนี้เพื่อให้รากหญ้ารอดพ้นจากความยากจน และต้องทำสังคมให้ดีขึ้น เพื่อให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน (Sustainable)

ทุกครั้งที่เกิดปัญหาในสังคม คนจนจะเจอปัญหาก่อน แต่จะหลุดพ้นจากปัญหาหลังคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคม เพราะฉะนั้นวันนี้ ต้องทำ ๓ เป้าหมายนี้ ให้เกิดขึ้นให้ได้ ปัญหาสำคัญๆ

ที่ต้องเร่งแก้ เช่น ปัญหายาเสพติด เราต้องเร่ง
แก้โดยการทำให้ผู้ค้ายาต้องกลายเป็นคนจน
พันธุ์ใหม่โดยการถูกจับกุม ถูกยึดทรัพย์ ปัญหา
ผู้มีอิทธิพลก็เช่นกัน ธุรกิจใต้ดินทั้งหลายต้อง
หยุดให้ได้ ต่อไปตำรวจต้องเป็นผู้เก็บภาษีให้
ประชาชน ผ่านการจูงใจ โดยรางวัลนำจับ ต้อง
ไปจับคนชั่ว คนเลวมาให้ได้

เศรษฐกิจไทยจะต้องโปร่งใส และเป็น
ที่ยอมรับ การทำธุรกิจในระบบที่เน้นความ
โปร่งใส ความโปร่งใสถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
ความถูกต้องของระบบบัญชี การเสียภาษี
อย่างถูกต้องจะทำให้บริษัทของท่านไม่ถูกโกง
ประเทศก็เช่นเดียวกัน ต้องอยู่บนความ
ถูกต้อง ตรงไปตรงมา เพื่อให้เป้าหมายทั้ง
๓ ข้อเกิดขึ้น และคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ผมขอให้ทุกท่านร่วมมือกัน เพื่อให้การ
พัฒนาในสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ เราต้องร่วมมือกัน
ทำทุกอย่างให้จังหวัดทุกจังหวัดเติบโตข้อจำกัด
ทางการเงินไม่มี สำหรับรัฐบาลชุดนี้ ถ้าโครงการ
ไหนลงทุน ๑๐๐ ได้ผลตอบแทนกลับมามากกว่า
๑๐๐ หรืออย่างน้อยที่สุดได้กลับมาเพียง ๑๐๐
แล้ว ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท รัฐบาลก็ทำให้ท่านได้

แต่ถ้าโครงการไหนมีการเก็บเข้ากระเป๋า ๑๐ บาท
เสียเบี้ยบำนาญทางเหลือเข้าโครงการ ที่เป็น
เนื้องานแค่ ๓๐-๔๐ บาทแล้ว เงินสัก ๒ - ๓
ล้านบาท รัฐบาลก็ไม่จะมีให้

การบริหารเงินจำเป็นมาก ๆ โครงการไหน
เกิดประโยชน์กับประชาชนแล้ว เดินหน้าทำได้เลย
คนที่บริหารเงินเก่ง ๆ กระดาษจะกลายเป็น
เงินได้ ซึ่งต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๒ ส่วน
คือ ๑ ความน่าเชื่อถือ และ ๒ ความรอบรู้
ที่จะใช้เงินอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

ยังมีความรู้ในโลกอีกมากมายที่ท่านต้อง
เข้าไปค้นคว้า ผมพยายามสร้างห้องสมุดที่มีชีวิต
สร้างพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่ เพื่อเป็นช่องทางการ
เรียนรู้ให้กับเยาวชนได้เรียนรู้อย่างสนุกและได้
รับความรู้

ทุกคนต้องร่วมมือกัน เพื่อผลประโยชน์
เพื่อความรู้ของประชาชน เพื่อสนองคุณของ
แผ่นดินและให้สมดังพระราชปณิธานของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ท่านทรงงาน
อย่างหนัก เพื่อพัฒนาประเทศชาติของเรา
ให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

สังคมไทย จะได้อะไรจากการปฏิรูประบบ ราชการไทยและการปฏิรูปการศึกษา

มีชัย ฤชุพันธุ์ *

เชื่อว่าท่านทั้งหลายที่อ่านวารสารข้าราชการส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ เพราะฉะนั้นก็คงจะารู้ฤทธิเดชของระบบราชการมาบ้างไม่มากนักน้อยสำหรับท่านทั้งหลายที่เป็นภาคเอกชนก็จะต้องประสบกับปัญหาของฤทธิเดชของระบบราชการมาเช่นเดียวกัน และถ้าเราดูหัวข้อเรื่อง “สังคมไทยจะได้อะไรจากการปฏิรูประบบราชการและการ

ปฏิรูปการศึกษา” เราก็คงต้องตั้งคำถามเบื้องต้นว่า โลกปัจจุบันเป็นอย่างไรระบบราชการของเรากับระบบการศึกษาของเราไปกันได้กับวิวัฒนาการที่เกิดขึ้นในโลก หรือไม่

ถ้าเราไม่เข้าข้างตัวเราเองจนเกินไป เราคงจะตอบได้ทันทีเลยว่า ไปกันไม่ได้ และไปกันไม่ได้ได้อย่างอย่างรุนแรงด้วย

*อดีตประธานวุฒิสภา

ต่อคำถามที่ว่า โลกปัจจุบันเป็นอย่างไร
เห็นจะได้คำตอบโดยสรุป ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ โลกเริ่มไม่มีพรมแดนมาก
ยิ่งขึ้น ที่เราเคยคิดว่าพรมแดนของเราไม่
ให้ใครก้าวเข้ามารุกล้ำก้ำเกินหรือเข้ามาแสวงหา
ประโยชน์ โดยเราไม่ยินยอม นั่น ด้วยเทคโนโลยี
สมัยใหม่ สิ่งเหล่านั้นกำลังจะหมดไป แม้แต่
อธิปไตยของประเทศเอง ซึ่งแม้จะยังคงมีอยู่ แต่ก็
มีอยู่แต่เพียงในทฤษฎีและในขอบเขตอันจำกัด
เท่านั้น ในปัจจุบันการลวงล้าอธิปไตย สามารถ
ทำได้ในหลายรูปแบบ โดยที่เราไม่มีทางที่จะไป
ต่อว่าต่อขานใครได้ แต่ก่อนนี้ใครมาทำกิจการใน
บ้านเรา เราก็เลือกที่จะอนุญาตก็ได้ ไม่อนุญาต
ก็ได้ อะไรที่เป็นประโยชน์แก่เรา เราก็อนุญาต
อะไรที่ไม่เป็นประโยชน์แก่เรา เราก็ไม่อนุญาต
แต่เดี๋ยวนี้กิจการนั้นไม่ต้องมาทำในประเทศไทย
แต่ก็สามารถหาประโยชน์จากประเทศไทยได้
เพียงเขาส่งดาวเทียมขึ้นไปรอบๆ บ้านเรา เราก็
ไม่มีทางใดที่จะไปห้ามไม่ให้ดาวเทียมนั้นมันส่ง
รัศมีมาที่เมืองไทยได้ การโฆษณาที่ทำกันอยู่ใน
อเมริกา เราเปิดเข้าไปดู เราก็จะเห็นโฆษณานั้น
ไปห้ามเขาก็ไม่ได้ การทำการค้าขาย ด้านการ
เงินการทอง เพียงแต่เคาะคอมพิวเตอร์ เพียง
แวบเดียวเงินก็ผ่านมือ จะที่พันก็หมื่นล้าน ก็ได้
ในพริบตา

ความรวดเร็วในทุกเรื่องราว ส่งผลให้เกิด
การแข่งขันอย่างรุนแรงขึ้นในทุกด้าน เพราะเมื่อ
โลกไร้พรมแดน การแข่งขันกันจึงสามารถ

ทำได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่มีอะไรสะกັดกัน
สมัยก่อนเราอาศัยความเป็นประเทศด้อยพัฒนา
ที่มีค่าแรงงานต่ำ เพื่อให้เกิดความได้เปรียบ
แต่เดี๋ยวนี้เราจะอาศัยสิ่งเหล่านั้น ไม่ได้อีกแล้ว
เพราะคนของเราก็เริ่มพัฒนาขึ้น ค่าแรงที่ว่าถูกก็
ไม่ถูกอีกต่อไป มีประเทศอื่นถูกกว่า

สมัยก่อนเราเคยขายแรงงานออกไปต่าง
ประเทศเป็นจำนวนมาก แต่พอมาถึงวันนี้เรา
กลับต้องซื้อแรงงานจากเพื่อนบ้านเป็นล้านคน
โดยไม่มีทางหลีกเลี่ยง เมื่อเวลาที่เราส่งแรงงาน
ออกไปต่างประเทศนั้น ประเทศที่เรารับแรงงาน
ของเรามีกฎ กติกา มีระเบียบที่สามารถหาประโยชน์
จากคนของเราได้ คนของเรากันเองก็อาศัยความ
ได้เปรียบในเชิงเศรษฐกิจ เอาประโยชน์จากคน
ของเรากันเองด้วย แต่พอถึงเวลาที่เราจะต้อง
อาศัยแรงงานจากต่างประเทศ เราไม่มีกฎ กติกา
อะไรเลย เรากลับไม่สามารถแม้แต่จะป้องกัน
ตัวเองได้ด้วย การปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมือง
ก็ทำกันเพียงเป็นครั้งคราว

ถึงทุกวันนี้ คนที่จะเข้าแข่งขันไม่มีความ
จำเป็นที่เขาจะต้องเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอีก
ต่อไป เขาสามารถอยู่ที่บ้านเขา แล้วทำกิจการ
ทั้งหลายทั้งปวง เพื่อแข่งขันกับเราได้อย่างเสรี
ในด้านเทคโนโลยีก็มีความรุดหน้าไปอย่างมาก
รวดเร็ว รวดเร็วเสียจนกระทั่งเริ่มบ่นกันว่าความ
เร็วที่มาตามสาย ยังไม่เร็วทันใจ เริ่มจะต้องมี
ระบบที่ทำให้เร็วให้เกือบจะเท่ากับแสง ซึ่งจะ
รุดหน้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งของทุกอย่างที่เราใช้

ในระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ ดูจะล้าสมัยไปเพียง ภายใน ๖ เดือน ๘ เดือน

ที่สำคัญก็คือประเทศใหญ่ ๆ เขาก็รู้ถึงขีดความสามารถของประเทศที่กำลังพัฒนา รู้ถึงความมานะพยายามที่จะแข่งขัน เพื่อก้าวให้ทันประเทศใหญ่ ๆ แต่ด้วยพลังทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า พลังการเมืองที่มั่นคงกว่า พลังอาวุธที่เหนือกว่าและสุดท้ายพลังทางการศึกษาที่ดีกว่า เขาก็คิดขบวนการวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เราไม่สามารถจะแข่งขันกับเขาได้ เขาสร้างทฤษฎีโลกาภิวัตน์ สร้างทฤษฎีการค้าเสรีขึ้น โดยปล่อยให้ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายดีใจว่า ต่อไปสินค้าจะสามารถเข้าไปสู่ประเทศใหญ่ ๆ เหล่านั้นได้ โดยไม่ถูกกีดกัน ประเทศที่กำลังพัฒนาต่างพากันดีใจในทฤษฎีเหล่านั้น เพราะประเทศใหญ่ ๆ ย่อมมีพลังทางเศรษฐกิจดี มีกำลังซื้อสูง จึงยอมเป็นตลาดที่ดีให้กับประเทศที่กำลังพัฒนา

เราอาจจะลืมนึกไปว่า เมื่อเราไปบ้านเขาได้อย่างเสรี เขาก็มาบ้านเราได้อย่างเสรี เช่นกัน และเวลาที่เขามาค้าขายในบ้านเราได้อย่างเสรีนั้น จะมารุนแรงกว่าที่เราไป โดยเราไม่มีอะไรไว้ป้องกันเลย แต่เขามีพร้อม เขามีทั้งแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้เป็นเครื่องสกัดกั้น แนวคิดเรื่องการใช้แรงงาน แนวคิดเรื่องการรักษาสິงแวดล้อม แนวคิด เรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เขามาหลอกให้เราดีใจว่าถ้าเราเอ้อออไปกับเขาแล้ว เราก็จะได้ชื่อว่าเป็นคนทันสมัย เป็นคนมีวิสัยทัศน์

อันกว้างไกล แต่เราไม่รู้ว่ำนั่น คือ กับดักเป็นกับดักที่จะทำให้เรากลายเป็นเหยื่อและเครื่องมือ เพราะเขาใช้สิ่งเหล่านั้นเป็นเครื่องสกัดกั้นไม่ให้เราส่งสินค้าไปประเทศของเขาได้อย่างเสรี แต่ในเวลาที่เขามาค้าขายหรือส่งสินค้ามาขายที่บ้านเรา เรากลับไม่มีเครื่องมือสกัดกั้น เพราะเรานึกว่าเขาเจริญแล้ว

ยกตัวอย่างง่าย ๆ เราใช้หลอดไฟกันมาตั้งนาน ประเทศไทยเราใช้ไฟเพิ่มขึ้นก็จริง แต่เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทั้งหลาย ปริมาณไฟที่เราใช้นั้นน้อยมาก ถ้าคิดว่าการผลิตไฟฟ้าต้องใช้พลังงาน เราก็ทำให้พลังงานของโลกลดน้อยถอยลงเป็น .๐๐๐๐๑ เปอร์เซ็นต์ ของที่คนทั้งโลกเขาทำกัน วันหนึ่งเขาก็กระตุ้นให้ทุกคนต้องช่วยกันรักษาพลังงานเราก็ยินดีกับเขาว่า ถ้าจะให้ดีชื่อว่าเป็นคนที่พัฒนาแล้ว ก็ต้องช่วยกันรักษาพลังงาน เขาก็บอกว่าวิธีการรักษาพลังงานก็คือ ใช้ไฟให้ประหยัด วิธีที่จะประหยัด ก็คือต้องใช้หลอดใหม่ที่ประหยัดพลังงาน แต่ให้แสงเท่าเดิม เราเคยซื้อหลอดไฟหลอดกลม ๆ หลอดละ ๒๕ บาท ก็เปลืองไฟไปอย่างมากร้อยละ ๑๐ ซึ่งคงจะทำให้เสียเงินเพิ่มขึ้นไปเล็กน้อย หรือใช้ไฟเพิ่มขึ้นไปร้อยละ ๑๐ ถ้าเคยใช้ไฟฟ้าเดือนละ ๑๐ บาท สำหรับแต่ละหลอดเขาก็โฆษณาว่า บัดนี้ เขาผลิตหลอดไฟแบบใหม่ได้แล้ว จะสามารถช่วยประหยัดไฟได้ร้อยละ ๑๐ คือ ถ้าใช้หลอดแบบใหม่ของเขา แทนที่จะเสียค่าไฟต่อหลอดเดือนละ ๑๐ บาท ก็จะได้เสียเพียง ๙ บาท

แต่หลอดแบบใหม่ ที่ประหยัดไฟนั้นมาใหม่ ๆ ราคาหลอดละ ๑,๒๐๐ บาท เราก็ตีใจหายช่วยกันไปซื้อ ทุกบ้านเปลี่ยนหลอดใหม่กันหมดหลอดกลม ๆ ที่เราเคยใช้ ๒๕ บาท ใช้ได้ ๑ ปี แต่หลอดใหม่ ใช้ได้เพียง ๖ เดือนบ้าง ๘ เดือนบ้าง ตกกลางทุก ๘ เดือนเราต้องเสีย ๑,๒๐๐ บาท และประหยัดไฟให้แก่โลกได้ ๖ หรือ ๘ บาทมาถึงปัจจุบันราคาหลอดดังกล่าวแม้จะลดลงเหลือ ๒๕๐ - ๖๕๐ บาท (สุดแต่ยี่ห้อและแหล่งผลิต) เลยไม่รู้ที่เราโง่หรือเราฉลาด ข้อสำคัญในการผลิตหลอดไฟแบบใหม่ เพื่อให้ประหยัดพลังงานของโลกนั้น ผู้ผลิตต้องใช้พลังงานไปอีกเท่าไร จะมากกว่าจำนวนไฟฟ้าที่เราประหยัดกันได้อีกเท่าไร ยังไม่เคยมีใครสำรวจ

ทุกกรณีที่เขากระตุ้นให้เราเดินตาม โดยใช้นักอนุรักษ์ หรือนักอะไรต่อนักอะไรภายในประเทศเป็นเครื่องมือล้วน แต่มีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่ด้วยเสมอ เมื่อคนของเราคิดไม่ทันต้นตัว ต้นต้นไปกับเขา เราก็เสียหายมากขึ้นทุกวันนี้เกือบจะไม่เห็นใครใช้หลอดธรรมดาแล้ว

ทุกวันนี้เขากล่าวหาว่า การทำอุตสาหกรรมทำให้ธรรมชาติเสียหาย เกิดมลภาวะ เกิดเรือนกระจกอันจะทำให้อากาศของโลกเปลี่ยนแปลงไปทุกคนต้องร่วมมือกันสะกัดกัน ต้องป้องกันมลพิษ และวิธีป้องกันมลพิษที่ดีที่สุดที่จะยอมรับนับถือได้ คือ ต้องไปซื้อเครื่องป้องกันจากเขาในราคาที่แพงลิบลิว ในขณะที่เขาปฏิวัติอุตสาหกรรม

กันมาเป็นร้อยปี เขาไม่เคยใช้เครื่องป้องกันเหล่านี้เลย ถ้าในโลกนี้ หรือ โลกใบนี้ มันเกิดมลภาวะ เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจกก็ไม่ใช้เกิดจากประเทศไทยหรือประเทศที่กำลังพัฒนา หากแต่เกิดจากประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลาย นั่นแหละ ทำกันจนเกิดความรำรวยมหาศาล ประชาชนอยู่ดีกินดี ครั้นพอเกิดความเสียหายสะสมจนถึงขั้นเริ่มจะเป็นอันตราย แทนที่จะใช้ความรำรวยเหล่านั้นมาแก้ไขกลับมากะเกณฑ์ให้ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายเป็นผู้ลงทุนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษเพิ่มขึ้น แต่ในขณะที่ประเทศที่เจริญแล้วผลิตเครื่องมือในการป้องกันมาขายให้ประเทศกำลังพัฒนานั้น ได้สร้างมลพิษขึ้นมาอีกเท่าไร เขาไม่เคยพูดถึง นอกจากนั้นอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ประเทศที่กำลังพัฒนาสั่งซื้อมาใช้ นั้น ล้วนแต่สร้างโดยประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งนั้น

บรรดาทฤษฎีใหม่ ๆ ที่ไหลลั่งเข้ามา ถ้าสังเกตให้ดี จะพบว่า เป็นทฤษฎี ที่จะทำให้ประเทศเล็ก ๆ เสียประโยชน์ เสียหาย และไม่อยู่ในฐานะที่จะแข่งขันกับเขาได้ ถึงแม้ว่าเวทีโลกจะเปิด เสมือนหนึ่งเป็นการค้าเสรี แต่ความเสรีนั้น เป็นความเสรีอันจำกัด

คราวนี้ลองหันกลับมาดูว่า แล้วระบบราชการไทยเราเป็นอย่างไร ภายใต้ระบบที่เป็นอยู่จะสามารถเอาตัวรอดได้ หรือไม่ จะไปแข่งขันกับเขาได้ หรือไม่

ระบบราชการไทยเราก็ยังเป็นอยู่อย่างนี้

เคยเป็นอยู่ ทั้งระบบและแนวคิดยังเป็นอยู่ เช่น เดิม หากจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่แย่ง พื้นฐานแนวคิดของ ราชการไทยนั้น อยู่ที่ว่า กิจกรรมทุกอย่างที่จะทำได้ดีก็ต้องให้ราชการเป็นผู้ทำ เพราะ เอกชนไม่มีขีดความสามารถเพียงพอ ทั้งยังไม่น่าไว้วางใจ ด้วยเกรงว่าเอกชนจะสร้างความ ร่ำรวย จะเอาเปรียบ เพราะฉะนั้นราชการจึงต้อง ลงมือทำเอง ถ้าส่วนไหนที่เอกชนทำ ก็ต้องให้ ข้าราชการคอยควบคุมไว้อย่างเข้มงวดกวดขัน

ความคิดดังกล่าวข้างต้น อาจมีส่วนจริง อยู่บ้าง เพราะสมัยก่อน คนเก่ง คนที่เรียน จบปริญญาเอกแล้ว แต่อยู่ในวงราชการเท่านั้น เอกชนไม่มีวันมีปัญญาที่จะจ้างคนที่จบ อย่างไรก็ดี แต่ปริญญาเอกเลย แม้กระทั่งปริญญาโทก็จ้าง ไม่ได้ แต่เดี๋ยวนี้ คนที่อยู่ในราชการ นอกจาก ในมหาวิทยาลัยแล้วราชการอื่น ๆ ก็ไม่ค่อยจะมี แล้วที่จะจบปริญญาเอก เพราะ ก.พ. คิดว่า ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ขนาดนั้นก็สามารถทำ ราชการได้

ถ้าจะตั้งคำถามว่า การที่บ้านเราได้รับการ พัฒนาขึ้นในทางเศรษฐกิจนั้น ใครเป็นคนทำ คำตอบก็คือว่า ภาคเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเป็นอย่างมาก ไม่ใช่ภาคราชการทำแต่ฝ่ายเดียว สำหรับ ภาคราชการนั้น ส่วนใหญ่บทบาทจะเน้นไป ในทางกำกับดูแลและควบคุม การส่งเสริม ดูเหมือนจะน้อยมาก แม้จะมีกฎหมายส่งเสริม อยู่หลายเรื่อง เช่น ส่งเสริมการลงทุน แต่จำไว้

เถอะครับว่า กฎหมายอะไรก็ตาม ที่ขึ้นต้นว่า ส่งเสริม แต่เนื้อหาข้างในมักจะบังคับให้ต้อง มาขออนุญาตทั้งนั้น ส่งเสริมด้วยวิธีควบคุม ให้เขามาขออนุญาต ด้วยระบบอย่างนี้ การดำเนิน การของรัฐ จึงมักจะกลายเป็นอุปสรรคมากกว่า ที่จะช่วยเหลือ แต่แม้กระนั้น เอกชนก็ยังดิ้นรน จนพัฒนาไปจนได้ จนการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก แสนสองแสนล้านกลายเป็นล้านล้าน สองล้านล้าน ขนาดที่ราชการเป็นตัวอุปสรรค ยังเพิ่มกันได้ถึง ขนาดนี้ ดังนั้น ถ้าเมื่อไหร่ราชการเลิกเป็นตัว อุปสรรคหันมาช่วยอย่างจริง ๆ จัง ๆ ปริมาณ การส่งออกคงมีมูลค่าหลายล้านล้าน

ระยะหลังเริ่มได้คิดว่าของบางอย่างราชการ ทำแล้วแพง ขาดประสิทธิภาพ จึงเริ่มมีความคิด ที่จะให้เอกชนเข้ามาทำแทนในบางเรื่อง เช่น การ ทำความสะอาดในที่ทำงาน แทนที่จะจ้างนัก การภารโรงมาอยู่ประจำ กระทรวงการคลังก็ตื่น ขึ้นมาบอกว่าไปจ้างเขาถูกกว่า ได้เรื่องได้ราวกว่า อย่างน้อยก็ประหยัดค่าสวัสดิการไปได้มาก เพราะ ไม่ต้องครอบคลุมถึงคู่สมรส บุตร และบุพการี

สภาพอีกอย่างหนึ่งของราชการ ก็คือ ชั้นตอน คนที่เป็นข้าราชการอยู่จะไม่ค่อยรู้สึกว่ามีชั้นตอน แต่ถ้าคนที่อยู่ภาคเอกชนแล้ว ไปดู ภาคราชการทำงาน จะรู้สึกแปลกใจว่าข้าราชการ ทำงานกันได้อย่างไร เพราะไม่ว่าคุณจะทำอะไรมา เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ข้าราชการไม่มีสิทธิ์ที่จะไป ตัดสิน จะต้องส่งขึ้นไปเป็นทอด ๆ จนกว่าจะถึง ผู้มีอำนาจ แล้วผู้มีอำนาจในหน่วยงานหนึ่ง ๆ

นี่ดูเหมือนจะมี ๒ คน เท่านั้น คือ อธิบัติ กับ
ผู้อำนวยการสำนัก ในเรื่องเล็กๆ จุ่มๆ จิมๆ แม้
กระทั่งการลาหยุด บางที่ต้องไปถึงอธิบดี แต่กว่า
เรื่องจะไปถึงอธิบดีนั้น จะต้องผ่านโต๊ะต่างๆ
ตามลำดับเรื่อยไป มากบ้าง น้อยบ้าง สุดแต่
เรื่องแต่ที่ผ่านเรื่องกันนั้น ส่วนใหญ่เขียนเสนอ
ไปแต่เพียงว่า “จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา”
เหตุที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะเรามีระเบียบ มีกติกา
ในทุกเรื่องและทุกขั้นตอน การที่ต้องมีระเบียบ
กติกามากมายก็เพราะราชการไม่มีเจ้าของ จึง
จำเป็นต้องวางระเบียบ วางกติกากันให้ชัดเจน
และเป็นที่มาแห่งขั้นตอนทั้งปวง

ระเบียบและกติกาเหล่านั้น ไม่ได้สร้าง
ขั้นตอนอย่างเดียว ยังสร้างความซ้ำซ้อน สร้าง
ความลำบากยากเย็น สำหรับประชาชนที่จะไป
ติดต่อด้วย มีคนเขาเล่าให้ฟังว่า เวลาที่อยู่ใน
ประเทศอื่น เขาไปขอเงินค่าภาษีคืน เขาก็มี
เจ้าหน้าที่อยู่คนเดียว เมื่อกรอกแบบฟอร์ม
เสร็จเจ้าหน้าที่จะตรวจดูเดี๋ยวนั้น ตรวจเสร็จเขา
ก็ป้อนข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์ แล้วเขียนเช็คส่ง
ให้เดี๋ยวนั้น สำหรับบ้านเรา ถ้าใครเคยไปขอภาษี
คืน จะพบว่ามันยากเย็นแสนเข็ญ พอตีพอร้าย
ถ้าเป็นเงินไม่มากนัก จึงต้องจำใจยกให้หลวงไป
แม้แต่ในหมู่ข้าราชการด้วยกันเอง เวลาไปขอเบิก
หรือยืมเงิน ทดรองจ่าย เป็นค่าพาหนะค่าเบี้ยเลี้ยง
จะเห็นถึงความยุ่งยากและขั้นตอนต่างๆ ว่ามี
มากมายเพียงใด

เมื่อรูปแบบการทำงานของราชการเป็น

อย่างที่ว่ามา จึงยากที่จะไปแข่งขันกับใครเขา
ได้ย่ำว่าแต่ภาคเอกชนที่เขาต้องมาพึ่งจะรู้สึก
เหนื่อยหน่ายใจ แม้แต่ตัวข้าราชการเองก็รู้สึก
หงุดหงิดเช่นเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้ราชการเกิด
ปัญหาอย่างนั้นขึ้นมาอาจพอสรุปได้ ดังนี้

สาเหตุประการที่ ๑ ราชการมีภารกิจ
ไม่มีขอบเขตอันจำกัด ทุกเรื่องทุกราวราชการ
จะลงไปทำกับเขาหมด คิดอะไรขึ้นมาได้ก็จะ
ทำ ไม่เคยสนใจว่าต้นทุนนะเท่าไร สิ่งที่จะได้มา
คุ้มกับต้นทุนหรือไม่ ใครที่อยู่ตรวจเงินแผ่นดิน
จะรู้ว่า ถ้าไปตรวจสอบพบว่าเงินหายไปห้าบาท
ขบวนการในการติดตามเงินห้าบาทนะ อาจจะ
ต้องใช้เวลาถึงห้าแสน ราชการก็ต้องทำ และ
เนื่องจากราชการมีภาระหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้
เกิดความสงบเรียบร้อย เกิดความสุขในแผ่นดิน
จึงคิดว่าทุกอย่างเป็นหน้าที่หมดเมื่อคิดว่าเป็น
หน้าที่จึงต้องสร้างภารกิจขึ้น ไม่ว่าจะเกิดปัญหา
อะไรก็ลงไปทำหมด ถ้ามองว่าเวลาราชการจะทำ
ภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ราชการคิดถึง
อะไรบ้าง คำตอบก็คือคิดแต่เพียงว่าเมื่อต้อง
ทำก็ทำ ผลจึงกลายเป็นว่าราชการทำในทุกเรื่อง
ทุกราวตามกำลังเงินที่มีหรือที่ได้รับ

สาเหตุประการที่สอง คือ เรื่องของ
เป้าหมาย กิจการที่ราชการทำในเกือบทุกเรื่อง
ไม่มีเป้าหมาย หากจะมีก็เป็นเพียงตัวเลข
มากกว่าผลสัมฤทธิ์ จะทำตรงไหน ทำไปถึงจุด
ไหน ทำเพื่ออะไร ไม่มีใครบอกได้ เมื่อเขาให้เงิน
มาทำก็ทำ ถ้ามองว่าทำจนถึงไหน คำตอบก็คือ ทำ

จนเงินหมดก็หยุด สมมติว่ามีการกำหนดให้ข้าราชการมีหน้าที่ออกไปสอดส่องดูแล ไปให้คำแนะนำและสาธิตแก่เกษตรกร ข้าราชการก็ไปแนะนำหรือไปสาธิตให้ดู ให้เบียดเบียนมาทีวันก็ไปเท่านั้นวันเป้าหมายของข้าราชการจะอยู่ตรงที่ได้ออกไปให้คำแนะนำและสาธิตตามจำนวนวัน ดังกล่าว เมื่อไปครบถ้วนแล้ว ก็ถือว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วส่วนเกษตรกรจะรู้เรื่องหรือได้ประโยชน์หรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งดูเหมือนจะไม่มีใครตั้งใจ ไม่เคยมีการตั้งเป้าหมายว่า เมื่อไปสาธิตแล้วต้องการให้เกิดผลอะไรขึ้น ส่วนใหญ่จึงเป็นการใช้เงินงบประมาณไปตามที่ไหลลื่นไป ถ้าเงินหมดก็จบเพียงเท่านั้น ถ้าเงินเหลือ ก็โอนไปใช้อย่างอื่น เราจึงพบเห็นอยู่เสมอว่า พอใกล้สิ้นปีงบประมาณส่วนราชการจะเริ่มปรับปรุงรั้วซ่อมอาคาร ทาสีตึก เพราะการเงินเหลือ และถ้าไม่รีบใช้เงินให้หมดปีหน้า สำนักงบประมาณก็จะให้งบประมาณน้อยลง

สาเหตุประการที่สาม คือ การไม่มีต้นทุนของราชการ งานราชการไม่มีต้นทุน จะใช้คนที่คน ใช้เครื่องมืออย่างไร เราไม่เคยคิดต้นทุนและเมื่อไม่มีต้นทุน จึงเกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ซึ่งเราคงเคยได้ยิน เช่น ปัญหาค่าโง่ของทางด่วน ๖ พันล้าน เรื่องที่เกิดขึ้นสาเหตุจากประการเดียว คือ ราชการไม่มีต้นทุน เมื่อไรที่ราชการไปทำกิจกรรมร่วมกับคนที่เขามีต้นทุน ราชการจะเสียหาย และจะเสียหายไปเรื่อย ๆ

เรื่องที่เกิดขึ้น เบื้องต้นทีเดียว ดูเหมือนจะเป็นการเถียงกันระหว่างการทางพิเศษกับกรมทางหลวง ว่าใครจะเป็นคนสร้างกรมทางหลวง ก็อยากจะสร้าง การทางพิเศษก็อยากจะสร้าง เมื่อตกลงในเบื้องต้นด้วยอำนาจทางการเมืองว่า ให้การทางพิเศษสร้าง กรมทางหลวงจึงไม่ค่อยจะพอใจ เมื่อไม่พอใจก็ไม่เอื้อ เมื่อถึงเวลาจะต้องส่งมอบพื้นที่กลางถนนให้การทางพิเศษเพื่อจะได้ลงเสาเข็ม และสร้างต่อม่อ แทนที่จะรีบส่งมอบก็นั่งเฉยเสีย ไม่ถามมากก็ไม่ตอบ ไปถามมากก็ตอบ แต่การตอบของทางราชการนั้นก็อย่างที่รู้ๆ กันอยู่ ไม่มีเสียหรือที่ถามมาวันนี้แล้วจะตอบพรุ่งนี้ ใครขึ้นทำอย่างนั้น เจ้าหน้าที่อาจจะเหล่เอาพอดีพอร้ายกลับสงสัยเสียอีกว่า จะมียอกมียินกัน

แต่ในเวลาที่ทางราชการไปเซ็นสัญญากับภาคธุรกิจเอกชนนั้น เป็นการทำสัญญาในลักษณะที่ทัดเทียมกัน คือ มีการเจรจาในเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่จะตกลงกัน ซึ่งส่วนใหญ่เขาก็ไม่ค่อยไว้วางใจทางราชการนัก เขาจึงมักจะกำหนดไว้ในสัญญาว่า ถ้าฝ่ายใดใช้เวลาเกินกว่าที่ควรจะเป็น ฝ่ายนั้นจะต้องรับผิดชอบในผลเสียหายที่เกิดขึ้น และผลเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่ไม่ใช้เงินบาทสองบาท เพราะเขาคิดอย่างละเอียด ไม่ว่าจะเป็นค่าที่ปรึกษา ค่าดอกเบี้ย ค่าที่ต้องขนอุปกรณ์ มาเตรียมรอไว้ โดยยังไม่ได้ทำงาน จิปาถะ ความล่าช้าที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น ดูเหมือนจะกินเวลาหลายเดือนกว่าจะส่งมอบกันได้

ครั้งพอส่งมอบเสร็จ ลงมือสร้างเสาตอม่อ

● เรียบร้อย ถึงเวลาจะต้องสร้างคานเพื่อยื่นออกไปทั้งสองข้าง เพื่อรองรับถนนข้างบน ก็เกิดปัญหาอีก ดูเหมือนกรมทางหลวงจะอ้างว่าการส่งมอบพื้นที่ให้ไปนั้น ให้ไปเฉพาะพื้นที่ตรงที่ตั้งเสาเท่านั้น ไม่ได้ส่งมอบพื้นที่ส่วนที่คานด้านบนจะยื่นออกมาด้วย เพราะฉะนั้นเวลาที่บริษัทก่อสร้างคานแผ่ออกไป จึงเป็นการบุกรุก เพราะยื่นออกมาเหนือถนน ซึ่งส่วนนั้นกรมทางหลวงยังไม่ได้อนุญาตให้ผู้สร้าง จะสร้างต่อไปไม่ได้ ต้องหยุดและไปยื่นขออนุญาตเสียก่อน แต่ฝรั่งที่มาควบคุมการก่อสร้าง เขาไม่เคยเห็นที่ไหนในโลก ก็นึกว่าส่งมอบแล้ว ก็ควรจะเดินสร้างไปได้ ในที่สุดกรมทางหลวง จึงไปแจ้งความให้ตำรวจมาจับ กว่าจะประกันตัวออกมาได้ ดูเหมือนต้องนอนห้องขังเสียหนึ่งคืน

● เมื่อตกลงกันไม่ได้ว่า การส่งมอบพื้นที่ที่ได้ส่งมอบไปแล้วนั้น รวมถึงไหล่ของคานนั้นด้วย หรือไม่ ในที่สุด จึงต้องส่งให้ทฤษฎีกาไปตีความ กว่าจจะร่างหนังสือส่งให้ทฤษฎีกาตีความได้หมดไปอีกหนึ่งเดือน ทฤษฎีกาก็เป็นราชการก็ใช้เวลาเร็วที่สุดสามเดือน ตีความกลับมาบอกว่าที่ส่งไปนั้นนะรวมด้วย กรมทางหลวงก็กลับไปนั่งอ่านวิเคราะห์อีกหนึ่งเดือน จึงส่งมอบที่ให้ เสียเวลาไปอีกหลายเดือน จึงไม่ต้องแปลกใจเลยว่า ทำไมเขาถึงเรียกค่าเสียหายมากมาย ยิ่งบังเอิญช่วงนั้น เป็นช่วงที่มีการปรับค่าเงินบาท เดิมเคยคิด ๑ เหรียญ เท่ากับ ๒๕ บาท กลายเป็น

๕๕ บาท ค่าเสียหายถึงพุ่งไปเป็น ๖ พันล้านบาท

การที่ราชการไม่เคยคิดว่ามีต้นทุน ใครอยากทำอะไรก็ทำ ทำแล้วจะเปลี่ยนใจ หรือเลิกไม่ทำก็ได้ ไม่มีใครสนใจว่าแล้วจะเสียหายอย่างไรต่อเงินภาษีอากร

หรือมีอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวอย่างของการไม่มีต้นทุน เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อปี ๒๕๓๘ รัฐบาล เกิดเป็นห่วงเรื่องน้ำเสียที่ชุมชนใหญ่ๆ โดยเฉพาะในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่จะระบายลงไปแม่น้ำลำคลอง โดยไม่ได้บำบัดให้ตีเสียก่อน จึงจัดทำโครงการสร้างโรงกำจัดน้ำเสียขึ้น โดยรัฐเป็นผู้อุดหนุนเงินงบประมาณในการก่อสร้าง และส่งมอบให้เทศบาล เพื่อรับไปดำเนินการต่อไป โดยเรียกเก็บค่าทิ้งน้ำเสียจากประชาชนมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (โดยไม่มีต้นทุน ในการก่อสร้างเพราะรัฐออกให้ทั้งหมด)

แต่การที่จะไปสร้างในเขตเทศบาลใดนั้นจะต้องไปตกลงกับเทศบาลนั้นเสียก่อนว่าต้องการหรือไม่ เพราะจะต้องมีภาระในการรับมอบโรงงานและไปดำเนินการต่อไป มีเทศบาลแห่งหนึ่งในภาคกลางเห็นว่า จะเป็นประโยชน์ จึงตอบรับโครงการนั้น แต่กว่าจะตกลงเรื่องสถานที่กันได้ ก็ใช้เวลาไป ๒ ปี เมื่อตกลงได้แล้ว กรมโยธาธิการจึงลงนามในสัญญากับบริษัท ที่ชนะการประกวดราคาในการก่อสร้าง ใช้เงินงบประมาณ ประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท ครั้งพอจะถึงเวลาเริ่มก่อสร้างตามสัญญาเทศบาลจะต้อง

ส่งมอบพื้นที่ให้กับบริษัทที่จะเข้าไปก่อสร้างถึง ตอนนั้นคณะเทศมนตรีชุดเดิมพ้นจากตำแหน่ง มีคณะเทศมนตรีชุดใหม่เข้ามาแทนที่ จะด้วย เหตุผลกลใดไม่ทราบได้ คณะเทศมนตรีชุดใหม่ เรียกผู้รับเหมามาเจรจา ซึ่งคงจะเจรจากัน ไม่สำเร็จหรืออย่างไรไม่ทราบได้ เทศบาลได้ตั้ง เงื่อนไข่ว่า ถ้าจะให้ส่งมอบ พื้นที่บริษัทฯ จะ ต้องนำเงินมาวางเพื่อประกันความเสียหายที่จะ เกิดขึ้น บริษัทก็แจ้งว่าเรามีหลักประกันวางไว้ กับกรมโยธาธิการแล้ว หากเสียหายอย่างไร กรมโยธาธิการสามารถเรียกจากผู้ค้ำประกันได้ แต่เทศบาลกลับอ้างว่านั่นเป็นการประกันความเสียหายกับกรมโยธาธิการไม่ได้ประกันความเสียหายของเทศบาล ดูเหมือนในที่สุดบริษัทฯ ยอมวางหลักประกันให้

แต่แทนที่จะมีการส่งมอบพื้นที่ เทศบาล กลับบอกว่า เทศบาลไม่ประสงค์จะทำโครงการนี้ อีกแล้ว โดยอ้างเหตุผลว่า เมื่อสร้างเสร็จแล้ว เทศบาลไม่มีเงินที่จะรับผิดชอบในการดำเนินการ ต่อไป ทางกรมโยธาธิการก็ไม่ยอม เพราะได้ทำ สัญญาก่อสร้างกับเอกชนไปแล้ว เมื่อมีการเจรจากันใหม่ เทศบาลก็ตั้งเงื่อนไขใหม่ว่า ที่จะสร้าง ท่อระบายน้ำที่ริมถนนนั้น เทศบาลไม่อนุญาตให้ สร้าง ให้ขึ้นมาสร้างบนทางเท้า ซึ่งผู้รับเหมา บอกว่าสร้างบนทางเท้าไม่ได้ เพราะร้านค้าริมถนน จะพังหมด แบบไม่ได้ออกไว้อย่างนั้น เสร็จกัน มาจนกระทั่งถึงปี ๒๕๔๕ ยังไม่ได้ลงมือสร้าง ปานนี้จะได้สร้างหรือยังก็ไม่รู้ เงินค่าก่อสร้าง

งวดแรกก็จ่ายให้เขาไปแล้ว ประมาณ ๕๐ ล้านบาท ผู้รับเหมาก็ขนของเข้าไป แล้วรอการส่งมอบพื้นที่ มา ๔-๕ ปีแล้ว เทศบาลไม่รู้สึกเดือดร้อนอะไร เพราะไม่มีต้นทุน ส่วนกรมโยธาธิการนั้น แม้จะ รู้สึกเดือดร้อนอยู่บ้าง เพราะมองเห็นอยู่แล้วว่า ในที่สุด ผู้รับเหมาคงจะต้องเรียกค่าเสียหาย อีกมากมาย ถ้าตกลงกันไม่ได้บริษัทคู่สัญญา คงจะฟ้องร้องเอาและถ้าฟ้องจะกลายเป็นค่าโง่ให้ ได้ฮือฮากันอีก

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความ รู้สึกของคนที่อยู่ในแวดวงราชการว่าราชการ ไม่มีต้นทุน อย่างไม่รู้ก็ได้ เพราะไม่ใช่เงินของ แต่ละคน และด้วยความคิดอย่างนี้ เราจะไปสู่อะไรใครเขาได้

สาเหตุประการที่สี่ คือ การทำงานเพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบ เมื่อราชการไม่มีเจ้าของ ที่จะคอยดูแลเป็นกรณี ๆ ไป จึงจำเป็นต้อง วางระเบียบข้อบังคับขึ้นมารองรับ เมื่อสร้างแล้วก็กลายเป็นนายเหนือหัว ทุกคนต้องอยู่ภายใต้ อาณัติของระเบียบที่ออกสะสมกันมาก ๆ เข้า จนมาถึง ณ วันปัจจุบันนี้ ข้าราชการจึงมีนาย เป็นระเบียบทุกคนต้องทำงานตามระเบียบ โดยระเบียบ และเพื่อความถูกต้องแห่งระเบียบ ส่วนผลจะเป็นอย่างไร ไม่มีใครสนใจ เลยขอให้ คุณทำให้ถูกระเบียบก็แล้วกัน คุณจะซื้อของ แพงไปอีกก็สิบเท่า ถ้าถูกต้องตามระเบียบก็ไม่ เป็นไร ปปช.ก็ไม่ว่า แต่ถ้าคุณซื้อของดีและ ถูกลงไป แต่บังเอิญผิดระเบียบ คุณก็ติดคุก

เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นด้วยระบบแบบนี้ จึงไม่มีข้าราชการที่ไหนจะยอมทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยแท้ ต้องทำเพื่อประโยชน์ของความถูกต้องแห่งระเบียบ แม้รู้ทั้งรู้ว่าของที่กำลังซื้อกันอยู่นั้นไม่ดีราคาก็แพงแต่ถูกต้องตามระเบียบแล้วก็ต้องเอา จะไปเจรจาต่อรองก็ไม่ได้ เพราะระเบียบเขาไม่ให้เจรจา เว้นแต่เกินวงเงินงบประมาณ ถ้าพ่อค้าเขารู้ว่ามีเงินงบประมาณร้อยล้านบาท เขาก็คิด ๙๙.๙๙ ล้านบาท ถึงแม้ว่ารายที่สองจะคิดแพงขึ้นไปอย่างไรก็ตามแล้วแต่ ก็เจรจาไม่ได้ ต่อรองไม่ได้

ด้วยแนวคิดของการทำให้ถูกต้องตามระเบียบในทุกขั้นตอนและทุกขบวนการของทุกองค์กร ราชการจึงไม่สามารถจะหวังผลจากการทำงานได้เลย

สาเหตุประการที่ ๕ คุณค่าของงานราชการอยู่ที่ปริมาณของงาน ไม่ได้อยู่ที่คุณภาพหรือความสำเร็จของงาน เพราะฉะนั้นคนทุกคนต้องพยายามทำงานให้มีปริมาณให้มาก หนังสือฉบับหนึ่ง ซึ่งสามารถจะทำเรื่องให้แล้วเสร็จได้ด้วยคนเพียงคนเดียว จึงไม่สามารถเป็นไปได้ในวงราชการ เพราะว่าถ้าคนๆ เดียวทำให้แล้วเสร็จ ย่อมกระทบถึงผลงานของคนหลายคนงานแต่ละชิ้น จึงต้องส่งต่อกันไป เพื่อให้ถือเป็นปริมาณงานของแต่ละคน เวลาที่ ก.พ. จะพิจารณาว่า ผู้อำนวยการกองควรจะเป็นระดับเจ็ดหรือแปด เขานับจำนวนเอกสารเข้าและออก ถ้ามีเอกสารเข้ามาก มีเรื่องมากก็ควร

จะได้เป็นระดับแปด ซึ่งจริงๆ ต้องตรงกันข้าม ถ้าทำงานให้เหลือน้อยลงได้ที่สุดเท่าไร ควรจะเป็นความสามารถของคนมากกว่าที่จะไปเพิ่มงานให้มากขึ้น ในที่สุดเราถึงได้มีเรื่องไม่เป็นเรื่องที่สามารถยกหูโทรศัพท์พูดกันได้ก็ไม่ทำ ต้องออกเป็นหนังสืออยู่เสมอเพราะนั่นคือผลงานที่จะไปแจกนับให้ได้

เคยมีเรื่องเล่ากัน จริงเท็จอย่างไรไม่รู้ว่ในสายครูเขาก็นับจำนวนเด็กว่าถ้าโรงเรียนนั้นมีเด็กเท่าไร จึงจะได้เป็นระดับเจ็ด ระดับแปด ระดับเก้า ในที่สุดก็ต้องไปขอยืมเด็กกัน จริงหรือเปล่าไม่รู้นะ กระทรวงศึกษาธิการไม่สนใจว่าเด็กที่เรียนจากโรงเรียนนั้นจะเก่งขนาดไหนแต่สนใจว่าโรงเรียนนั้นมีเด็กมากเท่าไร ยิ่งเคราะห์ดีที่ครูมีมโนธรรมถ้าไม่มีมโนธรรมก็คงกักเด็กไว้ไม่ให้สอบได้ ชัก ๒-๓ ปี ก็มากเองไม่ต้องไปยืมใครเขามา

สาเหตุประการที่ ๖ ภาระงานของทางราชการกระจายอยู่ทั่วประเทศแต่อำนาจสั่งการตามระบบราชการอยู่ที่คนคนเดียว คือ อธิบดี บางทีขึ้นไปถึงปลัดกระทรวงด้วย ถ้าคุณจะขออนุญาตทำแร่ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน คุณจะต้องไปยื่นคำขอที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วก็พิจารณาส่งเรื่องไปถึงอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีถามว่า อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีรู้เรื่องไหม คำตอบคือไม่รู้ การที่อธิบดีจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตส่วนใหญ่ต้องฟังจากเจ้าหน้าที่ ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั่นเอง

ในระยะหลัง ๆ ได้มีการเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องย่นระยะทางระหว่างประชาชนกับผู้ใช้อำนาจให้แคบเข้า ด้วยวิธีการพยายามให้เจ้าของอำนาจมอบอำนาจลงไปยังเจ้าหน้าที่ระดับล่าง ๆ มากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติ เจ้าของอำนาจมักจะไม่ค่อยยอมมอบอำนาจให้ หรือถึงมอบให้ก็มอบให้ในลักษณะที่มีเงื่อนไขหรือตึง ๆ เอาไว้ อาจจะเป็นด้วยเกิดความรู้สึกว่าถ้ามอบอำนาจไปแล้ว จะทำให้อำนาจของตัวเองลดน้อย ประกอบกับความไม่แน่ใจว่าเมื่อมอบอำนาจให้ไปแล้ว คนที่ได้รับมอบอำนาจจะใช้อำนาจอย่างสุจริต หรือมีขีดความสามารถที่จะใช้อำนาจนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าเราลองนึกย้อนดูว่า ในระบบราชการนั้น ในเวลาที่จะเลื่อนระดับของตำแหน่งให้สูงขึ้น เช่นการเลื่อนหัวหน้าหน่วยงานในระดับจังหวัดให้เป็นระดับแปด เหตุผลที่สนับสนุนการเลื่อนระดับดังกล่าวมักจะเป็นไปในทำนองที่ว่า ตำแหน่งนั้นมีภาระงานสูงขึ้น ความรับผิดชอบสูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น ครั้นพอได้เลื่อนระดับเรียบร้อยแล้วความไว้วางใจที่มีให้ยังคงเหมือนเดิม คือ ยังคงให้ทำหน้าที่รวบรวมเอกสาร สอบปากคำ แล้วส่งเรื่องกลับเข้ากรม ทำหน้าที่ไม่ต่างอะไรกับเสมียน ในเรื่องทุกเรื่องจึงกลายเป็นคอขวด การขออนุญาต ในแต่ละเรื่องก็กฎหมายบังคับให้ต้องขออนั้น ส่วนใหญ่จึงใช้เวลาเป็นเดือนเป็นปี บางทีหายไปเลย ไม่มีใครรู้ว่าอยู่ที่ไหนหรือเกิดปัญหาอะไร จนกระทั่ง

ครั้งหนึ่งเขาเคยพยายามที่จะทำวันสต็อปเซอร์วิส เพื่อให้เบ็ดเสร็จเด็ดขาดในที่เดียวแต่พบว่าไม่สำเร็จเพราะว่าอำนาจยังอยู่ที่ตัวคนคนเดียว

นั่นคือสาเหตุที่ทำให้ราชการไม่เดินหน้า และเมื่อราชการไม่เดินหน้า การพัฒนาประเทศก็เป็นไปไม่ได้ เพราะราชการเป็นตัวจักรที่จะต้องเป็นตัวกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้กิจกรรมทุกกิจกรรมของประเทศเดินหน้าได้ แต่เมื่อราชการเป็นตุ้มถ่วงเสียเอง กลายเป็นอุปสรรคเสียเอง ถ้าถามว่าดีสำหรับราชการไหม ข้าราชการที่ยังคิดอย่างเดิม คงตอบว่า ดี คือไม่ต้องทำมากนัก ทำพอเป็นกระสายเงินเดือนเขาก็ให้เท่านี้ เจ็บไข้ได้ป่วยเขาก็เลี้ยงดู แก่เฒ่าเขาให้บำนาญ

ความคิดทำนองนี้ ไม่ใช่เกิดขึ้น แต่เฉพาะในหมู่คนที่มีความรู้น้อย ถ้าไปมองดูในมหาวิทยาลัยที่เขา กำลังจะออกนอกระบบ นั้น ครูปาอาจารย์ทั้งนั้น จะพบข้อเท็จจริงว่าส่วนหนึ่งจำนวนไม่น้อย ยังอยากอยู่กับราชการ ถามว่าทำไม คำตอบก็คือ ความสบายและความมีหลักประกันมั่นคงของระบบราชการ

แต่คนอีกส่วนหนึ่งไม่คิดอย่างนั้นแล้ว เขาเริ่มคิดว่า ถ้าชินปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรมอย่างนี้ นอกจากจะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาแล้ว คนรุ่นใหม่ที่เขาเข้ามาทำงานก็จะถูกรอไปด้วย เขาก็เคยคิดกันว่า ปล่อยไปอย่างนี้ ไม่ได้แล้ว ควรต้องดำเนินการปฏิรูป เพื่อให้กระฉับกระเฉงขึ้นขจัดความเป็นอุปสรรคของราชการให้หมดไป หรือให้เหลือน้อยที่สุด

การปฏิรูปที่จะต้องทำนั้น จะต้องทำ
พร้อมๆ กัน หลายๆ ด้าน ทางด้านโครงสร้าง
ของราชการทั่วไปก็ต้องปฏิรูปปรับปรุงใหม่ ภาค
โครงสร้างทางการศึกษาก็ต้องปฏิรูป ภาคตัว
บุคคลบุคลากรในราชการก็ต้องปฏิรูป เปลี่ยน
วิธีคิดเปลี่ยนแนวคิด และเปลี่ยนความอยู่สุข
สบายนั้นให้เกิดแรงกระตุ้น ในการทำงานมาก
ขึ้นแนวคิดที่เขาใช้ ได้แก่หลัก ๙ ประการ ดัง
ต่อไปนี้

ประการที่ ๑ คือ จำกัดภารกิจของรัฐ
ให้เหลือน้อยลงเท่าที่จำเป็น ต้องไม่คิดอย่างเก่า
คือ อะไร ๆ รัฐก็จะทำ ต่อไปเขาจะต้องเริ่ม
ถามว่า ที่จะทำนั้น ต้องทำใหม่ คนอื่นเขาทำได้
ใหม่ แล้วใครทำแล้วถูกกว่า มีประสิทธิภาพกว่า
ถ้าอะไรที่ภาคเอกชนเขาทำแล้วดีกว่า ก็ให้ภาค
เอกชนเขาทำ อะไรที่ภาคเอกชนทำไม่ได้ เพราะ
ต้องใช้ต้นทุนสูง ทำแล้วไม่ได้ผลตอบแทน แต่
ประโยชน์ส่วนรวมจะเกิดขึ้น อย่างนั้นภาคราชการ
ก็ทำตอนที่เขาปรับกระบวนการในการที่จะปฏิรูป
สิ่งแรกที่ทำก็คือ กำหนดภารกิจของรัฐขึ้นว่ามี
อะไรบ้าง เขากำลังตั้งข้อสงสัยไปไกล ถึงขนาด
ว่าจริงแล้วหรือที่ว่า การศึกษาที่รัฐทำนั้นนะดี
และคุ้มทุน คำถามนี้กำลังเริ่มตั้งขึ้นมา และ
แนวโน้มกำลังไปในทิศทางที่ว่าไม่จริง รัฐทำสิ้น
เปลืองมากเลย ทั้งคุณภาพที่เคยดีกว่าดี ก็ทำท่า
ว่าจะสู้ที่เอกชนทำกันไม่ได้มหาวิทยาลัยเอกชน
กับมหาวิทยาลัยของรัฐเทียบเป็นตัวอย่างได้โดย
กำลังมองว่า เป็นไปได้ไหมที่รัฐจะจัดการศึกษา

เพียงให้เป็นตัวอย่าง หรือในที่ที่เอกชนทำแล้ว
ไม่คุ้มทุน ส่วนที่เหลือให้เอกชนทำหรือรัฐจะทำ
บ้างก็ได้แล้วรัฐคอยดูแลควบคุมให้เกิดคุณภาพ
ตามที่ต้องการ และเพื่อเป็นการรับผิดชอบในการ
ให้การศึกษาแก่เยาวชน ควรคำนวณต้นทุนการ
ศึกษาว่าเด็กคนหนึ่งเรียนในชั้นหนึ่งต้องใช้เงิน
เท่าไร แล้วตั้งงบประมาณให้แก่เด็ก เมื่อเด็กไป
เข้าเรียนที่ไหน รัฐก็จ่ายเงินให้แก่โรงเรียนนั้น
ตามที่ตั้งไว้ ด้วยวิธีนี้ โรงเรียนก็ต้องแข่งขันกัน
ในทางที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนมาก
เป็นความทัดเทียมกันระหว่างโรงเรียนรัฐและ
ราษฎร์ โรงเรียนไหนสอนดี ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐ
หรือของเอกชน จะมีนักเรียนมาเข้าเรียนมาก
โรงเรียนของรัฐที่ไม่ดี ก็จะไม่ค่อยมีคน ครูก็นั่ง
ตบยุ่งไป

แต่ว่าสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่คิดว่าคิดปั๊บแล้วจะ
ทำได้ปั๊บ คงต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง แต่วันหนึ่ง
อาจจะก้าวไปสู่ทิศทางนั้นก็ได้อีก ถ้าไปได้ถึงขั้นนั้น
ปัญหาต่างๆ เรื่องนมโรงเรียน จะได้ไม่เกิดขึ้น
ภายใต้ระบบเช่นว่านั้น รัฐเพียงแต่กำหนดว่า
ต้องการอย่างไร ในเรื่องผลของการศึกษาและ
มาตรฐานการศึกษาแล้วให้ภาคเอกชนเขาไปทำ
โดยรัฐจ่ายเงินให้ตามจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียน
เอกชนจะได้จ้างครู ในอัตราที่สูงขึ้น ถูกต้อง
ตามวิชาที่เรียน และที่จะต้องสอนไม่ต้องเอาครู
พลศึกษาไปสอนวาดเขียนอย่างที่เคยเป็น

ประการที่ ๒ ได้แก่การกำหนดเป้าหมาย
ของงานทุกงาน และไม่เพียงแต่กำหนด

เป้าหมายต้องกำหนดถึงผลสัมฤทธิ์ของงาน
ที่ทำด้วย เช่น จะทำคลองส่งน้ำชลประทาน
ต้องบอกเป้าหมายว่าจะทำกว้างยาวเท่าไร ในกี่ปี
เสร็จและต้องบอกด้วยว่าทำไปทำไม เพื่อให้เกิด
อะไรขึ้น เวลาเขาตรวจสอบก็จะตรวจสอบว่า ที่ว่า
เพื่ออะไรนะ เกิดผลอย่างไรหรือไม่ถ้าไม่สำเร็จ
จะได้หยุดได้ ที่สำคัญจะรู้ว่า ภารกิจนั้นควร
จะหยุดเมื่อไร ควรจะจบสิ้นเมื่อไร เราเคยมีกรม
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เมื่อสมัยสงครามโลก
แล้วมีอยู่อย่างนั้นจนสงครามเล็ก เกิดสงครามเย็น
สงครามเย็นเล็ก เกิดสงครามเศรษฐกิจ กรม
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนก็ยังมียู่ แล้วก็ค่อยๆ
เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ จนกลายเป็นเรื่องของการ
ช่วยเหลือในยามน้ำท่วมนี้ เพราะว่าไม่มีเป้าหมาย
ไม่มีจุดสัมฤทธิ์ที่กำหนดไว้ จึงอยู่ไปเรื่อยๆ

ตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัด ก็คือ การจัดตั้ง
สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ซึ่งมี
วัตถุประสงค์ ในการเร่งรัดการสร้างโครงสร้าง
พื้นฐานในพื้นที่ชนบท เมื่อสร้างไปได้ระยะหนึ่ง
ก็เกิดความคิดว่า เมื่อสร้างแล้ว ถ้าคนไม่พัฒนา
ย่อมไม่สามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานเหล่านั้น
ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาทั้งทางสังคมและ
เศรษฐกิจได้ จำเป็นต้องพัฒนาคนด้วย ต่อมา
จึงตั้งกรมพัฒนาชุมชนขึ้น มีการแยกแยะภาระ
หน้าที่กันค่อนข้างชัดเจน คือ รพช. ทำหน้าที่ใน
การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนกรมพัฒนาชุมชน
ทำเรื่องพัฒนาคน แต่เมื่ออยู่ไป ๆ ไป ต่างคน
ต่างเป็นเอกเทศมากขึ้น รพช. เกิดความรู้สึกว่า

เมื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเสร็จแล้ว แต่คนไม่
รู้จักวิธีใช้ สิ่งที่สร้างไว้นั้นจะพังเร็วกว่าที่กำหนด
เพราะฉะนั้น จึงต้องพัฒนาคนด้วย ต้องอบรม
คนด้วย ส่วนกรมพัฒนาชุมชนไปอบรมคน
สักพักหนึ่งก็เกิดความรู้สึกว่า เมื่อพัฒนาแล้ว
ไม่มีตัวอย่างให้คนใช้ ไม่มีน้ำดื่ม น้ำกิน ไม่มี
ถนนหนทางให้เขาใช้ เขาก็ไม่รู้จะไปปฏิบัติได้
อย่างไร ไม่มีแรงจูงใจเพราะฉะนั้น ก็ต้องลงไป
สร้างถนนด้วย น้ำด้วย ตกกลางทั้งสองหน่วยงาน
ทำเหมือนกัน เพราะภารกิจมันไม่ชัดเจนไม่มี
เป้าหมายที่ชัดเจน

ประการที่ ๓ การลดความซ้ำซ้อน ลด
การแย่งงานกันทำให้หมดไป หน่วยที่ดูแลเรื่อง
น้ำที่มีอยู่ ๓๐ กว่าหน่วยในปัจจุบัน ต้องพยายาม
ลดลงให้เหลือหน่วยเดียว อย่างน้อยก็อยู่ในกลุ่ม
เดียวกัน ใครเคยคิดบ้างไหมครับว่า ปัญหาการ
ไม่มีน้ำใช้น้ำกินในภาคอีสานนั้น รัฐได้ทุ่มเท
งบประมาณ เพื่อแก้ปัญหาไปแล้วเท่าไร เท่าที่
ทราบมา ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๓ ถึงปัจจุบัน
ประมาณ ๒๓ ปี ทุกปีจะใช้จ่ายเงินไม่ต่ำกว่า ๗-๘
พันล้าน เฉพาะส่วนโครงการย่อย ๆ ไม่ใช่
โครงการใหญ่ระยะเวลา ๒๐ กว่าปี ใช้เงินเป็น
แสนล้านบาท ถ้าคุณลองที่ซูดไว้ลำเหมือง ลำธาร
ที่ทำไว้อยู่ คิดว่าอีสานคงไม่มีที่จะเดิน คง
กลายเป็นคูคลองเต็มไปหมดเรียกว่าเป็นใย
แมงมุมเลยก็ว่าได้ แต่หายไปไหนหมดก็ไม่รู้
และเราก็ยังต้องทำต่อไปเรื่อย ๆ และไม่เคย
ปรากฏว่าอีสานไม่แห้งแล้ง ทุกวันนี้ยังแห้งแล้ง

อยู่ แต่พอถึงน้ำฝนน้ำก็ท่วม

ประการที่ ๔ ความคุ้มค่าในภารกิจที่ทำ ถ้ากวาดตามองไปจะพบว่า รัฐทำภารกิจทุกอย่าง แต่ไม่เคยมีใครตรวจสอบหรือสนใจว่าคุ้มหรือไม่คุ้ม หรือทำแล้วยังอยู่ หรือไม่ ใครเคยนับจำนวนผ้าห่มที่แจกตอนหน้าหนาว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนบ้าง แจกทุกปี ถ้าเอามาเทียบต่อๆ กัน คงคลุมพื้นที่ภาคเหนือได้ทั้งภาค หรือแม้แต่โครงการพยุรราคาข้าวเปลือกที่ทำกันต่อเนื่องกันมาทุกปี ด้วยวิธีการให้องค์การของรัฐออกไปซื้อข้าวในราคาที่กำหนดเงินที่ใช้กันไป ในการซื้อแพงมาขายถูกนั้น ถ้าคำนวณต้นทุนกับราคาข้าวที่สูงขึ้นที่ถึงมือชาวนา แล้วนำใจหายเงินที่ใช้ไปในการลงทุนโครงการดังกล่าว อาจสูงถึงเกวียนละ ๓-๔ ร้อยบาท ในขณะที่ทำให้ข้าวราคาสูงขึ้นเพียงเกวียนละ ๑๐๐ - ๒๐๐ ร้อยบาท

ประการที่ ๕ การลดขั้นตอนในการทำงานราชการ ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูประบบราชการ ต่อไปอำนาจจะต้องไม่อยู่ที่อธิบดีแต่เพียงคนเดียว อธิบดีต้องเป็นแต่เพียงคนกำกับดูแล อำนาจที่แท้จริงต้องไปอยู่ที่ที่ปฏิบัติ เพื่อว่าเวลาคนมาติดต่อราชการจะสามารถได้คำตอบ ณ เดียวนั้น หรืออย่างช้าก็ไม่เกิน ๓ วัน ไม่ต้องรอการเดินทางของหนังสือสั่งการการจะลดขั้นตอนอย่างนั้นได้ ต้องแก้กฎหมายต้องเปลี่ยนระบบแนวคิดกันใหม่ เริ่มต้นอาจจะต้องกัดฟันทำใจกล้าๆ วางใจคนในระดับล่าง เพราะเดี๋ยวนี้ข้าราชการ ระดับสูงๆ

ทั้งนั้นอย่างต่ำ ระดับเจ็ด ระดับแปด เพราะฉะนั้น ต้องวางใจคนเหล่านั้น ใหม่ๆ อาจจะต้องจับไปติดคุก ติดตะรางกัน พันสองพันคน เพราะยังไม่ชิน ก็ต้องทน

ประการที่ ๖ ต้องกระจายอำนาจ คำว่ากระจายอำนาจในที่นี้ ไม่ใช่หมายถึงกระจายอย่างที่ทำกันอยู่ ที่อำนาจอะไรๆ ก็ส่งไปที่ท้องถิ่น โดยไม่ไปปรับโครงสร้างแห่งการใช้อำนาจนั้นให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ซึ่งถ้าทำอย่างนั้น อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รังแต่จะเสียหายและจะเกิดความเดือดร้อนมากยิ่งขึ้นกับประชาชน ยกตัวอย่างที่เขาระบายอำนาจในการอนุญาตการปลูกสร้างอาคาร เราก็รู้ว่าสภาพตำบลจะไปเอาวิศวกร สถาปนิกที่ไหนมา แล้วกระจายอำนาจลงไป จะไปทำอะไรได้ เมื่อทำอะไรมากไม่ได้ ข้อครหานินทาก็เกิดขึ้น ว่าเอาสตางค์ไปให้แล้วได้รับอนุญาต ซึ่งยิ่งเสียหายหนักเข้าไปอีก

ประการที่ ๗ ข้อนี้ยากที่สุด คือ ต้องสร้างความสุจริตใจ ความมีแก้ไขให้เกิดขึ้นในหมู่ข้าราชการ สิ่งนี้คงยากพอๆ กับสอนให้เด็กมีระเบียบวินัย ในขณะเดียวกัน ต้องสอนสังคมให้รู้จักแยกแยะระหว่างการดำเนินการกับคนทุจริตกับการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ ที่จะต้องทำต่อไป ซึ่งสังคมเราแยกแยะไม่เป็น จะพบว่าการแยกแยะไม่เป็นนั้น ก่อให้เกิดความเสียหายในระยะยาวต่อประเทศ เป็นจำนวนมหาศาล สมมุติว่ามีโครงการที่จะต้องทำแล้ว เราสงสัยว่าคนเสนอโครงการก็ดี หรือ คนอนุมัติโครงการนั้นทุจริต

เรามักจะเรียกร้องให้หยุดการทำโครงการนั้น แล้วเรานึกว่าจบ เมื่อหยุดแล้วก็ไม่มีใครโกงก็พอ ๆ กับการพูดว่า ถ้าคุณตายเสียคุณก็ไม่ติดโรค

การจะทำหลักการนี้ให้สำเร็จได้ จึงต้องสอนสังคมให้รู้จักแยกแยะว่า คนโกงก็จับไปติดคุกส่วนโครงการที่จะทำก็ต้องทำกันไปสนามบินหนองงูเห่าเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องนี้ เขาคิดกันเมื่อปี ๒๕๑๖ ตอนนั้นงบประมาณแผ่นดินของไทยเรา ปีหนึ่งไม่กี่หมื่นล้าน โครงการนั้นเป็นโครงการที่เขามาขอสัมปทาน แล้วก็ใช้เงิน ๔,๕๐๐ ล้านบาท อายุสัมปทาน ๓๐ ปีสังคมในขณะนั้นสงสัยว่าการทุจริตไม่ฉลาดรัฐบาลเสียรู้จึงเดินขบวนต่อต้านกันขนานใหญ่ ให้ระงับโครงการนั้นเสีย ตอนที่เราคิดทำโครงการนั้นนะ สนามบินเชิงธุรกิจของสิงคโปร์ยังไม่เกิด ยังไม่ต้องคิดถึงสนามบินใหม่ของฮ่องกง นั่นไม่รู้ว่าจะอยู่ปลายอ้อปลายแฉมที่ไหน ณ วันนี้ สนามบินเชิงธุรกิจคับแคบ เขาสร้างสนามบินแห่งใหม่หลังจากนั้นอีกเกือบ ๒๐ ปี สนามบินฮ่องกงจึงเริ่มสร้าง จนแล้วเสร็จ เชิดหน้าชูตาอยู่ในปัจจุบันมาถึงวันนี้ เป็นเวลาเกือบ ๓๐ ปี หนองงูเห่าของเราก็ยังไม่เกิด พอลงมือทำกันจริงๆ ลำพังค่าถมดินที่หนองงูเห่า ดูเหมือนใช้ไป ๖ หมื่นล้านบาท ตัวสนามบินอีกเป็นแสนล้าน ถ้าเรายอมโง่สร้างตอนนั้นนะ ๔,๕๐๐ ล้านบาท ใช้มาจนทุกวันนี้ สัมปทานคงหมดอายุ และตกเป็นของเราแล้ว ทบพิเศษตึกนั้นขายเป็นเศษเหล็กก็ยังไม่มากกว่า ๔,๕๐๐ ล้านบาท ถ้าเราไม่

สามารถปรับสังคมให้แยกแยะได้ การทำงานราชการก็จะลำบากเหมือนกันแล้ว ก็จะเสียหายซ้ำแล้วซ้ำเล่า ไม่มีที่สิ้นสุด

ประการที่ ๘ ต้องสร้างทัศนคติให้เกิดขึ้นให้ได้ว่า หน้าที่หลักของภาคราชการ คือ ค้ำครองป้องกัน ช่วยเหลือสนับสนุนภาคเอกชน แนวคิดที่ว่าใครไปช่วยเหลือภาคเอกชนแล้วเป็นการทุจริต หรือการให้ประโยชน์ ต้องเปลี่ยนแปลง ที่ผ่านมาระเห็นแล้วว่า ภาคเอกชนนั้นเป็นตัวทำให้เกิดการพัฒนา ถ้าเขาได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาคราชการ จะเกิดผลสำเร็จมากขึ้นจริงอยู่ภาคเอกชนนั้นมีทั้งดีและไม่ดีคนไม่ดีต้องขจัดคนเหล่านั้นออกไปคนที่ดีต้องช่วยกัน ที่ผ่านมาระจะพบว่า ราชการจะไม่ยื่นมือเข้าช่วยภาคเอกชนในยามที่เขาเกิดความเดือดร้อนขึ้นมา ในลักษณะช่วยเป็นรายๆ ไม่มีใครกล้าทำ เพราะเกรงว่าจะถูกข้อครหาฉันทาใครจำได้ไหมว่า เมื่อไม่นานมานี้ ในสมัยรัฐบาลที่แล้ว ตอนที่ราคาน้ำมันกำลังขึ้น รัฐบาลจึงสั่ง ปตท. ให้ตรึงราคาน้ำมันไว้ก่อน อย่าขึ้นราคา บริษัทน้ำมันต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยไปหาสถานทูตของเขา บอกให้มาต่อว่ารัฐบาลว่าการสั่ง ปตท. อย่างนั้น ทำให้เขาเสียเปรียบ เพราะเมื่อ ปตท. ไม่ขึ้นราคาคนก็ไปเติมน้ำมัน ปตท. รุ่งขึ้นเอกอัครราชทูตขอเข้าพบรัฐบาลต่อว่ารัฐบาลว่าทำอย่างนี้ไม่ใช่เป็นการค้าเสรีถามว่าเหตุการณ์อย่างนี้ถ้าเกิดขึ้นในต่างประเทศแล้วพ่อค้าไทยไปบอกกับสถานทูตไทยให้ไป

ต่อว่ารัฐบาลนั้นว่ากีดกันสินค้าไทยนะ สถานทูตไทยจะไปไหม ถ้าไปจะไปภายในกี่เดือน คำตอบก็คือ ถ้าปฏิเสธได้ก็คงไม่ไป หรือถ้าไปก็คงติดออดใช้เวลาานาน เพราะเกรงจะเกิดข้อครหาทัศนคติในทำนองนี้ ถ้ายังมีอยู่ เราจะไปสู้ใครในโลกได้ในเวลาที่พ่อค้าต่างประเทศมาประมูลแข่งขันในโครงการใหญ่ ๆ ในบ้านเรา รัฐบาลของเขาจะทำทุกวิถีทาง เพื่อช่วยให้คนของเขาชนะการประมูล ทูตของเขาจะวิ่งเต้น บางทีคนในระดับรัฐมนตรีถึงกับเดินทางมาพูดคุยกับรัฐมนตรีของเราด้วยตัวเอง ให้การสนับสนุนในทุกทางบางครั้งก็สนับสนุนทางการเงิน โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขหรือข้อเสนอว่า ถ้าคนของเขาชนะการประมูลถ้ารัฐบาลของเขาจะอนุมัติเงินกู้ให้ เป็นต้น ถามว่ารัฐบาลไทยทำอย่างนั้นบ้างเราจะว่าอย่างไร สื่อมวลชน จะว่าอย่างไร คนคงรุมกันชี้หน้าว่ารัฐบาลเป็นการใหญ่ ถ้าเราไม่ปรับทัศนคติในเรื่องนี้ จะไปสู้ใครเขาได้

ประการสุดท้าย ราชการต้องใช้คนน้อยลง เมื่อปรับภารกิจแล้ว ลดขั้นตอนลงแล้ว ต้องใช้คนน้อยลง แล้วเพิ่มเงินเดือนให้มากขึ้น ให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี เคยคิดกันไปไกลถึงขนาดที่ว่า กรมๆ หนึ่งเคยใช้คน ๑,๕๐๐ คน เพื่อทำกิจกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้าเราบอกเขาว่า คุณใช้เงินไปจ้างคน ๑,๕๐๐ คน ด้วยเงิน ๕๐๐ ล้านบาทผมก็ให้คุณ ๕๐๐ ล้านบาท ถ้าคุณทำกิจกรรมเท่าเดิมแล้วคุณใช้คนเหลือ ๑,๐๐๐ คน ผมก็ให้คุณ ๕๐๐ ล้านบาท คุณก็เอา ๑,๐๐๐

ไปหาร ๕๐๐ ล้าน ได้เท่าไร คุณไปจ่ายลูกน้องเงินเดือนคุณก็ขึ้น เพราะทุกคนทำงานหนักขึ้น ก็ควรจะได้ค่าตอบแทนสูงขึ้น นี่เป็นแนวคิดแต่ว่ายังไปไม่ถึงขั้นนั้น ความจริงมีโอกาที่จะทดลอง เวลาที่ ส.ส. กับ ส.ว. เขาเรียกร้องให้ขึ้นเงินเดือน ส.ส. มี ๕๐๐ คน ส.ว. มี ๒๐๐ คน คนหนึ่งเงินเดือนก็ไม่มากเท่าไร แต่ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เยอะ ความจริงน่าจะทำเป็นตัวอย่าง โดยคำนวณดูว่า ณ คน ๕๐๐ คน จ่ายเงินเดือนเท่าไร ค่าเบี้ยประชุมเท่าไร เงินประจำตำแหน่งเท่าไร ค่าเดินทางเท่าไร ค่าผู้ช่วย ส.ส. เท่าไร ค่าที่ปรึกษาเท่าไร แล้วตั้งตัวเลขไว้ ณ วันนี้ ถ้าสมมุติว่า ๒ พันล้านบาท แล้วไปลดจำนวน ส.ส. และ ส.ว. ลงมา ถ้าสมมุติว่าลดเหลือ ๓๐๐ คน ก็เอา ๓๐๐ ไปหาร ๒ พันล้านบาท ได้เท่าไรก็ถือว่าเป็นค่าตอบแทนของ ส.ส. หรือ ส.ว. แต่ละคน แต่ต้องได้งานเท่าเดิม หรือ ดีกว่าเดิม

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นแนวคิดและแนวทางในการปฏิรูปของระบบราชการ ถ้าถามว่าทำทั้งหมดแล้ว ราชการจะดีขึ้นไหม บ้านเมืองจะพัฒนาขึ้นไหม คำตอบ ก็คือ แม้ว่าประสิทธิภาพจะดีขึ้น แต่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะนี่เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่ง ส่วนเดียว ยังจะต้องทำพร้อม ๆ กันไป อีก ๓ ส่วน

ส่วนที่ต้องทำต่อไปก็คือ ตัวข้าราชการเองที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ การเข้า การออก การคงอยู่ ต้องทำให้ง่ายเข้า ความเป็น

อิสระจะมีมากขึ้น ความรับผิดชอบจะสูงขึ้นเงิน จะให้สูงขึ้น ออกง่ายขึ้น ทำให้ไม่ตีก็ออกแล้ว ไม่มีระบบอุทธรณ์ ๓ รอบ ๘ รอบ อย่างที่เป็น อยู่ปัจจุบัน ถ้าถูกให้ออกก็ออก ใครติดใจก็ไป ฟ้องศาลปกครองได้เลย ไม่ต้องมาอุทธรณ์กัน ให้ยุ่งยาก ถ้าศาลปกครองว่าถูกก็กลับเข้ามา ถ้าผิดก็ออกไป จะเร็วขึ้น ซึ่งยังดีกว่าภาคเอกชน ภาคเอกชนนั้นไม่รู้จะไปร้องกับใคร

ส่วนที่สองที่จะต้องแก้ไข คือ ตัวบท กฎหมาย ซึ่งจะต้องปรับเปลี่ยนกันใหม่ ความจริงที่มีอยู่ในปัจจุบันก็คือว่า เรามีกฎหมาย มากเกินไป แต่เราใช้น้อยเกินไป เพราะฉะนั้น ก็ต้องไปสำรวจกันดูว่าจริง ๆ แล้วเราใช้กฎหมาย กันกี่ฉบับ กฎหมายที่ไม่ใช้ จะเลิกมันไปเสีย ได้ไหม คราวหลังจำเป็นจึงค่อยมาร่างใหม่ แต่เรา ก็พบข้อเท็จจริงว่า กฎหมายมีเพิ่มขึ้นทุกวัน ยิ่งสภาเร่งทำงานมากขึ้นเท่าไร กฎหมายก็ยิ่ง มีมากขึ้นเท่านั้น และกฎหมายแต่ละฉบับที่ออกมา นี้ล้วนแต่เป็นตัวสำคัญที่ทำให้เกิดการลิดรอน สิทธิและเสรีภาพ เพราะถ้าไม่ลิดรอนสิทธิและ เสรีภาพก็ไม่ต้องออกกฎหมาย บอกกันเฉย ๆ ก็ได้ กฎหมาย คือ คำสั่ง คำบังคับ ที่ใครไม่ ปฏิบัติตามแล้วมีโทษ จึงเป็นธรรมชาติของ กฎหมายที่จะลิดรอนสิทธิและเสรีภาพ ทำอย่างไร เราถึงจะขจัดให้กฎหมายเหลือน้อยลง ชีวิต จะได้ดีมีความสุขกันมากขึ้น ทุกวันนี้ทุกคนอยู่ อย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ เราอาจจะไม่รู้สึกว่าตัวเรา หลบ ๆ ซ่อน ๆ ที่นั่งอยู่รู้งี้บ้างไหมว่าทำผิด

กฎหมายอะไรไว้บ้าง ความไม่รู้ทำให้มีความสุข ถ้ารู้เข้าก็จะทุกข์อย่างมหาศาล แค่นับรถออก จากบ้านป้ายทะเบียนนี้เห็นติดกันทุกคนไปซื้อ กรอบสวย ๆ มาใส่ นั่นเพิ่มเติมส่วนประกอบ ของรถโดยไม่ได้รับอนุญาต เพราะฉะนั้นตำรวจ เขาจับเมื่อไรก็ผิดเมื่อนั้น จะไปว่าเขาแกล้งเรา ไม่ได้ คนหนุ่ม ๆ สาว ๆ ที่ไปโหลตรรถถาม ว่าเวลาไปโหลตรรถเคยไปขออนุญาตไหมนั้นนะ ข้อหาจรรยาเจียวนะ เมื่อสองวันมีเด็กจาก จังหวัดมหาสารคามเขียนไปถามในเว็บ ทว่า ตำรวจมหาสารคาม ตอนมิด ๆ ชอบไปจับเด็ก ชี้อเตอร์ไซด์แล้วไม่ใส่หมวกกันน็อคเกิดความ รู้สึกว่าตำรวจกลั่นแกล้ง เขากล่าวหาตำรวจว่า ไปรีดไถเงินกับเด็กนักเรียน โดยไม่รู้ว่าการกฎหมาย เขาออกไว้เพื่อป้องกันชีวิตของตนเอง ผมตอบ ไปว่าจะไปยุ่งยากอะไร เมื่อรู้ว่าตำรวจแกล้งเรา เราก็ก่อนตำรวจเสียให้ชัด โดยนอนอยู่กับบ้าน เสีย ถ้าจำเป็นจะต้องออกจากบ้านก็ไปรถเมล์ หรือเดินไป และถ้าอยากแกล้งให้ถึงขนาด ก็ขาย รถมอเตอร์ไซด์ เอาเงินไปซื้อคอมพิวเตอร์มาใช้ แทนเพียงเท่านั้น เขาก็จับเราไม่ได้

กฎหมายยังมีมาก โอกาสที่เราจะทำผิด กฎหมายก็มีมากขึ้น ที่ดูเหมือนว่าอยู่อย่างสุข สงบทุกวันนี้ เนื่องจากสังคมไทยเราเป็นสังคมที่ อยู่กันสบาย ๆ ไม่ค่อยเข้มงวดกวดขันกันเท่าไร คนก็ไม่รู้ตัวว่าผิด แต่เมื่อไรที่ตำรวจจับ ก็เกิด ความรู้สึกว่าถูกกลั่นแกล้ง ดังนั้น หนทางหนึ่งที่จะ พยายามทำกันอยู่ก็คือว่า ทำอย่างไรจึงจะ

ให้กฎหมายออกมาได้ยากขึ้น ไม่จำเป็นอย่าไป
ออก กำลังทำบทตรวจสอบของกฎหมายทุกฉบับ
ที่กำลังจะออกมาว่า ต้องไปไล่เรียงกันแต่ละ
คำถามว่า ทำไม ทำไมถึงต้องออก ไม่ออกได้ไหม
ไม่ออกแล้วใครจะตายบ้าง ถ้าทำตรงนั้นได้
สำเร็จกฎหมายจะถูกชะลอไม่ออกมามากนัก

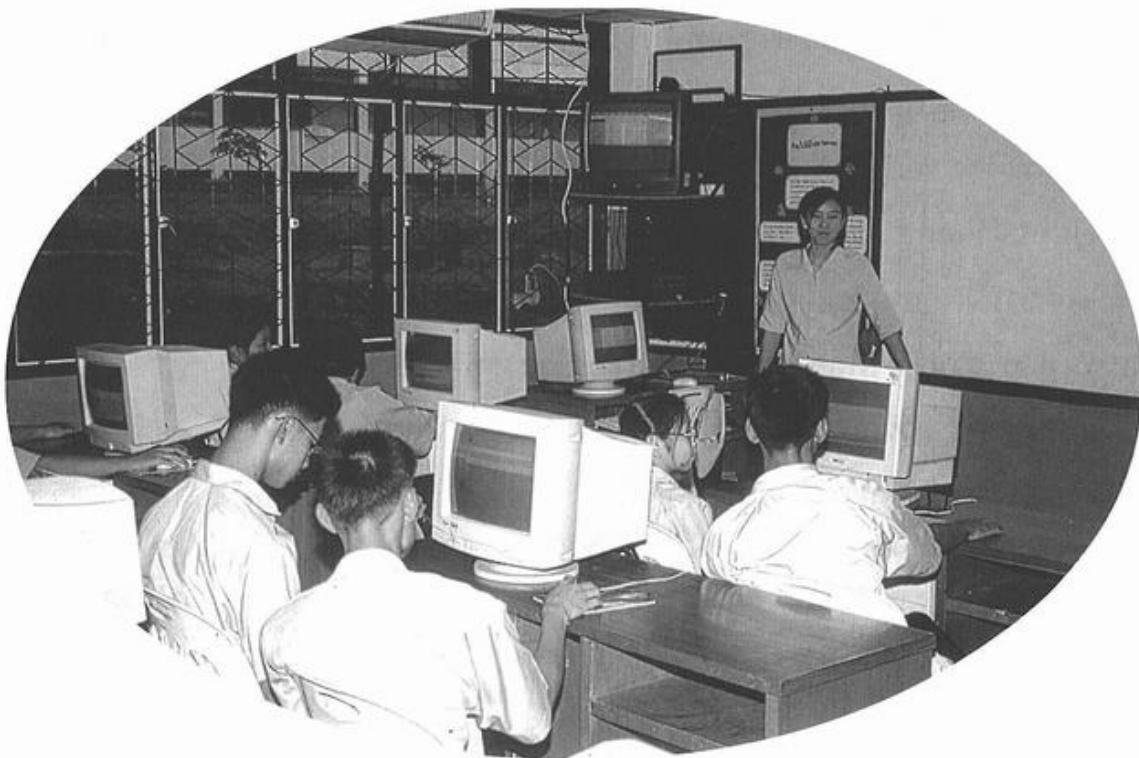
เรื่องสุดท้ายที่ต้องทำและสำคัญที่สุดใน
กระบวนการปฏิรูป ก็คือ การปฏิรูปการศึกษา
ถามว่าทั้งหมดที่เกิดความวุ่นวาย เกิดความไม่เป็น
ระเบียบเรียบร้อย เกิดความไม่พัฒนา ไม่ก้าวหน้า
ก้าวไม่ทันคนเขานี้ เกิดจากอะไร คำตอบก็คือ
เกิดจาก ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งคือการศึกษาที่ยังไม่
ดีพอ ส่วนที่สอง คือ การอบรมบ่มนิสัยในเรื่อง
ระเบียบวินัยและการปฏิบัติหน้าที่ที่ยังไม่ดีพอ หรือ
เกือบเรียกว่าไม่มีเลยก็ว่าได้ การปฏิรูปการศึกษา
เป็นเรื่องใหญ่ จึงต้องแยกทำไปอีกส่วนหนึ่ง แต่
จุดเบื้องต้นที่เดี่ยวเกิดจากการที่คนไม่มีระเบียบ
วินัย คนไม่มีความรู้จักในสิทธิและหน้าที่ รู้จัก
แต่เรียกร้องสิทธิ แต่ไม่รู้จักทำหน้าที่ที่ควรทำ
เรารู้ครั้งแรก แต่ไม่รับรู้อีกครั้งหนึ่งซึ่งเป็น
ส่วนประกอบกัน การพัฒนายังเกิดขึ้นไม่ได้ และ
คนที่จะเป็นตัวแม่แบบคือครูทั้งหลาย โดย
ภาพรวมแล้วเป็นอย่างเดียวกันกับคนทั่ว ๆ ไป
คือรู้จักแต่สิทธิ แต่ไม่รู้จักหน้าที่ ไม่คำนึงถึงหน้าที่
ปัญหาสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาจึงอยู่ที่
การปฏิรูปครู ถ้าไม่สามารถปฏิรูปครูได้การ
ปฏิรูปการศึกษาก็ทำไม่สำเร็จ การจะปฏิรูปครูได้
ต้องปฏิรูปคนที่นั่งอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ

เสียก่อนเป็นเบื้องต้น ต้องปฏิรูปให้คนเหล่านี้นั้น
คิดอ่านเพื่อส่วนรวมมากขึ้น มากกว่าจะคิด
อ่านเพื่ออำนาจของตนเอง ที่ทะเลาะกันอยู่เวลานี้
คือ ยังไม่ลงเอย ลองไปสาวดูคิดอ่านเพื่ออำนาจ
ของตนเองทั้งนั้น แท่งที่สร้างขึ้นใหม่ ต้อง
เพิ่มแท่งเพราะอะไร เพราะกลัวอำนาจหายไป
แนวคิดที่เดิมทำไว้เรื่องวิทยาลัยชุมชน เรื่อง
ระบบการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับล่างต้อง
เปลี่ยนไปหมด เพราะจะทำให้แท่งหายไป และ
แท่งนั้นก็คือการสั่งการ ฉะนั้น การปฏิรูป
การศึกษาจะให้สำเร็จต้องปฏิรูปคนที่นั่งอยู่ใน
กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนผมเรียนหนังสือ ผมเรียนแค่ ป. ๒
เท่านั้นแหละ อ่านหนังสือคล่องหมด พระท่าน
เทศน์เสร็จ ญาติโยมฟังไม่เข้าใจ ก็เอามาให้ผม
อ่านให้ฟังแจ้ว ๆ ที่ศาลาวัด บวก ลบ คูณ หาร
ได้หมดแล้ว เดี่ยวนี้สอนกันยังงี้ สอนจนอ่าน
หนังสือไม่เป็น จึงขอฝากท่านที่มีอาชีพเป็นครู
ว่าจะไปทำวิจัยอย่างไรก็ช่วยทำ จะได้รู้ว่าเกิด
อะไรขึ้น หลักสูตรขยายออกไปหรืออย่างไร เคย
เรียน ก. โก่ หรือ ฮ. นกฮูก ภายใน ๑ เทอมต้อง
ขยายเป็น ๘ เทอม เพราะหลักสูตรต้องเรียน
เป็น ๙ ปี หรือว่าระบบการเรียนการสอน วิธีการ
เรียนการสอนเปลี่ยนไป เดี่ยวนี้ยังใช้กระบวนการ
เรียนการสอนแบบเดียวกับการสอน ภาษา
อังกฤษสมัยก่อนที่เขาเรียก Basic หรือเปล่า
ยังทำอย่างนั้นอยู่ใช่ไหมครับ ไม่ได้สอนให้รู้จัก
การผสมคำ ใช่ครับ คนคิดเขาก็ตายไปแล้ว

จะว่าก็บาปกรรมภาษาไทยไม่ใช่ภาษาอังกฤษ
ที่ไม่สามารถผสมคำได้ เขาจึงสอนให้เรียนรู้
เป็นคำ ๆ แต่ภาษาไทยของเราสามารถผสมคำได้
การสอนจึงไม่อาจใช้วิธีเดียวกันได้

เป็นไปโดยมีเป้าหมาย และเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ ประหยัด การปฏิรูปการศึกษา
จะช่วยอบรมบ่มนิสัยคนไปพร้อม ๆ กันด้วย
ให้เราเป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนดี ถ้าคนใน

การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้หรือไม่ได้
ขึ้นอยู่กับว่า ในที่สุดเราได้ยกระดับฐานะ ทั้ง
ทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านภูมิความรู้ของ
ครูขึ้นมาอย่างน้อยแค่ไหน และความสำนึก
ในความเป็น “ครู” ได้มากน้อย เพียงใด นั่นก็
เป็นแนวทางการปฏิรูประบบราชการ ถ้าจะถามว่า
เมื่อปฏิรูปแล้วสังคมจะได้อะไร คำตอบก็คือ
ถ้าทำได้สำเร็จ สังคมคงได้มหาศาล อย่างน้อยที่สุด
ระบบราชการจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคม

สังคมส่วนใหญ่เป็นคนดี ปัญหาเรื่องการทุจริต
การคอร์รัปชัน คงค่อย ๆ หดไป เราไม่มีวัน
จะแก้ไขปัญหาเรื่องคอร์รัปชันได้ ถ้าทัศนคติ
ของคนยังเป็นอยู่อย่างในปัจจุบัน อยู่ ๆ เราจะไป
แก้คนในสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้เปลี่ยน
ทัศนคติในทันทีทันใดย่อมเป็นไปได้ เพราะ
เป็นไม้แก่แล้ว จึงต้องมุ่งไปแก้ไขหรือวางพื้นฐาน
กันตั้งแต่เป็นเด็ก ๆ

ประเทศจีนมีพลเมืองพันกว่าล้านคน

เขาสามารถดูแลให้เกิดการพัฒนาและรู้เท่าทัน
สามารถแข่งขันกับโลกได้ นายกรัฐมนตรีของเขา
มีคติพจน์ว่า

“การที่ข้าราชการเกรงเขา ไม่ใช่เป็นเพราะ
เขาเข้มงวดหรือ แต่เป็นเพราะว่า เขาสุจริต

การที่ประชาชนยอมรับเขาไม่ใช่ เพราะเขามี
ความสามารถสูง แต่ที่เป็นประชาชนยอมรับเขา
เพราะเขามีความยุติธรรม ความยุติธรรมทำให้
เขาเป็นคนที่กระจำง ความสุจริตทำให้เขาเป็น
คนมีอำนาจ ผมชอบใจก็เลยนำมาเขียนเป็น
กลอนไว้ ก็จะบอกเป็นปัจฉิมลิขิตไว้ ดังนี้ ”

เจ้าหน้าที่ต่างยำเียงหวั้นเกรงข้า
มิใช่ว่าข้าเข้มงวดหรือกวดขัน
หากเพราะความสุจริตคิดผลักตัน
คอยยึดมั่นประจำใจในทุกกาล

ประชาชนยอมรับสดับข้า
มิใช่ว่าสามารถหรืออาจหาญ
หากเพราะความยุติธรรมเป็นตำนาน
ให้ประชาทุกบ้านไม่เว้นใคร

เพราะข้ามียุติธรรมประจำจิต
จึงความคิดทุกก้าวอย่างกระจำงใส
สุจริตที่ข้ายึดพถุติณัย
คืออำนาจอันยิ่งใหญ่ที่ข้ามี

ท่านทั้งหลายก็เป็นข้าราชการ จะจดจำไปใช้บ้างก็ได้ครับ

บทสัมภาษณ์พิเศษ เลขานุการ ก.พ. คนที่ ๑๐

สีมา สีมานันท์

ชนิษฐา สารพิมพ์

ประวัติการศึกษา

- โรงเรียนเซนต์คาเบรียล
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการต่างประเทศและการทูต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- M.S. (Political Science) Utah State University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- หลักสูตรนักบริหารระดับสูง (นบส.) รุ่น ๑๒ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
- หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๓๘
- ประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกาศนียบัตรกรรมการบริษัท (Director Certification Program) จากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thailand Institute of Directors - IOD)

ประวัติการทำงาน รับราชการที่สำนักงาน ก.พ.

- ตำแหน่งพนักงานภาษาต่างประเทศตรี เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๙
- ที่ปรึกษากการศึกษาสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
- ผู้อำนวยการกองตรวจสอบ และทะเบียนประวัติ
- ผู้อำนวยการกองตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนที่ ๓
- ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล๙)
- ผู้ช่วยเลขานุการ ก.พ. (นักบริหาร๙)
- ที่ปรึกษาระบบราชการ (เจ้าหน้าที่ วิเคราะห์งานบุคคล ๑๐)
- รองเลขานุการ ก.พ. (นักบริหาร ๑๐)

“ผมมีเวลาทำงาน ๒ ปี จะทำให้สำนักงาน ก.พ. เป็นเลิศด้านการบริหารงานบุคคลภาครัฐ มุ่งองค์ความรู้ที่ทันสมัย เป็นฐานในการพัฒนาระบบพัฒนาข้าราชการให้เป็นพลังขับเคลื่อนราชการไปสู่เป้าหมายและในขณะเดียวกันจะดูแลสนับสนุนให้ข้าราชการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและทำให้อาชีพรับราชการมีเกียรติภูมิ สูงส่ง”

คำมั่นสัญญาจากเลขาธิการ ก.พ. คนใหม่

เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

“ผมเป็นเลขาธิการ ก.พ. คนที่ ๑๐ มีเวลาทำงาน ๒ ปี อยากให้ ๒ ปีนี้ มีคุณค่า มีความหมายที่สุด ...เชื่อว่า ทุกคนที่ขึ้นมาสู่ตำแหน่งเลขาธิการ ก.พ. ไม่ว่าจะเป็ดยุคสมัยใด โจทย์สำคัญที่ต้องคิด ต้องหาคำตอบคือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้สำนักงาน ก.พ. และเพื่อนข้าราชการสำนักงาน ก.พ. มีความพร้อมในการทำงานในทุกๆ ด้าน ทั้งทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ และขวัญกำลังใจในการทำงานท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง”

๑. หนึ่งปีที่ผ่านมายุ่งหลังจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างส่วนราชการสำนักงาน ก.พ. มีผลงานความสำเร็จในเรื่องใด

ผลงานที่สำคัญของสำนักงาน ก.พ. มีดังนี้

๑. งานด้านติดตามการแก้ปัญหาการบริหารราชการหลังการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม

หลังจากวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ สำนักงาน ก.พ. ได้ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้หลังการปรับโครงสร้างส่วนราชการ โดยเฉพาะเรื่องการบริหารงานบุคคลและระบบการบริหารจัดการมีตั้งแต่กำลังคนไม่พอ ขาดคุณวุฒิ มีการตัดโอนตำแหน่งแต่ไม่โอนอัตราเงินเดือนผลกระทบต่อข้าราชการบางประเภท เมื่อต้องเปลี่ยนสังกัดไปจนถึง

ขอบเขตการปฏิบัติงาน ที่ยังไม่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานใหม่กับเก่า ซึ่งก็ได้มีการประชุมหารือรับฟังปัญหาอุปสรรคต่างๆ ระหว่างท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. ร่วมกับรัฐมนตรีและผู้บริหารของกระทรวงต่างๆ ซึ่งผลจากการประชุมหารือ ได้มีการแก้ไขปัญหานั้นที่

นอกจากนั้น สำนักงาน ก.พ. ได้จัดตั้ง “ศูนย์พัฒนาและถ่ายโอนบุคลากรภาครัฐ” สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อช่วยให้ข้าราชการ ที่ได้รับผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างส่วนราชการและถ่ายโอนภารกิจสามารถทำงานตามภารกิจใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นที่ข้าราชการ ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง จากการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เช่น กรมตั้งใหม่ หรือกรมที่มีการยุบรวม เป็นต้น กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มข้าราชการปกติในส่วน ราชการที่ต้องปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มข้าราชการที่ต้องพัฒนาเพื่อการถ่ายโอนสู่ท้องถิ่น

๒. การจัดทำยุทธศาสตร์ใหม่ของสำนักงาน ก.พ

ภายหลังจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างส่วนราชการสำนักงาน ก.พ. ได้ปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจในการดำเนินงาน โดยเน้นระบบบริหารงานบุคคล การพัฒนาคน และการรักษาระบบคุณธรรม โดยจัดทำยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน ๖ ประการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การสร้าง และพัฒนา
คุณภาพกำลังคนภาครัฐ เน้นการพัฒนา
ทรัพยากรบุคคล ให้มีความรู้และสมรรถนะ
ตามความต้องการของส่วนราชการ เพื่อปฏิบัติ
งานให้สัมฤทธิ์ผลด้วยความรวดเร็ว มีจิตสำนึก
มีคุณธรรม จริยธรรม

ยุทธศาสตร์การใช้กำลังคนภาครัฐ
อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถกำหนด
ทิศทางนโยบายและกลยุทธ์การบริหารจัดการ
การใช้กำลัง “คน” ได้เหมาะสม เกิดความคล่อง
ตัวสอดคล้องกับภารกิจ และยุทธศาสตร์ประเทศ

ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็ง
ด้านการบริหารงานบุคคลให้ส่วนราชการ/จังหวัด

และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อให้สามารถ
ใช้กลไกด้านการบริหารงานบุคคลสนับสนุน
การบริหารงานและสร้างเครือข่ายการบริหารงาน
บุคคลกับหน่วยงานอื่น เพื่อให้เป็นกลไกหลัก
ในการปฏิบัติภารกิจภาครัฐให้สัมฤทธิ์ผล

ยุทธศาสตร์การรักษาคุณธรรมและ
สร้างราชการใสสะอาด ให้เป็นระบบที่มีความ
รับผิดชอบ สุจริต โปร่งใส เข้มแข็ง มีเกียรติภูมิ
และศักดิ์ศรี เป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน
และต้นแบบของสังคม

ยุทธศาสตร์การบริหารงานบุคคล
ระบบเปิด เพื่อให้ส่วนราชการและจังหวัดมี
ระบบการบริหารจัดการที่เปิดกว้างและคล่องตัว

ข้าราชการได้พัฒนา ศักยภาพและมีโอกาสทาง
ก้าวหน้ากว้างขวางขึ้น

ยุทธศาสตร์การสร้างเสริม
ของสำนักงาน ก.พ. เพื่อให้ข้าราชการเป็น
มืออาชีพด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลมี
ระบบบริหารจัดการ และระบบการทำงานที่มี
ประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานสากล และทำให้
สำนักงาน ก.พ. เป็นองค์กรแห่งความรู้

๓. เดินหน้าพัฒนาระบบบริหารงาน
บุคคล มุ่งงานที่สำคัญ ได้แก่

การปรับปรุงระบบจำแนกตำแหน่ง
และค่าตอบแทน เป็นงานสำคัญที่ต้องดำเนิน
ให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่
โดยแนวทางสำคัญที่ได้ให้บริษัท เฮย์ กรุ๊ป จำกัด
เข้ามาศึกษาคือ ปรับระบบจำแนกตำแหน่งและ
ค่าตอบแทนของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยแยกกลุ่ม
ตามสาขาวิชาชีพ และใช้หลักกลไกตลาดเป็น
ตัวกำหนดค่าตอบแทน ซึ่งต่างจากเดิมที่ทุกกลุ่ม
วิชาชีพจะได้รับสิทธิประโยชน์ตาม “ซี” เหมือนกัน
หมด จากผลการศึกษาดังกล่าว จะจัดช่วงชั้น
การทำงานออกเป็น ๔ กลุ่ม ตามโครงสร้าง
การบริหาร ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มนักบริหาร
กลุ่มที่สอง กลุ่มผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
กลุ่มที่สาม กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้วยองค์ความรู้
(Knowledge Worker) ซึ่งจะเป็นคนทำงาน
ที่สามารถทำงานทั้งวางแผน ตัดสินใจ วิเคราะห์

จัดการเอง และกลุ่มสุดท้าย กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน
สนับสนุน ซึ่งอาจจะน้อยลงไปเพราะจะมีการ
ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

สำหรับการจ่ายค่าตอบแทน จะมี
การจำแนกตำแหน่งและแยกบัญชีเงินเดือน
ออกจากกัน โดยจะแยกบัญชีออกเป็น ๓ ส่วน
คือ ส่วนที่หนึ่ง เงินเดือนพื้นฐาน ส่วนที่สอง
เงินประจำตำแหน่ง หรือเงินที่จ่ายตามลักษณะ
ของงานหรือการมอบหมายงาน และสุดท้าย
คือ เงินตอบแทนผลการปฏิบัติงาน

การปรับปรุงระบบวินัย เป็นงาน
ที่สำคัญเรื่องหนึ่งที่ได้ดำเนินการไปมากพอ
สมควรแล้ว ขณะนี้ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ศึกษาและพร้อมที่จะปรับปรุง
ระบบวินัย อุทธรณ์ และร้องทุกข์ในหลักการ
ใหญ่ ๆ สองประการ คือ หนึ่ง ปรับกระบวนการ
ดำเนินงานทางวินัยให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น
และสอง มีองค์กรบริหารงานบุคคลกลาง
ในลักษณะ Merit Protection Board หรือที่
เรียกว่า คณะกรรมการวินัยและพิทักษ์ระบบ
คุณธรรม (กพค.) ทำหน้าที่ดูแลและตรวจสอบ
เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการขณะเดียวกัน
เพื่อให้บรรลุถึงหลักการข้างต้น บุคลากรที่เข้ามา
ทำหน้าที่ตรงนี้ จะต้องได้รับการฝึกอบรมให้
ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพด้วย

การพัฒนาระบบข้าราชการผู้มีผล
สัมฤทธิ์สูง (Fast Track) ที่สร้างขึ้นมาเพื่อ
ให้ข้าราชการผู้มีความสามารถโดดเด่นได้รับ

การพัฒนา มอบหมายงาน และให้ดำรงตำแหน่งที่สามารถตัดสินใจ มีโอกาสแสดงผลงานและศักยภาพอย่างเต็มที่ เพื่อดึงดูด จูงใจและรักษาคนเก่งให้อยู่ในระบบราชการ ซึ่งได้เริ่มทดลองใช้กับส่วนราชการนำร่อง ๔ ส่วนราชการในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ นี้ เป็นปีแรก ได้แก่ กระทรวงพลังงาน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

งานของคณะกรรมการกำหนดเป้าหมาย และนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) เกี่ยวกับอัตราข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ต้องยุบเลิก เมื่อสิ้นปีงบประมาณและพิจารณาจัดสรรอัตราข้าราชการที่ยุบเลิกจากผลการเกษียณอายุให้กับส่วนราชการที่มีความจำเป็นซึ่งที่ผ่านมาสามารถลดอัตรากำลังคนภาครัฐ ลงได้ ๑๐๒,๖๗๗ อัตรา ซึ่งช่วยลดภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคคลได้ปีละ ๑๙,๗๔๒ ล้านบาท

การมอบอำนาจการบริหารทรัพยากรบุคคลแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) เพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพคือให้ผู้ว่าราชการจังหวัด จะมีอำนาจในการแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการระดับ ๗ ลงมา และระดับ ๘ ที่ไม่ใช่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ได้มีอำนาจเลื่อนขั้นเงินเดือน ดำเนินการทางวินัย และการสรรหาและเลือกคนเข้ารับราชการในพื้นที่ได้ รวมทั้งทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถบริหารจัดการ พัฒนารักษาระบบคุณธรรม เพื่อสนับสนุนงานของ

ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ อีกทั้งสำนักงาน ก.พ. ยังจะช่วยด้านการพัฒนาข้าราชการในจังหวัดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทั้งด้านการฝึกอบรม การสอนงานและให้คำปรึกษาต่างๆ และการดำเนินโครงการ “เสริมสร้างจริยธรรม : สร้างจังหวัดเข้มแข็ง ป้องกันทุจริต” อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

สำหรับกลไกการดำเนินการสำนักงาน ก.พ. กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและยุทธศาสตร์กำลังคนของจังหวัด ทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารกำลังคนของจังหวัดตนเอง ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการ การพัฒนา การรักษาระบบคุณธรรม ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัด และให้แต่งตั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ๑ ท่าน เป็น CHRO หรือ Chief Human Resource Officer ทำหน้าที่กำกับดูแลภารกิจด้านกำลังคนในภาพรวมของจังหวัด โดยมีสำนักงานจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ

๓. แนวทางการทำงานของสำนักงาน ก.พ. ในปีต่อไปนี้เป็นอย่างไร

ในวันนี้ การทำงานของสำนักงาน ก.พ. จะต้องปรับเปลี่ยนใหม่ เพื่อให้ทันกับความท้าทายที่กำลังเผชิญ ที่สำคัญ ๒ ประการ ซึ่งเป็นปัญหาของสำนักงาน ก.พ. ที่เผชิญอยู่ประการแรก เป็นภาพสะท้อนของความเชื่อมั่นในวิชาชีพด้านการบริหารงานบุคคล และอีก

ประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงความต้องการ ความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งรัฐบาล ส่วนราชการ ข้าราชการเกี่ยวกับวิธีการทำงานใหม่ ที่มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพในการสนอง ความต้องการ และการวัดผลสำเร็จ

สำนักงาน ก.พ. จึงต้องสร้างความคล่องตัว ทางการบริหาร โดยกระจายอำนาจการบริหารงาน บุคคลให้แก่ส่วนราชการ โดยสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ส่วนราชการให้สามารถดำเนินการบริหาร งานบุคคลได้เอง เช่น จากเดิม ก.พ. เป็นองค์กร ที่วางกฎ ระเบียบ แล้วให้ส่วนราชการต่าง ๆ ปฏิบัติ

เป็นการคิดและการทำงานเชิงกลยุทธ์ ทำงานบน หลักวิชาการสมัยใหม่ มุ่งผลสัมฤทธิ์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ มุ่งประชาชน (ลูกค้าหรือผู้รับ บริการ) เป็นหลัก และมุ่งความรวดเร็วในการ ตอบสนองต่อความต้องการ หรือความคาดหวัง มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการทำงาน โดยเฉพาะการทำข้อมูลเรื่องบุคคล ทำงานเชิงรุก มากขึ้น

สำหรับเรื่องการบริหารงานบุคคลสำนักงาน ก.พ. จะดูแลตั้งแต่การสรรหาคนที่มีความรู้และ เต็มไปด้วยประสิทธิภาพเข้ามารับราชการ เมื่อเข้ามาแล้วทำอย่างไรให้คนอยู่ในระบบและ

จากนี้ไป ก.พ. จะวางกรอบกว้างๆ แล้วมอบ ขยายให้การดำเนินการให้ส่วนราชการพิจารณา ต่อไป ประเด็นที่สำคัญต่อมา คือ สำนักงาน ก.พ. จะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์การบริหารบุคคลใหม่

ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ขณะเดียวกัน เรื่อง “ระบบเปิด” จะนำมาใช้ให้ข้าราชการสามารถ ย้ายข้ามกระทรวง กรม และให้บุคคลภายนอก ระบบเข้ามาทำงานในภาครัฐมากขึ้น

การปรับกระบวนการทัศน์ด้านการบริหารงานบุคคลเหล่านี้ จะมุ่งไปสู่การบริหารราชการยุคใหม่ หรือการบริหารราชการแบบบูรณาการ แนวคิดนี้จะต้องสร้างข้าราชการยุคใหม่ที่ทำงานเบ็ดเสร็จได้ด้วยตนเอง และจะต้องสร้างผู้นำเตรียมความพร้อมของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

๕. สรุปเป้าหมายสำคัญการทำงานของสำนักงาน ก.พ. ในระยะ ๒ ปี ข้างหน้าจะเป็นอย่างไร

เป้าหมายสำคัญ คือ เราจะทำอย่างไรให้ข้าราชการเป็นพลังขับเคลื่อนให้ภารกิจราชการเป็นประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน ซึ่งเป็นเป้าหมายตามยุทธศาสตร์หลัก ๓ ประการ คือ ประการแรก เน้นพัฒนาและวางระบบบริหารทรัพยากรบุคคลให้เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพ ประการต่อมา คือ เน้นพัฒนาทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนให้มีสมรรถนะสูง และสุดท้าย คือ เน้นการรักษาระบบคุณธรรมในราชการพลเรือน

๕. ปัจจัยใดที่จะทำให้ข้าราชการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย คล่องตัว สามารถแข่งขันกับภาคเอกชนได้

ในเรื่องนี้ ประการแรก ตามหลักระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ. ยึดหลักความมั่นคงความเป็นกลาง แต่ผลกระทบที่ตามมา คือ ที่ผ่านมาข้าราชการมีความรู้สึกว่ามันคงในอาชีพ

สูงเกินไป การบริหารงานบุคคลยุคใหม่ จะต้องทำให้ข้าราชการมีความมั่นคงตราบเท่าที่มีผลการทำงานดี (Performance) นั่นคือ แต่จะต้องมีความมั่นคงบนหลักของควมมีผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ. ที่จะต้องดูแลข้าราชการให้เป็นไปตามนี้

ประการต่อมา จะต้องเริ่มปลูกจิตสำนึกตั้งแต่การเริ่มเข้ารับราชการ คือ ข้าราชการเมื่อแรกเข้า จะต้องตีมูลค่าในปรัชญาของการรับราชการในการเสียสละ ทุ่มเทความรู้ความเข้าใจในงานราชการ โดยสำนักงาน ก.พ. อาจจะทำเป็นต้นแบบสร้างข้าราชการใหม่ให้มีความพร้อมทั้งความสามารถและอุดมการณ์ ซึ่งอาจจะมีโรงเรียนเตรียมความพร้อมการเป็นข้าราชการ จะช่วยให้เป็นข้าราชการที่มีจิตสำนึกที่ดีของการเป็นข้าราชการ มีจรรยาบรรณ ส่วนข้าราชการที่มีอายุงานนาน ก็จะต้องเน้นในการร่วมกันตามรอยพระยุคลบาทต่อไป

๖. ความคาดหวังต่อระบบราชการ และสำนักงาน ก.พ.

สำหรับในสำนักงาน ก.พ. ผมคาดหวังที่จะเห็นความร่วมมือร่วมใจการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง และแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ เพื่อสร้างความเป็นเลิศด้านวิชาชีพ วิชาการบริหารบุคคล

อยากเห็นข้าราชการทำงานบนฐานของหลักวิชายุคใหม่ อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านความต้องการ ความคาดหวัง สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ๆ จากภายนอก

คาดหวังที่จะเห็นการร่วมสร้างการสนับสนุน การยอมรับ การไว้วางใจจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก ด้วยการรักษาเกียรติภูมิของการเป็นข้าราชการสำนักงาน ก.พ. ด้วยการทำงานอย่างมีหลักวิชา ใจซื่อ มือสะอาด รู้จักบทบาท มีการสื่อสาร การนำเสนออย่าง

มีศิลป์ อย่างมีกลยุทธ์ทางการตลาด อย่างมีกาลเทศะ

ในขณะเดียวกันก็หวังที่จะให้ข้าราชการ มีสมดุลชีวิตที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ตลอดจนมีเกียรติและศักดิ์ศรีของการเป็นข้าราชการพลเรือน

เช่นเดียวกันสำหรับในระบบราชการโดยรวม ผมคาดหวังว่า อยากจะเห็นระบบราชการที่มีข้าราชการที่เป็นเลิศในวิชาชีพต่างๆ ทำงานด้วยความเชี่ยวชาญและทันต่อการเปลี่ยนแปลง

โยนิโสมนสิการ:

คิดแบบอยู่ในปัจจุบัน (๙)

ศ.พิเศษเสฐียรพงษ์ วรรณปก*

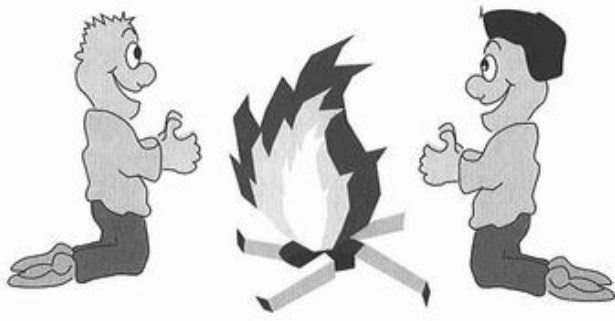

วันนี้ ขอพูดถึงวิธีคิดอีกอย่างหนึ่ง คือ คิดแบบอยู่ในปัจจุบัน อันนับเป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญในพระพุทธศาสนา ว่ากันว่าชีวิตคนเรานั้น มีอยู่ชั่วขณะจิตเดียว ไม่ได้ยืนยาวอะไร ดังที่เราหลงเข้าใจกัน อ้าว ไม่ได้พูดเล่นนะครับ พระท่านว่า คนเราเกิดแล้วตาย เกิดแล้วตาย สืบต่อเนื่องกันไปทุกขณะจิต ระยะเวลาระหว่างเกิดไปถึงตายนั่น กินเวลาชั่วขณะจิตเดียว

อย่างนี้จะไม่เรียกว่า ชีวิตมีอยู่ชั่วขณะจิตเดียว อย่างไม่ได้จริงไหม

ทั้งๆ ที่คนเราตายวันละไม่รู้กี่ร้อยกี่พันคน แต่ที่ไม่ตายจริง ๆ ยังดำรงอยู่ได้นั้น ก็เพราะเมื่อมันตายแล้ว มันเกิดใหม่ทันที “ความดี” มันสูง มันติดต่อกันเป็นกระแสเดียว มันก็เลยดูเหมือนไม่มีเกิดไม่มีตาย ชีวิตจึงดำรงอยู่ได้

*ราชบัณฑิต

ท่านยกตัวอย่างเหมือนเปลวไฟที่ลุกไหม้อยู่ต่อหน้าเรา (สมมติว่าเราก่อกองไฟผิงในยามหนาว แหมยกบรรยากาศ “คันทรี่” เชียว) เรานึกว่ามันเป็นเปลวเดียว แท้ที่จริงแล้วมันไม่รู้กี่เปลวต่อกี่เปลว ลุกแล้วดับ ลุกแล้วดับ อยู่อย่างนั้น ที่สายตาเราเห็นเป็นเปลวเดียวก็เพราะความถี่ของเปลวที่ลุกดับนั้นมันสูงมาก ฉันทิดก็ฉันทั้น

ถ้าเราเข้าใจอย่างนี้แล้วจะไม่กังขาเลยเมื่อพระท่านว่าคนเรานั้นเวียนว่ายตายเกิดวันละไม่รู้กี่พันกี่หมื่นชาติ ภายในวันเดียว ท่านหมายเอาการเกิดและตายชั่วขณะจิตนี้เอง

และเมื่อเราเข้าใจการตายเกิดแบบนี้ เราก็จะเข้าใจถึงหลัก “อนัตตา” คือ ภาวะที่ไร้วัดตน คือเข้าใจว่าเมื่อมันเกิดดับ ๆ อยู่อย่างนี้ตลอด แล้วมันจะหา “ตัวตน” ได้ที่ไหน ใ้อที่เราเรียกกันว่า “ตัวตน” (แขกว่า อาตมัน วิญญาณ ฝรั่งว่าโซล) นั้นเรา “นึก” ว่ามันมีเท่านั้นเอง แท้ที่จริงมันไม่มี

พูดมาถึงตรงนี้ บางท่านอาจแย้งว่า แล้วที่ว่าเกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด ในแง่ที่ตายจากโลกนี้แล้วเกิดในชาติหน้าก็ไม่มีละสิ ขอตอบว่า มี การตายและการเกิดชนิดที่ข้ามภพข้ามชาติ

อย่างนี้ พระพุทธศาสนาก็สอนไว้ เพียงแต่ว่าไม่ได้สอนว่าร่างกายตายแล้ว “ตัวตน” หรือ “วิญญาณ” มันไม่ตายด้วย มันออกจากร่างไปหาที่เกิดใหม่ ไม่ได้สอนแบบนี้ เพราะ “วิญญาณ” ในทรรศนะพระพุทธศาสนามีใช้สิ่งที่เป็นอมตะดังที่เราเข้าใจ มันก็เกิดดับ ๆ อยู่ตลอดเวลา มันเองก็หาตัวตนมิได้

และเวลาที่นาย ก. ตายไปเกิดเป็นนาย ข. มิใช่ว่านาย ก. (วิญญาณ ของนาย ก.) เป็นอมตะ ละร่างเก่ามาสิงร่างใหม่ ดุจดั่งคนถอดเสื้อตัวเก่า มาใส่เสื้อตัวใหม่ อะไรทำนองนั้น มันเป็นเพียงการสืบเนื่องระหว่าง นาย ก. กับ นาย ข.

นาย ข. สืบเนื่องมาจาก นาย ก. มิใช่คนเดียวกัน และมีใช้คนละคน อะ พุดยังงิ ไม่รู้ฟัง รู้สิครับ ถ้าคิดให้ลึก

ในอดีตพระเถระนามว่า นาคเสน ได้วิชันนาให้พระยามิลินท์ (กษัตริย์กรีก) เมื่อประมาณ พ.ศ. ๖๐๐ ฟังโดยยกอุปมาอุปไมยมาแถลงว่า

สมมติว่านายเบ็อก (นามสมมติ ผมสมมติเอง) เอาเมล็ดมะม่วงเพาะไว้ ต่อมามันก็งอกขึ้นเป็นลำต้นใหญ่ให้ดอกให้ผล นายบ๊อง (สมมติอีกครับ) แยกออกไปขโมยผลมะม่วงไปกินผลหนึ่งถูกจับได้ นายบ๊องก็แก้ตัวว่า เขามีได้ขโมยมะม่วงของนายเบ็อก

นายเบ็อกบอกว่า มะม่วงนี้เป็นของเขา เพราะเป็นคนปลูกมันไว้ นายบ๊องเถียงว่า เมล็ดที่นายเบ็อกปลูกนั้น มันคนละเมล็ดกับมะม่วง

ผลที่เขาเอาไป จะหาว่าเขาขโมยมะม่วงของตน ได้อย่างไร

พระภาคเสนหันมาถามพระยามิลินท์ว่า คำแก้ตัวของนายซีซโมยนั้น ฟังขึ้นหรือไม่ พระยามิลินท์ตอบว่า ฟังไม่ขึ้น ก็ผลที่เขาขโมย ก็สืบเนื่องมาจากเมล็ดที่เจ้าของเขาปลูกไว้นั่นเอง

พูดให้เป็นปรัชญาก็อ่า มะม่วงผลนั้น กับเมล็ดที่เขาปลูกไว้ จะว่าเป็นเมล็ดเดียวกันก็ไม่ใช่ คนละเมล็ดก็ไม่เชิง

เมื่อเข้าใจการตายเกิดแบบนี้แล้ว จะไม่มีข้อกังขาว่า นาย ก. ทำกรรมไว้ในชาติก่อน ทำไม นาย ข. ในชาตินี้จึงต้องมารับผลกรรม ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ชื่อไหนชื่อไหนอะไร ถ้าเข้าใจแล้วก็ร้องได้คำเดียวอย่างที่อดีตนายๆ นักซึ่งชอบพูดบ่อย ๆ ว่า “ไม่มีปัญหา”

ผมก็ปล่อยมาเสียดียาว เพียงแต่จะบอกว่าชีวิตเรานั้นสั้นนิดเดียว เพราะฉะนั้นเรา

ต้องรู้จัก “อยู่กับชีวิต” อันสั้นนี้ให้คุ้มค่า การจะอยู่กับชีวิตอย่างคุ้มค่า หรือรู้จักมีชีวิตอยู่อย่างคุ้มค่าก็คือ อยู่กับปัจจุบันคิดแบบอยู่ในปัจจุบัน

ท่านผู้รู้ได้อธิบายความหมายของการคิดแบบอยู่ในปัจจุบันไว้ลึกซึ้งมาก ขอนำมาถ่ายทอดดังนี้ (ต้องอ่านอย่างพินิจพิจารณาหน่อยนะครับ จึงจะแจ่มแจ้ง)

ข้อที่จะต้องทำความเข้าใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับวิธีคิดแบบนี้ก็คือ การที่มีผู้เข้าใจผิดเกี่ยวกับความหมายของการเป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือมีปัจจุบันธรรมเป็นอารมณ์ โดยเห็นไปว่า พระพุทธศาสนาสอนให้คิดถึงสิ่งที่อยู่เฉพาะหน้า กำลังเป็นไปในปัจจุบันเท่านั้น ไม่ให้คิดพิจารณาเกี่ยวกับอดีตหรืออนาคต ตลอดจนไม่ให้เกิดเตรียมการหรือวางแผนงาน เพื่อกาลภายหน้า เมื่อเข้าใจผิดแล้ว ก็เป็นผู้ปฏิบัติผิดจากหลักพระพุทธศาสนา ถ้าเป็นบุคคลภายนอกมองเข้ามา ก็เลยเข้าใจพระพุทธศาสนาผิดจากความ เป็นจริง กล่าวโดยสรุป ความหมายที่ควรเข้าใจเกี่ยวกับปัจจุบัน อดีต และอนาคต สำหรับการทำความเข้าใจความคิดแบบที่ ๙ นี้ มีดังนี้

ลักษณะสำคัญของความคิดชนิดที่ไม่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ ความคิดที่เกาะติดกับอดีตและเลื่อนลอยไปในอนาคตนั้น หรือพูดอย่างภาษาสมัยใหม่ว่าตกอยู่ในอำนาจอารมณ์ โดยมีอาการทวนละห้อยโหยหาอาลัยอาวรณ์ถึงสิ่งที่ล่วงแล้ว เพราะความเกาะติดหรือค้างคาในรูปใดรูปหนึ่ง หรือเคว้งคว้างเลื่อนลอย

พุ่งชานไปในภาพที่ฝันเพื่อปรุงแต่ง ซึ่งไม่มี
ฐานแห่งความเป็นจริงในปัจจุบัน เพราะอดีต
ไม่พอใจสภาพที่ประสบอยู่ ปรารถนาจะหนีจาก
ปัจจุบัน

ส่วนความคิดชนิดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
มีลักษณะที่พูดสั้น ๆ ได้ว่า เป็นการคิดใน
แนวทางของความรู้ ความคิดด้วยอำนาจปัญญา
ถ้าคิดในแนวทางของความรู้ หรือ คิดด้วย
อำนาจปัญญาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เป็น
ไปอยู่ในขณะนี้ หรือ เป็นเรื่องล่วงไปแล้ว
หรือเป็นเรื่องของกาลภายหน้า ก็จัดเข้าในการ
เป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งนั้น ดังจะเห็นได้ชัดเจนว่า
ความรู้ การคิด การพิจารณาด้วยปัญญาเกี่ยว
กับเรื่องอดีตปัจจุบันหรืออนาคตก็ตาม เป็นสิ่ง
ที่ถูกต้องและมีความสำคัญตามหลักคำสอน
ของพระพุทธศาสนาในทุกระดับ

ว่าโดยความหมายทางธรรมนั้น การ
ฝึกอบรมทางจิตใจที่แท้จริง คำว่าอดีตปัจจุบันและ
อนาคต ก็ไม่ตรงกับความเข้าใจของคนทั่วไป
คำว่าปัจจุบันตามที่คนทั่วไปเข้าใจ มักครอบคลุม
กาลเวลาช่วงกว้างที่ไม่ชัดเจน ส่วนในทางธรรม
เมื่อว่าถึงการปฏิบัติทางจิต ปัจจุบัน หมายถึง
ขณะเดียวที่กำลังเกิดขึ้นเป็นอยู่ ในความหมาย
ที่ลึกซึ้งนี้เป็นอยู่ในปัจจุบัน หมายถึง มีสติ
ตามทันสิ่งที่รับรู้เกี่ยวข้อง หรือต้องทำอยู่ใน
เวลานั้น ๆ แต่ละขณะ ทุก ๆ ขณะ ถ้าจิตรับรู้
สิ่งใดแล้วเกิดความชอบใจ หรือไม่ชอบใจขึ้น
คิดข้องวนเวียนอยู่กับภาพของสิ่งนั้นที่สร้างขึ้น

ในใจ ก็เป็นอันตกไปอยู่ในอดีต ตามไม่ทัน
หลุดหลงไปจากขณะปัจจุบันแล้ว หรือจิตหลุด
ลอยจากขณะปัจจุบันเกาะเกี่ยวกับภาพสิ่งที่ยัง
ไม่มา ก็เป็นอันพุ่งไปในอนาคต โดยนัยนี้
แม้แต่อดีตและอนาคตตามความหมายทาง
ธรรมก็อาจยังอยู่ในขอบเขตแห่งเวลาปัจจุบัน
ตามความหมายของคนทั่วไป

ตามเนื้อความที่กล่าวมาแล้วนี้ จะมอง
เห็นความหมายสำคัญแง่หนึ่งของคำว่าปัจจุบัน
ในทางธรรมว่า มิใช่เพียงเหตุการณ์ที่กำลังเกิด
ขึ้นในโลกภายนอกแท้ที่เดียว แต่หมายถึงสิ่งที่
เกี่ยวข้องในขณะนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังนั้น มอง
อีกด้านหนึ่ง สิ่งก็ตามความหมายของคนทั่วไป
ว่าเป็นอดีต หรือเป็นอนาคต ก็อาจกลายเป็น
ปัจจุบันตามความหมายทางธรรมได้ เช่นเดียวกับ
ที่ปัจจุบันของคนทั่วไปอาจกลายเป็นอดีต
หรืออนาคต ตามความหมายทางธรรม ดังได้
กล่าวมาแล้ว

สรุปก็คือ การคิดแบบอยู่ในปัจจุบัน
มิได้หมายถึงว่าไม่คิดถึงอดีต ไม่คิดถึงอนาคต
การนำอดีตมาเป็นบทเรียนและวางแผนใน
อนาคตด้วยสติ ด้วยความรอบคอบนั้นแหละ
เรียกว่า คิดแบบอยู่ในปัจจุบัน พระท่านจึง
สอนว่า การจะอยู่ในปัจจุบันให้ได้ดี จะต้องมีสติ
สัมปชัญญะกับการเคลื่อนไหวทุกอย่างและ
คนที่อยู่ด้วยสติสัมปชัญญะ เป็นคนทำงานมี
ประสิทธิภาพ และเป็นคนมีความสุขอีกต่าง
หากด้วย

อะไร ที่ไหน เมื่อไร

นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี นำทีมเลขาธิการ ก.พ. พร้อมด้วยเลขาธิการ ก.พ.ร. และฝ่ายบริหารสำนักงาน ก.พ. เดินทางไป รับฟังผลการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาของกระทรวงหลังปรับโครงสร้างส่วนราชการ ดังนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงพาณิชย์

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖
ณ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วันศุกร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖
ณ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

วันอังคารที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๖
ณ กระทรวงพาณิชย์

นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจการเข้าร่วมโครงการนำร่องระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (Fast Track) ระหว่างสำนักงาน ก.พ. กับ ๔ ส่วนราชการนำร่อง ได้แก่ กระทรวงพลังงาน สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็น ๔ หน่วยงานแรกที่จะนำระบบนี้มาใช้ ณ ห้องราชดำเนิน โรงแรมรอยัลปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๖

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ นายบุญปลุก ชายเกตุ เลขาธิการ ก.พ. ร่วมขึ้นชมยินดีกับข้าราชการและลูกจ้างประจำของสำนักงาน ก.พ. ที่ได้รับรางวัลส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งเป็นโครงการตามมติคณะรัฐมนตรีเพื่อกระตุ้นธุรกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังประสบปัญหาโรคซาร์ระบาด อีกทั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รางวัลกับข้าราชการ พนักงานของรัฐ และลูกจ้างประจำที่มีผลปฏิบัติงานดีเด่น และโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นซึ่งปีนี้จัดขึ้นเป็นปีแรก

นางสาวมณฑนา ปิยะมาดา รองเลขาธิการ ก.พ. พร้อมคณะเดินทางไปศึกษาดูงานมหาวิทยาลัยชินหัวกรุงปักกิ่ง มหาวิทยาลัยเทียนสินเมืองเทียนสิน และมหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ นครเซี่ยงไฮ้ ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กันยายน - วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๖ เพื่อเตรียมความพร้อมในการส่งนักเรียนทุนรัฐบาลไปศึกษา ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีเป็นประธานการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวงประจำเดือนกันยายน ๒๕๔๖ ในประเด็นเรื่อง กระบวนการยุติธรรม ณ ห้องพิพิธภัณฑสถานไทย สำนักงานอัยการสูงสุด เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ โดยมีสำนักงาน ก.พ. เป็นแกนกลางในการจัดประชุม (ในภาพขณะลงนามในสมุดเยี่ยม)

เมื่อวันอังคารที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ นายบุญปลุก ชายเกตุ เลขาธิการ ก.พ. ลงนามในหนังสือส่งมอบงานให้กับนายสีมา สีมานันท์ เลขาธิการ ก.พ. คนใหม่ โดยมีฝ่ายบริหารและข้าราชการสำนักงาน ก.พ. ที่ร่วมเป็นสักขีพยานและแสดงความยินดีในครั้งนี้

นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี แสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ปรัชญา แนวคิด และ ทิศทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ” ในการสัมมนา

วิชาการการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งสำนักงาน ก.พ. จัดขึ้นรวม ๙ วัน โดยเป็นการนำองค์ความรู้ที่มีที่ได้รับและที่ได้ศึกษามาทบทวนเพื่อปรับกระบวนการที่คนสู่ภาคปฏิบัติ ณ โรงแรมเรดิสัน กรุงเทพ เมื่อวันศุกร์ที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๖

นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาและมอบนโยบาย เรื่อง “การสร้างระบบจูงใจเพื่อการถ่ายโอนบุคลากรสู่ท้องถิ่น” เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ ณ โรงแรมเดอะทวินทาวเวอร์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการติดตามและประเมินผลการถ่ายโอนบุคลากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอผลการศึกษาแนวทางสร้างระบบจูงใจและระบบการถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการถ่ายโอน

ภารกิจและงบประมาณตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง

จากภาพสู่ข่าว

Fast Track แบบฉบับของสำนักงาน ก. พ.

คณะทำงาน Fast Track
สำนักงาน ก.พ.

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบัน เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงและเต็มไปด้วยการแข่งขัน ระบบเศรษฐกิจที่อาศัยเทคโนโลยีและองค์ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต้องปรับตัวให้อยู่รอดในสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง “ผู้ว่าจ้าง” และ “ผู้รับจ้าง” เริ่มเปลี่ยนแปลงไป การให้รางวัลการทำงานที่มีประสิทธิภาพด้วยการจ้างงานแบบที่เสนอความมั่นคงทางอาชีพ (Job security) ไม่เพียงพอที่จะดึงดูดผู้รับจ้างที่มีศักยภาพสูงอีกต่อไป เนื่องจากในปัจจุบันองค์กรเองก็ขาดความมั่นคงในการดำรงอยู่ ซึ่งเห็นได้จากการรวมตัวของธุรกิจ (Merging) การปรับโครงสร้าง (Restructure) หรือ การล้มละลาย (Bankrupt) ขององค์กร ในปัจจุบันผู้รับจ้างที่มีประสิทธิภาพไม่ต้องการผูกติดกับองค์กรใดองค์กรหนึ่ง

เป็นการถาวรอีกต่อไป นอกจากนี้ผู้รับจ้างที่มีประสิทธิภาพยังต้องการการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดนิ่ง ต้องการการทำงานที่หลากหลายและท้าทาย เพื่อจะได้วางแผนทางอาชีพของตนเอง และตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว^๑

ราชการไทยเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงโลกและนำมาสู่การปรับโครงสร้างครั้งสำคัญ นั่นคือการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งการปฏิรูประบบราชการเป็นเพียงการเริ่มต้นดำเนินการ เพื่อเตรียมภาคราชการให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ทัดเทียมกับองค์กรอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งกลไกที่สำคัญนอกเหนือจากโครงสร้างหรือระบบราชการ ได้แก่ ข้าราชการ ข้าราชการไทย ซึ่งมีทั้งผู้ที่มีความสามารถในการทำงานระดับโดดเด่น ระดับปานกลาง

^๑ จากหนังสือ Aligning Human Resources and Business Strategies โดย Linda Holbeche (1999) บทที่ 8 High - potential assessment and succession planning (หน้า 271-272)

และระดับที่ต้องการการพัฒนา ในช่วงเวลาที่ประเทศต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนากลุ่มข้าราชการที่มีศักยภาพในการทำงานสูงก่อน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร) ที่ต้องการให้มีระบบรองรับผู้มีความสามารถและศักยภาพสูง เพื่อนำสู่การสร้างผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร สร้างบรรยากาศแห่งการคิดใหม่ ทำใหม่ คิดดี พุดดี และปฏิบัติดี โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวม

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะผู้นำด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของภาคราชการ จึงออกแบบ ระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง “Fast Track” สำหรับภาคราชการขึ้น ซึ่งถือเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยเจตนารมณ์ของระบบ Fast Track แบบไทยๆ นั้น ก็เพื่อที่จะพุ่มพักข้าราชการจากระดับแรกเข้า เพราะนอกจากเราต้องการคนเก่งแล้ว เราต้องการคนที่เข้าใจผูกพันกับประวัติศาสตร์ของราชการและส่วนราชการด้วย ระบบ Fast Track นี้ จึงเป็นระบบในเชิงพัฒนา (building) ซึ่งแตกต่างจากระบบ lateral entry ซึ่งเป็นรูปแบบการจ้างงานแบบเร่งด่วน เป็นระบบการเตรียมผู้นำที่มีคุณภาพสำหรับราชการในอนาคต

หลังจากที่สำนักงาน ก.พ. นำเสนอระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง หรือ ระบบ Fast Track ต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ก.พ. มีมติเห็นชอบในหลักการระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงให้นำระบบนี้มาทดลองใช้ในบางส่วนราชการก่อน (Pilot project) โดยให้ สำนักงาน ก.พ. ประสานกับส่วนราชการที่มีความสนใจ และให้พิจารณาความพร้อมของส่วนราชการดังกล่าว ตลอดจนความต่อเนื่องของการดำรงตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการ และความหลากหลายของส่วนราชการนำร่องด้วย ทั้งนี้ ในระหว่างการทดลองใช้ให้ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงได้รับค่าตอบแทนเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนอื่น ๆ หน่วยงานนำร่อง ๔ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงพลังงาน (ซึ่งจะทดลองระบบดังกล่าวในระดับกระทรวง) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงาน ก.พ. และ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ทำไมถึงต้องมี Fast Track

ระบบนี้สร้างขึ้นมาเพื่อดึงดูดคนเก่ง และพัฒนาคนเก่งให้เก่งยิ่งขึ้น เหตุที่ต้องดึงดูดคนเก่งก็เพราะคนเก่งมักเลือกไม่มาทำงานกับภาคราชการ สำนักงาน ก.พ. เคยทำการวิจัยในช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจใหม่ๆ พบว่าแม้จะมีวิกฤตด้านการจ้างงาน แต่นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีปีสุดท้ายจำนวนมากกว่าร้อยละ ๕๐ กลับเลือกที่จะไม่ทำงานกับภาคราชการ

ขณะเดียวกัน ในระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมาภาคเอกชนก็ได้เติบโตขึ้นมาก ยิ่งรวมผลกระทบของโลกาภิวัตน์ และการขยายตัวของธุรกิจ SME ด้วยแล้ว ย่อมหมายถึงว่าคู่แข่งการจ้างงานของราชการเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย เกิดสงครามแย่งชิงคนเก่ง (War for Talent) ขึ้น ดังนั้นหากเราไม่มีกลไก ที่จะจูงใจให้คนเก่งเข้ามาทำงานราชการก็จะกลายเป็นราชการที่ไม่รู้จักกับคำว่า “คุณภาพ”

นอกจากนี้ ระบบการพัฒนาผู้นำของภาคราชการไทยเองขาดการอบรมที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการอบรมในชั้นเรียนมากกว่าการอบรมนอกชั้นเรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากการทำงาน ระบบหมุนเวียนงานที่ไม่คล่องตัว ซึ่งไม่เปิดโอกาสอย่างกว้างขวางให้ข้าราชการได้เรียนรู้งานที่หลากหลาย ทำให้ข้าราชการมักจะมีการพัฒนาแบบตัวที่ คือ เรียนรู้งานในเชิงลึกแต่แคบ โดยเมื่อขึ้นสู่ตำแหน่งระดับบริหารต้องบริหารงานที่หลากหลาย ทำให้ขาดประสบการณ์ตรงที่จำเป็นสำหรับการบริหารในภาพกว้าง

องค์ประกอบของระบบ Fast Track

ระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงประกอบด้วยระบบย่อย ๕ ระบบ ได้แก่

๑. ระบบการสรรหา การกำหนดคุณสมบัติผู้ที่มีสิทธิ์เข้าสู่ระบบการคัดเลือกบุคคล ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑) “น้ำใหม่” หรือข้าราชการใหม่ ๒) ข้าราชการในระบบปัจจุบัน และ ๓) ข้าราชการที่เป็นนักเรียนทุนรัฐบาลเข้าสู่ระบบและการบริหารจำนวนข้าราชการ ทั้งนี้ ในช่วงระยะของการนำร่อง จะคัดเลือกเฉพาะกลุ่มที่ ๒ และ ๓ เท่านั้น

๒. ระบบการกำหนดตำแหน่ง การกำหนดระบบตำแหน่งมีความยืดหยุ่น ปรับระดับสูงหรือต่ำได้โดยอัตโนมัติตามขีดความสามารถ ผลงาน และศักยภาพของผู้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งตำแหน่งในระบบนี้ จะเป็นตำแหน่งที่มีลักษณะงานเป็นวิชาชีพ (Professional) ที่ต้องปฏิบัติโดยผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญา และเป็นตำแหน่งเฉพาะตัว คือ เมื่อข้าราชการได้รับคัดเลือกเป็นข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง ให้ตำแหน่งที่ข้าราชการผู้นั้นดำรงอยู่เป็นตำแหน่งผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง และเมื่อข้าราชการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ให้ปรับตำแหน่งนั้นเป็นตำแหน่งปกติ ซึ่งตำแหน่งผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง อาจเป็นตำแหน่งประเภททั่วไป ประเภทวิชาชีพเฉพาะ หรือประเภทบริหารระดับกลางก็ได้ นอกจากนี้ระยะเวลาในการเลื่อนระดับตำแหน่งจากระดับ ๔ ถึงระดับ ๘ จะเร็วขึ้นโดยเฉลี่ยจากเดิม ๑๒-๒๕ ปี เป็น ๘-๑๒ ปี โดยมีเงื่อนไขว่าข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งข้าราชการผู้ที่ได้รับเลือกเป็นข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงในระยะนำร่อง จะได้รับการนับเวลาการเป็นข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงย้อนหลัง ๑ปี หากมีการนำระบบดังกล่าวไปใช้

จริงในอนาคต

๓. ระบบการพัฒนา เป็นระบบการพัฒนาที่ยึดหลักสมรรถนะเป็นพื้นฐาน (Competency based development) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ระบบการพัฒนานี้ประกอบด้วย การมอบหมายงาน การอบรมพัฒนา และการสับเปลี่ยนหมุนเวียน

> ระบบการมอบหมายงาน ที่ท้าทายและสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยงานที่ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง ได้รับมอบหมายจะเป็นงานสำคัญขององค์กร หน้าที่ได้รับมอบหมายในแต่ละงานจะแตกต่างกันหลากหลาย เพื่อให้ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงสามารถพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้นำในอนาคต

> ระบบพี่เลี้ยง โดยมอบหมายให้ข้าราชการระดับ ๘ ที่มีประสบการณ์ที่หลากหลาย มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ รวมทั้งเป็นผู้ที่เสียสละที่จะถ่ายทอดและสอนงานให้แก่ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง โดยในระยะของการนำร่อง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงอาจเป็นหัวหน้างานก็ได้

> การพัฒนาที่ใช้มีการวางแผนการพัฒนาคำก้าวหน้าในสายอาชีพ (Individual Career Development Plan) ซึ่งเป็นการวางแผนการอบรมการทำงานที่มุ่งการพัฒนาสมรรถนะต่าง ๆ ตามความต้องการของแต่ละบุคคลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

> การหมุนเวียนสับเปลี่ยน เป็นกระบวนการที่เอื้อให้ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานที่หลากหลายในสถานการณ์ สภาพแวดล้อมการทำงาน และผู้ร่วมงานที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง อย่งไรก็ดี ด้วยระยะเวลาที่จำกัด ในระยะนำร่องยังไม่มี การนำระบบการหมุนเวียนงานไปใช้

> สมรรถนะของข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง เป็นการกำหนดกรอบสมรรถนะโดยศึกษาจากความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงเป็นพื้นฐาน และสรุปเป็นสมรรถนะหลัก ๗ ประการ ได้แก่ ๑.ความรู้เฉพาะทาง (Technical Knowledge) ๒.การปรับตัวและความยืดหยุ่น (Adaptability) ๓.การคิด (Thinking) ๔. การสื่อสาร (Communication) ๕. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ๖. การทำงานเป็นทีม (Teamwork & Collaboration) ๗. ความเป็นผู้นำ (Leadership) ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้จะใช้เป็นกรอบสำหรับการพัฒนา อย่งไรก็ดีส่วนราชการนำร่องจะพิจารณากรอบสมรรถนะที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ และปรับลดหรือเพิ่มเติมตามลักษณะงานวัฒนธรรมของหน่วยงาน บทบาทของข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงของหน่วยงานต่อไป

๔. ระบบค่าตอบแทน กลไกในการสร้างแรงจูงใจการทำงานให้กับผู้ที่อยู่ในระบบซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้เสนอทางเลือกในการ

กำหนดค่าตอบแทน ๒ วิธี ได้แก่ ทางเลือกแรก ให้ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงได้รับเงินเดือนในระดับที่ได้รับแต่งตั้ง โดยให้ใช้อัตราเงินเดือนขั้นกึ่งกลางของแต่ละอันดับเงินเดือน ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการ ท้ายพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นอัตราเงินเดือนขั้นต้นของระดับตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ทางเลือกที่สอง ให้ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ โดยจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของทางเลือกทั้งสองต่อไป ก่อนมีการนำระบบมาใช้จริง ซึ่งในช่วงของระยะนำร่องจะยังไม่ใช้ระบบค่าตอบแทน

๕. ระบบการประเมินผล ระบบการประเมินผลเป็นการประเมินผลทั้งผลงาน และสมรรถนะ โดยการประเมินผลงานเน้นการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน (Performance Agreement) รวมทั้งการจัดทำดัชนีชี้วัดและมาตรฐานที่ชัดเจน ส่วนการประเมินสมรรถนะประกอบการพัฒนาศักยภาพ จะใช้การประเมินแบบ ๓๖๐ องศา นั่นคือ การให้ทั้งหัวหน้างาน พี่เลี้ยง เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการประเมินสมรรถนะ อื่นๆ การประเมินสมรรถนะเพื่อนำผลการประเมินมาปรับแผนการพัฒนาข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงให้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายที่กำหนด

ข้าราชการที่ได้รับการคัดเลือกเป็น

ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง ไม่ได้เป็น “มนุษย์ทองคำ” ซึ่งใคร ๆ ในหน่วยงานแต่ละตงมิได้ ไม่ได้เป็นกลุ่มคนที่จะเข้าสู่ระบบนักบริหารระดับสูงหรือระดับ ๙ ได้อย่างอัตโนมัติ หากแต่กลุ่มคนเหล่านี้จะได้รับการประเมินผลอย่างเข้มข้นทั้งทางด้านผลการปฏิบัติงานและพัฒนาการของสมรรถนะ และหากไม่ผ่านการประเมินก็จะต้องมีการให้ออกจากระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง ทั้งนี้การให้ออกจากระบบก็มีกลไกที่ให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงด้วย กล่าวคือ ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงผู้ใดที่มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดรวม ๔ ครั้ง (๔ รอบการประเมินใน ๒ ปี) อย่างต่อเนื่องให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง และให้ปรับเปลี่ยนตำแหน่งที่ผู้นั้นดำรง เป็นตำแหน่งตามที่กำหนดไว้เดิม ทั้งนี้ ให้ย้ายข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง ซึ่งมีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ติดต่อกัน ๒ ครั้ง ไปอยู่ในตำแหน่งงานใหม่ภายใต้ผู้บังคับบัญชาใหม่ โดยผู้บังคับบัญชาคนใหม่จะต้องไม่มีอคติกับข้าราชการผู้ไม่ผ่านการประเมินการพ้นจากตำแหน่งผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงในกรณีนี้ให้เสนอ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดย อ.ก.พ. อาจพิจารณาให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงอีกเป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ รอบการประเมิน (๖ เดือน)

แนวทางดำเนินงานในช่วงนำร่อง

การดำเนินการในช่วงเวลานำร่องนี้

สำนักงาน ก.พ. จะมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้กับส่วนราชการในการนำระบบไปใช้ ให้คำแนะนำการจัดการอบรมให้ความรู้ และเทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการ เสมือนสำนักงาน ก.พ. เป็นผู้ออกแบบเสื้อ (Designer) ซึ่งเสนอแบบเสื้อที่สวยงาม ส่วนราชการนำร่องจะมีบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจตามกรอบที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ ซึ่งเปรียบเสมือนคนใส่เสื้อที่ต้องการนำแบบเสื้อดังกล่าวไปใช้ จะต้องมีการตัดเย็บให้เข้ากับรูปร่างของตนเอง (Tailor-made)

สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการร่วมประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้บริหาร และฝ่ายการเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการนำร่องเกี่ยวกับการนำระบบ Fast Track มาปรับใช้ในส่วนราชการ และได้จัดให้มีพิธีลงนามทำบันทึกความเข้าใจการเข้าร่วมโครงการนำร่องระหว่างสำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานนำร่องในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา

ขณะนี้หน่วยงานนำร่องต่างๆ ได้มีการปรับเกณฑ์การคัดเลือกข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง พี่เลี้ยง และงานสำคัญแล้ว และมีการดำเนินการรับสมัครข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง รวมทั้งมีการคัดเลือกกลุ่มคนที่มีศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็น “พี่เลี้ยง” ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้จัดการอบรมการเป็นพี่เลี้ยงครั้งที่ ๑ ไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๒-๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจะเป็นหลักสูตรต่อเนื่องเป็นระยะตลอดโครงการ

นำร่องและจะมีอีกหลายหลักสูตรที่สำนักงาน ก.พ. วางแผนจะจัดเพื่อเตรียมความพร้อมแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงาน

ความคาดหวังจากระบบ

ภายในระยะเวลา ๑ ปี ของการนำร่องระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง สำนักงาน ก.พ. คาดหวังว่าจะได้ทดลองใช้ระบบการคัดเลือกระบบการพัฒนา และระบบการประเมินผลของระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงจริง ในส่วนราชการ ซึ่งในกระบวนการนำร่อง ส่วนราชการจะได้เรียนรู้ควบคู่กับสำนักงาน ก.พ. เกี่ยวกับระบบการเตรียมผู้นำในอนาคต การพัฒนาข้าราชการอย่างเป็นระบบ ข้าราชการในหน่วยงานได้เห็นต้นแบบการทำงานที่ส่วนราชการคาดหวังข้าราชการระดับสูงได้เห็นบทบาทการเป็นพี่เลี้ยงและผู้สอนงาน และข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงเอง ก็ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ สำนักงาน ก.พ. จะสำรวจความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานด้วย เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว มาปรับแก้ระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงให้มีความสมบูรณ์ และสร้างสรรค์ระบบการพัฒนาทุนมนุษย์ในระบบราชการไทยต่อไป

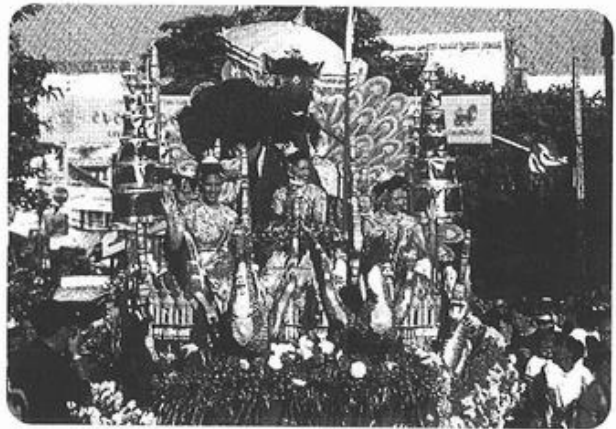
รางวัลการท่องเที่ยวให้กับข้าราชการ พนักงานลูกจ้างประจำของส่วนราชการ

สมพงษ์ เกษตรอำนวย

การให้รางวัลท่องเที่ยวข้าราชการ เป็นโครงการส่งเสริมให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานดีเด่นสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ ในประเทศไทยได้ โดยรัฐบาลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด วัตถุประสงค์ของโครงการนี้ เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างประจำของส่วนราชการมีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ และเป็นการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศ

ข้าราชการที่ปฏิบัติงานดีเด่นในโครงการนี้ได้รับการคัดเลือก โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และจากหน่วยงานต้นสังกัดตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการในส่วนของการจัดสรรรางวัลที่เป็นรายการท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น ๘๒ ล้านบาท เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้โครงการดังกล่าว ดำเนินไปจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย กระทรวง

ท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน และหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว ได้หารือและร่วมกันกำหนดแนวทาง และหลักเกณฑ์การให้รางวัลท่องเที่ยวข้าราชการ และส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศ ดังนี้

๑. แนวทางการดำเนินการ จัดให้มีมหกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคพร้อมกัน ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจ

ด้านการท่องเที่ยวทุกฝ่าย ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคธนาคาร จะให้การสนับสนุน การจัดงานดังกล่าว โดยจัดรายการส่งเสริมการขาย (Promotion) บริการท่องเที่ยวแบบ Package Tour ในราคาพิเศษที่ลดต่ำสุด ในเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างกรุงเทพฯ ไปยัง ภาคต่างๆ และภายในภาคเดียวกัน ราคา ดังกล่าวจะครอบคลุมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ค่าอาหารและที่พัก เพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย ให้มีการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ มหกรรมฯ ดังกล่าวจะจัดให้มีขึ้น ประมาณกลางเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีระยะเวลาประมาณ ๓-๔ วัน โดยกราบเรียนเชิญ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานในพิธีเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ข้าราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น พนักงาน รัฐวิสาหกิจ โรงเรียน ตลอดจนประชาชนทั่วไป ที่สนใจที่จะท่องเที่ยว สามารถเลือกชม และซื้อ Package Tour ในราคาถูก โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานร่วมกับสภาอุตสาหกรรมการ

ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศ บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด และ บริษัทแอร์อันดามัน จำกัด จัดเตรียมรายการนำเที่ยวในประเทศพิเศษกว่า ๑๐๐ รายการสำหรับข้าราชการดีเด่นและนักเรียนที่ได้รับรางวัล

๒. กลุ่มเป้าหมาย คือ ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น และโรงเรียนดีเด่น ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์ ในเรื่องของราคา Package Tour ที่ต่ำกว่าของประชาชนทั่วไป และสามารถท่องเที่ยวในวันทำการได้ โดยไม่ถือเป็นวันลา แต่ต้องมีให้มีผลเสียต่องานราชการ

๓. ประเภทรางวัล แบ่งเป็นรางวัลที่ให้แก่ข้าราชการ และลูกจ้างประจำที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น และโรงเรียนดีเด่น ดังนี้

(๑) ข้าราชการและลูกจ้างประจำที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๕,๐๐๐ คน จะได้รับรางวัลคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย

๑ ข้าราชการทุกประเภทในสังกัดฝ่ายบริหาร ระดับ ๘ ลงมา หรือเทียบเท่า

๒ พนักงานของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงสาธารณสุข

๓ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ

(๒) โรงเรียนที่อยู่ในข่ายได้รับรางวัล ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๕๒๕ โรงเรียน จะได้รับรางวัลโรงเรียนละ ๖๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย

๑ โรงเรียนในโครงการปฏิรูป
การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

๒ โรงเรียนดีเด่นด้านต่าง ๆ
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ

๓ โรงเรียนแกนนำปฏิรูปการ
ศึกษาดีเด่น

ทั้งนี้ นักเรียนที่ได้รับรางวัลและเดิน
ทางไปท่องเที่ยวแล้ว ต้องทำรายงานการไป
ทัศนศึกษา เพื่อเผยแพร่ในโรงเรียนด้วย

๔. การใช้รางวัล ผู้ได้รับรางวัลต้องใช้
รางวัลด้วยตนเองไม่สามารถโอนให้ผู้อื่น แต่เปิด
โอกาสให้มีผู้ร่วมเดินทางไปท่องเที่ยว และร่วม
ใช้เงินรางวัลในคราวเดียวกันได้ ภายในวงเงิน
๑๐,๐๐๐ บาท ที่เป็นรางวัล

๕. ระยะเวลาดำเนินการ เริ่มตั้งแต่ การ
จัดมหกรรมส่งเสริมฯ ซึ่งจะกำหนดให้มีขึ้น
ประมาณกลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖ และสิ้นสุด
ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ยกเว้น ในส่วน
ของการให้รางวัลแก่โรงเรียนให้ขยายระยะเวลาถึง
วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากเป็นช่วงปิด

ภาคการศึกษา และสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว

๖. งบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการ
ประมาณ ๘๒ ล้านบาท โดยได้รับการจัดสรรจาก
สำนักงบประมาณ มีประมาณการ ดังนี้

(๑) ข้าราชการที่มีผลการปฏิบัติงาน
ดีเด่น ประมาณ ๕,๐๐๐ คน ๆ ละ ๑๐,๐๐๐ บาท
จำนวนประมาณ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) โรงเรียนที่อยู่ในข่ายได้รับรางวัล
ประมาณ ๕๒๕ โรงเรียน ๆ ละ ๖๐,๐๐๐ บาท
จำนวนประมาณ ๓๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้ วงเงินงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายจริง
ให้สำนักงบประมาณจัดสรรให้ตามความจำเป็น
ต่อไป

๗. ให้มีการตั้งคณะกรรมการ เพื่อ
พิจารณาวินิจฉัย ในกรณีมีปัญหาการดำเนินการ
ตามโครงการส่งเสริมฯ ประกอบด้วยผู้แทนจาก
สำนักงาน ก.พ. สำนักงบประมาณ กระทรวงการ
ท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
กรมบัญชีกลาง และกระทรวงศึกษาธิการ

๘. การประเมินผลดำเนินการ โดยสำนัก
งบประมาณ พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินให้
คณะรัฐมนตรีทราบ

มติ ก.พ. ที่น่าสนใจ

เรื่อง การให้บำเหน็จความชอบกรณีพิเศษแก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับการปราบปรามและป้องกันยาเสพติด

มีมติ ๖/๒๕๕๖ *
มีมติ ๖/๒๕๕๖ *

ในการประชุม ก.พ. ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก.พ. ได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่อง การให้บำเหน็จความชอบกรณีพิเศษแก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามและป้องกันยาเสพติดแล้วมีมติเห็นชอบในหลักการให้ มีบำเหน็จความชอบกรณีพิเศษแก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามและป้องกันยาเสพติดตามที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ แต่เนื่องจากการอนุมัติบำเหน็จความชอบกรณีพิเศษดังกล่าว ครอบคลุมถึงข้าราชการประเภทอื่น จึงมอบหมายให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือร่วมกับผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ เพื่อทบทวนการขออนุมัติบำเหน็จความชอบกรณีพิเศษอีกครั้งหนึ่ง และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยตรง ทั้งนี้ ก.พ. ได้ให้ข้อสังเกตในเรื่องนี้ว่า

๑. การพิจารณาให้บำเหน็จความชอบกรณีพิเศษแก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้อง

กับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยการเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษนั้น จะมีผลผูกพันต่อการรับเงินเดือนของข้าราชการไปตลอดอายุราชการ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับ ดังนั้น เพื่อลดผลกระทบดังกล่าวอาจพิจารณาจัดสรรเป็นวงเงินแก่ส่วนราชการเพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาจ่ายเงินตอบแทนแก่ข้าราชการตามผลการปฏิบัติงานโดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้การจัดสรรเงินตอบแทนมีความเป็นธรรม

๒. ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามและป้องกันยาเสพติดประกอบด้วยข้าราชการประเภทต่าง ๆ เช่น ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการครู ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ เป็นต้น ดังนั้น ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ จึงควรนำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อให้สามารถนำมติไปปฏิบัติได้กับข้าราชการทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง

*ที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงาน ก.พ.

๓. เนื่องจากมีผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามและป้องกันยาเสพติดเป็นจำนวนมากการพิจารณาบำเหน็จความชอบกรณีพิเศษดังกล่าวควรต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบโปร่งใส และมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจนทั้งในการพิจารณารายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และการพิจารณาจัดสรรโควตา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

สำหรับที่มาของมติและข้อสังเกตของ ก.พ. ดังกล่าว มีผลสืบเนื่องมาจากนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาว่าจะเร่งจัดตั้งสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด ควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกันยาเสพติด โดยมีเป้าหมายให้การดำเนินการเสร็จสิ้นภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว จึงเห็นควรเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามและป้องกันยาเสพติด โดยการให้บำเหน็จความชอบกรณีพิเศษนอกเหนือโควตาปกติด้วยการเลื่อนเงินเดือนสองขั้น ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑. นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ เรื่องการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติสรุปได้ว่า

๑.๑ ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) ซึ่งเป็นองค์กรอำนวยการระดับชาติ มีรองนายก

รัฐมนตรีผู้รับมอบหมายงานด้านความมั่นคง (พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ) เป็นผู้อำนวยการ และมีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นฝ่ายเลขานุการ

๑.๒ ให้สำนักงบประมาณ และกระทรวงการคลังจัดระบบและเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับการดำเนินงาน และการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ตลอดจนสนับสนุนการให้เงินตอบแทนหรือขึ้นเงินเดือนพิเศษแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ที่มีผลงานดีเด่นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ และศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในทุกระดับ ซึ่งข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามและป้องกันยาเสพติด ขณะนี้มีจำนวน ๙๗๙,๙๔๒ คน

ศตส. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ขอให้สำนักงาน ก.พ. พิจารณาเรื่องนี้กับมีหนังสือขอให้สำนักงบประมาณ และกระทรวงการคลังดำเนินการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ เรื่องการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตามข้อ ๑.๒ กระทรวงการคลังจึงได้จัดประชุมร่วมกับสำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. และ ศตส. เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เพื่อดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว และได้ข้อสรุปว่า ให้สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการจัดทำข้อเสนอ เรื่องการให้บำเหน็จความชอบกรณีพิเศษแก่ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์ดีเด่นด้านการปราบปรามและป้องกันยาเสพติดในอัตราไม่เกินร้อยละ ๑ ของ

ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เพื่อเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามที่สำนักงาน ก.พ. ได้ ดำเนินการไว้ส่วนหนึ่งแล้ว และให้ ศตส.พิจารณา บทบาท ภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ยาเสพติดให้ครอบคลุมทุกด้านแม้ว่างานด้านนั้น จะได้รับคำตอบแทนอยู่แล้วก็ตาม เช่น เงิน สิบบนสำหรับผู้แจ้งความนำจับ เงินรางวัลสำหรับ เจ้าพนักงานผู้สืบสวนหรือจับกุม เงินทำขวัญ สำหรับผู้บาดเจ็บ หรือตาย เป็นต้น เพื่อเสนอ ให้กระทรวงการคลังพิจารณา

๔. สำนักงาน ก.พ. และกระทรวงการ คลังประชุมร่วมกัน เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ พิจารณาเห็นควรให้มีบำเหน็จความชอบ กรณีพิเศษสำหรับข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์ ดีเด่นด้านการปราบปรามและป้องกันยาเสพติด ในอัตราไม่เกินร้อยละ ๑ ของข้าราชการที่ปฏิบัติ หน้าที่ดังกล่าว ตามหลักการและแนวทางที่ สำนักงาน ก.พ. เสนอ และสำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาบำเหน็จความชอบกรณีพิเศษแก่ ข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปราม และป้องกันยาเสพติดแล้ว

๕. อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับระบบบริหาร

งานบุคคลภาครัฐ (คณะที่ ๑) ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ได้พิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วมีมติเห็นชอบ ในหลักการ โดยเห็นควรกำหนดการตอบแทนเป็น ๒ แนวทาง คือ

๕.๑ ให้บำเหน็จความชอบ โดย ให้มีโควตาการเลื่อนขั้นเงินเดือนสองชั้นกรณี พิเศษนอกเหนือโควตาปกติแก่ข้าราชการผู้มี ศักยภาพ มีความคิดริเริ่มปรับปรุงการทำงาน วางแผนดำเนินการ และปฏิบัติงานได้ผลดีมี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๕.๒ ให้เงินค่าตอบแทนแก่ข้าราชการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างทุ่มเทกำลังความสามารถ ตรากรตรำ เสียสละ และอุทิศเวลา

ทั้งนี้ ให้สำนักงาน ก.พ. กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณา เพื่อเป็นแนวทางจัดสรร บำเหน็จความชอบกรณีพิเศษ และจัดสรรภายใน กรอบงบประมาณที่กำหนด

ดังนั้น เรื่องนี้ต้องรอผลการหารือของ ปลัดกระทรวงมหาดไทย และผู้อำนวยการศูนย์ อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

“เพื่อนบุคลากร”

ส.ต.ป.*

แนะนำ ว ใหม่

เพื่อนๆ ข้าราชการหลายคน คงจะรู้จักหรือเคยได้ยินเกี่ยวกับหนังสือเวียนสำนักงาน ก.พ. ฉบับหนึ่งที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือก เพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เฉพาะตัว หนังสือเวียน หรือ ว ฉบับนั้น คือ ว ๒/๒๕๔๐ นั่นเอง ว นี้ออกมาใช้และถือปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ โดยได้กำหนดคุณสมบัติ ของผู้ที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งไว้ประการหนึ่งว่า “ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งในระดับที่ต่ำกว่าระดับของตำแหน่งที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้ง ๑ ระดับ และได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวจนถึงวันที่เลื่อนขึ้น แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ติดต่อกันมาแล้ว

ไม่น้อยกว่า ๒ ปี รวมทั้งต้องมีระยะเวลาขั้นต่ำในการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งตามคุณวุฒิของบุคคลและระดับตำแหน่งที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้ง”

☆ หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และ ก.พ. มีมติอนุมัติให้กำหนดตำแหน่งในส่วนราชการต่างๆ ตามกฎหมายดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตำแหน่งบางตำแหน่งได้เปลี่ยนเป็นตำแหน่งในสายงานใหม่ ซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เฉพาะตัวในสายงาน ที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ และระดับ ๒ เป็นผลให้ข้าราชการจำนวนมากไม่อาจได้รับ

*สำนักตรวจสอบและประเมินผลกำลังคน สำนักงาน ก.พ.

การเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ในระดับที่สูงขึ้นได้ เพราะขาดคุณสมบัติเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งดังกล่าวทั้งไม่อาจใช้ผลการคัดเลือกในตำแหน่งในสายงานเดิม มาเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานใหม่ ทำให้หลาย ๆ หน่วยงานมีปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอยู่ไม่น้อยเลย

☛ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว และให้การบริหารงานบุคคลของส่วนราชการ ในช่วงเปลี่ยนผ่านการปฏิรูประบบราชการ เกิดความคล่องตัว ตลอดจนมีความยืดหยุ่นและเป็นประโยชน์แก่ราชการโดยรวม เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๖ ก.พ. จึงได้ออกหนังสือเวียนขึ้นมา ๒ ฉบับ ดังนี้

ว ๗/๒๕๔๖

เป็นการอนุมัติให้ส่วนราชการดำเนินการพิจารณาคัดเลือก เพื่อเลื่อนข้าราชการขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

□ ให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของข้าราชการในสายงานเดิมก่อนเปลี่ยนสายงานใหม่ มานับรวมกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในสายงานใหม่ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่จะเลื่อนชั้นแต่งตั้งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๒ ปีได้

ตัวอย่างเช่น ผู้ดำรงตำแหน่งในสายงานเจ้าหน้าที่ธุรการ ก่อนวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕

ได้รับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งในสายงานเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี หลังวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ ให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งทั้ง ๒ สายงานนั้นมานับรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปีได้ ทั้งนี้ การนับระยะเวลาข้างต้นให้ดำเนินการได้ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ เท่านั้น

□ ให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของข้าราชการในสายงานเดิมก่อนเปลี่ยนเป็นสายงานใหม่มานับรวมกับสายงานใหม่ได้

ตัวอย่างเช่น ผู้มีวุฒิ ปวช.บัญชี เดิมดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๓ ก่อนวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๓ หลังวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ ก็ให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งทั้งสองสายงานนั้น มานับรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๖ ปี เพื่อเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๔ ได้

□ ให้นำผลงาน ในขณะที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งในสายงานเดิมมาใช้ประกอบการประเมินผลงานในตำแหน่งใหม่ได้

□ หากส่วนราชการใดได้ดำเนินการคัดเลือก เพื่อเลื่อนข้าราชการขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานเดิม ตาม ว ๒/๒๕๔๐ ไว้แล้ว ให้นำผลการคัดเลือกนั้น มาใช้เลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในสายงานใหม่ได้ แต่ถ้าเป็นการคัดเลือก โดยการสอบ บัญชีสอบนั้นต้องยังไม่หมดอายุ

เป็นการมอบอำนาจการพิจารณาคุณสมบัติของข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เฉพาะตัว โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

☆ การนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น เป็นเวลาดิตต่อกันไม่น้อยกว่า ๒ ปี ให้ดำเนินการได้ ดังนี้

๑. ให้นำระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ และระดับ ๒ ที่มีลักษณะงานด้านเดียวกันกับตำแหน่งที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งมานับรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปีได้

ตัวอย่าง เช่น สายงานเจ้าหน้าที่ธุรการกับสายงานเจ้าพนักงานธุรการ หรือสายงานช่างโยธาหรือนายช่างโยธา เป็นต้น

๒. สำหรับผู้ที่เคยเป็นพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือ ข้าราชการตามกฎหมายอื่น ก่อนโอนมาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ หรือระดับ ๒ ที่มีชื่อตำแหน่งอย่างเดียวกัน หรือมีลักษณะงานด้านเดียวกันกับตำแหน่งที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้ง ให้ อ.ก.พ. กรม หรือคณะกรรมการ

ที่ อ.ก.พ. กรม แต่งตั้งเป็นผู้พิจารณา โดยให้พิจารณาจากข้อเท็จจริง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ

☆ การนับระยะเวลาขั้นต่ำ ในการดำรงตำแหน่ง หรือ เคยดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้ง หรือ การดำรงตำแหน่งในสายงานอื่นของข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามคุณวุฒิของบุคคล และระดับตำแหน่งที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งที่ไม่อยู่ในกลุ่มตำแหน่งเดียวกัน หรือ ในขณะที่เคยเป็นพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือ ข้าราชการตามกฎหมายอื่น ให้ อ.ก.พ. กรม หรือคณะกรรมการที่ อ.ก.พ. กรม แต่งตั้งเป็นผู้พิจารณาว่า มีลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องและเกื้อกูลกับตำแหน่งในสายงานที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งหรือไม่ โดยให้พิจารณาจากข้อเท็จจริง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ

☆ ถ้าเป็นกรณีที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ก็ให้เสนอ ก.พ. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

ต่อไปนี้ การบริหารงานบุคคลของส่วนราชการในกรณีข้างต้น คงสะดวก และคล่องตัวขึ้นกว่าเดิม สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพราะส่วนราชการสามารถดำเนินการได้เอง โดยไม่ต้องส่งเรื่องมาให้ ก.พ. พิจารณาอีกต่อไป

ท่อไอเสีย

เทอร์โบ...

ปกติ “เทอร์โบ” ไม่นอนหัวค่ำหรือดึกมากนัก ประมาณ ๔ ท่อ ถึง ๔ ท่อครึ่งก็เข้านอนแล้ว

แต่ในคืนวันเกิดเหตุ รู้สึกว่าอ่อนเพลียเป็นพิเศษ จึงเข้านอนประมาณ ๓ ท่อครึ่ง

ขณะที่เอนตัวลงนอน ก็ต้องตกใจ เพราะได้ยินเสียงโครมที่หน้าบ้าน

รีบลงมาหน้าบ้าน แล้วก็ทราบสาเหตุของเสียงดัง

รถเก๋งคนหนึ่ง คงขับเร็วพอสมควรชนกับรถเก๋งอีกคันหนึ่งซึ่งจอดอยู่ริมซอย ฝั่งตรงกันข้าม

และก็ไม่ทราบว่าชนที่ไหน รถเก๋งคันที่ชนหายท้องกระแทกประตูอัลลอยแตกหักเสาประตुरวมทั้งรั้ว ๑ ช่วงเสา ก็ร้าวไปด้วย ดีที่รถเก๋งคันที่ชนนั้น มีประกันภัย

เมื่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทประกันภัยมาถึง ก็ถ่ายรูปความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งหมด

สำหรับของ “เทอร์โบ” นั้น เจ้าหน้าที่ของบริษัทประกันภัย ขอให้ติดต่อบริษัทที่จะมา

ซ่อมประตูอัลลอยและซ่อมรั้ว เพื่อให้จัดทำใบเสนอราคา

และเมื่อได้ใบเสนอราคาแล้วก็ขอให้ส่งไปให้แก่บริษัทประกันภัย เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนซ่อม

แต่กว่าที่บริษัทประกันภัยจะให้ความเห็นชอบให้ซ่อม ก็กินเวลาไปประมาณ ๒ สัปดาห์

โดยอ้างเหตุผลที่ซ้ำว่า เจ้าหน้าที่บริษัทฯ ที่ไปรับเรื่องในที่เกิดเหตุยังไม่เข้าบริษัท

เมื่อเข้ามาที่บริษัทแล้ว รูปที่ถ่ายไว้ไม่ชัดเจน จึงต้องรอให้เจ้าหน้าที่ประเมินราคาไปประเมินยังที่เกิดเหตุอีกครั้งหนึ่ง

หลังจากนั้น บริษัทประกันภัยก็แจ้งว่าราคาที่บริษัทและบุคคลเสนอซ่อมนั้น สูงไป ขอให้ต่อรองราคา ซึ่ง “เทอร์โบ” ก็ต้องเป็นผู้ประสานกับบริษัทและบุคคลที่เสนอราคานั้น

เมื่อตกลงราคากันได้เท่าที่บริษัทประกันภัยจะจ่ายแล้ว บริษัทประกันภัยก็แจ้งให้ดำเนินการซ่อมได้

สอบถามถึงเรื่องการจ่ายเงินบริษัทประกันภัยแจ้งว่าจะจ่ายเงินให้ เมื่อการซ่อมแล้วเสร็จ

ต้องให้ “เทอร์โบ” จ่ายเงินทตรงไปก่อนแล้วให้นำใบเสร็จรับเงินไปเบิกเงินที่บริษัทประกันภัยได้

ไม่เหมือนกับกรณีรถยนต์ ซึ่งเจ้าของรถที่ถูกชนไม่ต้องจ่ายเงินเอง เพราะผู้รถยนต์ที่ซ่อมจะต้องไปเก็บเงินที่บริษัทประกันภัย

ในกรณีของ “เทอร์โบ” นั้น บริษัทที่ซ่อมประตูอัลลอย ก็ไม่ยินยอมที่จะไปเก็บเงินที่บริษัทประกันภัย

ส่วนสาเหตุก็คงจะได้ทราบ หลังจากได้อ่านข้อเขียนของ “เทอร์โบ” จบแล้ว

ค่าใช้จ่ายในการซ่อมประตูอัลลอย เสาร์ว และประตูรั้ว รวมกันประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาท “เทอร์โบ” ก็จำเป็นต้องจ่ายเงินจำนวนนี้ไปก่อน

โดยคาดว่าจะได้รับเงินทันทีที่นำใบเสร็จไปให้บริษัทประกันภัย

แต่เจ้าหน้าที่บริษัทประกันภัยชี้แจงว่าจะต้องนำใบเสร็จไปให้ก่อน ส่วนการเบิกเงินนั้นจะได้ช้าหรือเร็ว นั้น ก็ขึ้นอยู่กับจำนวนค่าเสียหายที่จะขอเบิก

กรณีที่ค่าเสียหายไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ก็รับเงินสดได้ทันที

กรณีค่าเสียหายระหว่าง ๕,๐๐๐ แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท จะได้รับเช็คและต้องรอเป็นเวลา ๑๕ วันทำการ (แน่นอนครับ ไม่รวมวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดราชการ)

กรณีค่าเสียหายเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

จะได้รับเช็คและต้องรอเป็นเวลา ๒๐ วันทำการ ซึ่งตามกระบวนการและขั้นตอนที่บริษัทประกันภัยกำหนด

ผู้เสียหายจะต้องเดินทางไปบริษัทประกันภัย ถึง ๒ ครั้ง

ครั้งแรกคือ ไปส่งใบเสร็จรับเงิน พร้อมหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการเบิกจ่ายเงิน คือ สำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

ขอเจรจาต่อรองว่า จะขอส่งสำเนาใบเสร็จรับเงินและเอกสารต่าง ๆ ไปให้ทางแฟกซ์ก่อน

ส่วนใบเสร็จรับเงินตัวจริงและเอกสารต่าง ๆ ที่รับรองสำเนาถูกต้องจะนำไปให้ภายหลังในวันรับเงิน

เพราะ “เทอร์โบ” จะต้องเสียเวลาในการเดินทางไปบริษัทประกันภัยถึง ๒ ครั้ง

และไม่สะดวกในการจอดรถด้วย เพราะบริเวณนั้น หาที่จอดรถยากมากคำตอบที่ได้รับคือ “ไม่ได้”

ต้องมาติดต่อด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาติดต่อกับทั้งสองครั้ง

เพราะต้องการใบเสร็จรับเงินตัวจริงและต้องรับรองสำเนาในเอกสารทุก ๆ อย่างด้วย

ส่วนเงินค่าเสียหายก็ไม่อาจโอนเงินผ่านธนาคารให้ได้

ต้องไปรับด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปรับ เพราะจะต้องลงชื่อรับเงิน ฟังแล้วเหนื่อยใจ

ได้รู้ซึ่ง ถึงความจริงว่า การประกันใน ประเทศไทยไม่ค่อยจะได้รับความนิยมเท่าที่ควร เพราะประชาชนเขารำคาญกับวิธีการที่เย็นเยื่อ เหล่านี้

ที่จริงเรื่องการประกันภัยนี้ “เทอร์โบ” เคยเขียนมาแล้วครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พร้อมทั้ง เสนอแนะในการดำเนินการต่าง ๆ ไปด้วย

และที่เสนอแนะไปนั้น เป็นเรื่องการ ประกันภัยรถยนต์

ไม่ทราบว่าการกรมการประกันภัย จะได้อ่าน ข้อเสนอแนะของ “เทอร์โบ” และนำไปใช้ด้วย หรือไม่

แต่ปรากฏว่า ในปัจจุบัน กรมการ ประกันภัยก็ได้ดำเนินการในเรื่องการประกันภัย รถยนต์หลายอย่าง

ทำให้เรื่องการเรียกร้องค่าเสียหายจาก อุบัติเหตุรถยนต์ดีขึ้นเป็นอันมาก

คราวนี้เห็นจะต้องฝากกรมการประกันภัย อีกครั้งหนึ่ง

เรื่องการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้น จากทรัพย์สิน

ไม่ว่าเหตุที่เกิดขึ้นเพราะรถยนต์ หรือ สิ่งอื่นใด

ประการแรก ก็คือ ความล่าช้าในการ ดำเนินการของบริษัทประกันภัย

เมื่อเกิดความเสียหาย เจ้าหน้าที่ที่ไป ถึงที่เกิดเหตุ ควรจะรีบรายงานบริษัททันที ในวันนั้น หรือ หากเกิดขึ้นในตอนกลางคืน

ก็น่าจะรายงานทันทีในวันรุ่งขึ้น

เพื่อผู้รับความเสียหายจะได้รับดำเนิน การในเรื่องการซ่อมแซมในทันที

แต่กรณีของ “เทอร์โบ” กว่าจะเริ่มซ่อม ได้ ก็ต้องใช้เวลาราวประมาณ ๒ สัปดาห์

ซึ่งนับว่าเป็นเวลาที่นานมาก

ประการที่สอง เรื่องการส่งเอกสาร

ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาท ในการทำงานเป็นอย่างมาก

ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะต้องเดินทาง นำเอกสารต่าง ๆ ไปให้ที่บริษัทอีก

เพราะนอกจากจะทำได้โดยรวดเร็วแล้ว ยังช่วยแก้ไขปัญหารถจร รวมทั้งการ เผาผลาญเชื้อเพลิงเป็นจำนวนมาก

สิ่งต่าง ๆ ที่จะต้องส่งให้บริษัทประกันภัย นั้น ควรจะให้ส่งทางแฟกซ์ได้

แน่นอนว่าบริษัทประกันภัยต้องใช้ฉบับ จริง แต่ก็แก้ไขปัญหานี้ได้ หากสามารถส่งทาง ไปรษณีย์ได้

หรือนำไปให้ด้วยตนเองเมื่อมีการรับเงิน ประการที่สาม การตรวจสอบเพื่อจ่าย

ค่าเสียหาย

เหตุใดถึงกำหนดให้รอการตรวจสอบถึง ๑๕ วันทำการ หรือ ๒๐ วันทำการ

ยิ่งไปกว่านั้น ทราบว่ามีบางบริษัทให้รอ ถึง ๔๕ วัน ทำการ

ไม่ยุติธรรมสำหรับผู้เสียหาย หรือ ผู้ ประกันภัย

ที่ค่าเสียหายซึ่งน้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท
ยังจ่ายเป็นเงินสดในทันทีนั้นได้

ทำไมค่าเสียหายซึ่งมากกว่า ๕,๐๐๐ บาท
จะจ่ายเป็นเงินสดในทันทีไม่ได้

เอกสารต่าง ๆ ก็มีอยู่พร้อมแล้ว ทั้ง
ใบเสนอราคา ผลการประเมิน และการต่อรอง
ราคา สำหรับในกรณีที่บริษัทประกันภัยเห็นว่า
การเสนอราคาสูงไป

การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ต้อง
เสนอขึ้นไปให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงอนุมัตินั้น ไม่น่า
จะจำเป็น

เพราะเรื่องเหล่านี้เป็นหลักการที่แน่นอน
อยู่แล้ว

ว่าบริษัทจะจ่ายเงินให้เท่าที่บริษัทให้ความ
เห็นชอบในค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

เจ้าหน้าที่ที่จ่ายเงินก็ต้องจ่ายตามนั้น

อำนาจในการสั่งจ่ายก็น่าจะมอบให้แก่ผู้
จัดการสาขาแต่ละแห่งได้

การดำเนินการเช่นนี้ ทำให้คิดได้ว่าเป็น
การโยกโย้

เพราะที่จะเก็บเงินจากผู้ประกัน จะเก็บ
เงินทันที และผลของประกันจะได้รับก็ต่อเมื่อ
ได้เงินแล้ว

พอที่จะจ่าย ก็จ่ายให้ช้า ๆ หนอย ดินะที่
ตอนนี้ดอกเบี้ยยถูก

ถ้าดอกเบี้ยยแพงอย่างแต่ก่อน บริษัท
คงจะประหยัดได้มากทีเดียว

ประการสุดท้าย การจ่ายเงินแทนที่จะให้
ผู้เสียหายไปรับเงินที่บริษัทประกันภัย

จ่ายเงินให้ผู้เสียหายผ่านทางธนาคาร
ไม่ได้หรือ

ขณะนี้หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน
หลายแห่งได้จ่ายเงินผ่านธนาคารแล้ว

ยกตัวอย่างก็ได้ เช่น กรมสรรพากร และ
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

ไม่เห็นจำเป็นต้องให้ผู้เสียหายเสียเวลา
และเสียค่าใช้จ่ายโดยใช้เหตุเลย

ก็ขอฝากเรื่องนี้ให้กรมการประกันภัย
ช่วยพิจารณาในเรื่องนี้ด้วย

เชื่อมั่นว่าฝากได้ เพราะกรมการประกัน
ภัยทำเรื่องดี ๆ ไว้หลายเรื่อง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่กำลังดำเนินการ
“ประกันภัยเอื้ออาทร” อยู่ในปัจจุบันนี้

ช่วยเอื้ออาทรในเรื่องนี้หน่อยเถอะนี่กว่า
ทำบุญให้กับผู้เดือดร้อนจากการประกันภัย ก็
แล้วกัน □□

รู้ศัพท์รู้แสง

นางก๊อไว

Bureaucracy , Charisma

Bureaucracy มาจากคำ Burlesque ซึ่งในภาษาฝรั่งเศสหมายถึงการประติษฐ์ผลิตภัณ์ท์ จากชนแกะ คำ burlesque นี้แผลงจากคำ burlesco ในภาษาอิตาเลียน ซึ่งมาจากคำ burla อีกชั้นหนึ่ง หมายถึง ทำให้ดูเป็นตัวตลก (jest) หรือ ี่ง่า (ridicule) มาจากรากศัพท์ภาษาลาตินว่า burra แปลว่า “ชนแกะ” ซึ่งมีนัยว่า “ด้อยค่า (trifle)” หรือ “เหลวไหล (nonsense)”

คำในภาษาพูดที่ผันโดยตรงจากคำว่า burra คือ bureau ซึ่งความหมายดั้งเดิมคือ โต๊ะที่คลุมด้วย วัสดุที่ทำจากชนแกะ อันเป็นที่มาของ bureaucracy ซึ่งให้ความรู้สึกในทำนองเป็นเจ้าใหญ่ นายโต ในศตวรรษที่ ๑๘ ได้เกิดคำใหม่โดยรวมคำว่า bureau กับคำว่า -cracy ในภาษากรีก หมายถึง พลัง อำนาจ หรือ การปกครอง ทำให้คำว่า bureaucracy หมายถึง การปกครองโดยฝ่ายบริหาร

We need to reduce paperwork and bureaucracy in the company.

Charisma เป็นสิ่งกล่าวกันว่าเป็นอาวุธสำคัญที่สุดของนักการเมืองในบรรดาอาวุธทาง การเมืองทั้งหลาย ความหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง มีเสน่ห์ (charm) เช่น เสน่ห์ดึงดูด ของเซลล์แมนเกิดเมื่อเข้าไปแนะนำตัวกับลูกค้า

แม้ปัจจุบัน คำ Charisma จะเป็นคำที่รู้จักกันทั่วไปรวมทั้งได้ใช้กันอย่างแพร่หลายทางสถานี โทรทัศน์ แต่ไม่นานมานี้คำนี้ก็กลับไม่เป็นที่รู้จักกันมากนัก ทั้งไม่มีคำนี้ปรากฏใน Webster's Dictionary ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ ด้วย เดิมที คำว่า charism ในทางเทววิทยา หมายถึง พรพิเศษที่พระเจ้าประทาน ให้หรือผู้ที่มีความสามารถอันน่ามหัศจรรย์หรือสามารถพยากรณ์อนาคต

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีหลักฐานว่าความหมายของ Charisma ในปัจจุบัน ที่ว่า “มีบุคลิกเป็น ที่ดึงดูดความสนใจของผู้อื่น” มีความสัมพันธ์กับความหมายว่าเป็นพรที่ได้รับมาจากพระเจ้า

The young man is a politician with tremendous popular charisma.

ดัดแปลงจาก Freeman, Morton S, The Story Behind the Word. Philadelphia, ISI press. 1985

อุทาหรณ์ก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรณ์สวัสดิ์*

ขณะนี้

ฝนตกน้ำท่วมจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือหลายจังหวัด ขอให้เพื่อนข้าราชการร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือชาวบ้าน และตนเองที่ได้รับความเดือดร้อนด้วยครับ... เพื่อนข้าราชการภาคอื่น ๆ กำลังเอาใจช่วยอยู่พร้อมกับเผื่อระวังภัยที่อาจจะเกิดขึ้นเช่นเดียวกันครับ.... ฝนตกมากก็เป็นปัญหาฝนตกน้อยก็เป็นปัญหา... ต้องช่วยกันครับต้องช่วยกันปลูกป่าให้มากยิ่งขึ้นจะได้ไปส่งผลให้น้ำหลากเพราะมีพื้นป่าซับน้ำเอาไว้... อย่ามีวแต่เห็นแก่ได้ตัดฟันทำลายป่าอีกเลย.... หันมาช่วยกันปลูกป่ากันดีกว่าครับ.... เอาละครับ..... ชีวิตเพื่อนข้าราชการครั้งนี้เป็นเรื่องของความเกียจคร้านเป็นส่วนใหญ่ไม่สนใจทำงานก็เอามาฝากไว้เป็นอุทาหรณ์ครับ.... เชิญตามสัก ๖-๗ เรื่อง ไปอ่านเลยครับ.....

* นิตกร ๙ ชช. สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

จ่ายก่อนผ่อนทีหลังนะ

u

นายเขี้ยวกร่อนได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ตลอดจนให้คำแนะนำและแก้ไขข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น

แล้วเสนอนายอำเภอปรากฏว่า โครงการซ่อมถนนเลียบบคลองสายหนึ่ง

นายเขี้ยวกร่อนไม่ได้ออกไปตรวจสอบติดตามผลการทำงานของผู้รับเหมา

เมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ทำเอกสารตรวจรับงานเสนอมานว่าผู้รับจ้าง

ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วนายเขี้ยวกร่อนก็ได้บันทึกเสนอนายอำเภอ

เพื่อทำการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับเหมา โดยเชื่อตามที่เสนอต่อมามีการตรวจสอบ

ว่าผู้รับเหมายังหลงงูรังไม่ครบ นายเขี้ยวกร่อนจึงได้ไปติดตาม และเร่งรัดให้ผู้รับเหมานำดินลูกรัง

มาลงจนครบถ้วนการกระทำของนายเขี้ยวกร่อน เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอดุสาหะ

ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ภาคทัณฑ์... รายการนี้ ไม่ได้ทำหน้าที่ของตนให้สมกับ

ที่ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบงานของโครงการต่างๆ ก่อนเบิกจ่ายเงินให้....แต่ก็ยังดีที่ไปติดตาม

และเร่งรัดจนผู้รับเหมาดำเนินการเพิ่มเติมจนครบ

สิ้นสุดดีเลยครับ

u

นายใจอ่อน เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่งได้รับรายงานว่านายสุดเชิง ลูกจ้างประจำ

ได้หายตัวไปไม่มาเป็นเวลา ๒ เดือน ๑๕ วัน เมื่อนายสุดเชิง กลับมาปฏิบัติราชการ

พร้อมกับยื่นหนังสือขอลากิจ ลาป่วย และลาพักผ่อนประจำปียื่นต่อ

นายใจอ่อนรวม ๗ ฉบับ แต่นายใจอ่อนพิจารณาแล้วอนุมัติเพียง ๒ ฉบับ

เท่านั้น ส่วนวันที่ไม่ได้อนุญาตก็ไม่ได้เรียกเงินค่าจ้างคืน และไม่ได้ดำเนินการ

ทางวินัยกับนายสุดเชิงด้วยต่อมานายสุดเชิงได้ยื่นหนังสือขอลาออก

จากราชการนายใจอ่อนก็รีบอนุมัติให้นายสุดเชิงออกจากราชการทันที การ

กระทำของนายใจอ่อนเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผล

ประโยชน์ของทางราชการตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

โทษที่ได้รับ คือภาคทัณฑ์....รายการนี้ นอกจากจะลงโทษภาคทัณฑ์แล้ว ผู้บังคับบัญชาสมควรที่จะต้อง

เรียกเงินเดือนที่นายสุดเชิงรับเกินไปคืนด้วย จะเรียกจากนายสุดเชิง หรือ นายใจอ่อนก็ได้นะ

ลึกลับ:

U

ายหลงได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และหาผู้รับผิดชอบทางแพ่ง ในกรณีที่นายหีบได้ทุจริตต่อหน้าที่ราชการปรากฏว่า คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยชุดนี้ ได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้น และได้มอบสำนวนการสอบสวนให้นายหลงดำเนินการต่อ แต่นายหลงได้เก็บสำนวนการสอบสวนไว้ในตู้เก็บเอกสารและหลงลืมจนเวลาล่วงเลยมาถึง ๘-๙ เดือน จึงรีบนำสำนวนออกมาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาการกระทำของนายหลงเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอดสุภาพ ตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์..... อย่างนี้ถ้าไปสอบสวนคนอื่นแล้วตัวเองจะไม่ถูกลงโทษนะ จะบอกให้.... ทำงานก็อย่าหลงลืมตรวจสอบอยู่เสมอจะได้ไม่เกิดเรื่องอย่างนี้นะ

บ๊ิเกียรจออกตรวจ

U

ายหลอม นายหลวม และนายเหลื่อม ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบสภาพบ้านเช่ากรณี นายลวงยื่นเรื่องราวขอเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการปรากฏว่า ทั้งสามคนไม่ได้ออกไปตรวจสอบสภาพบ้านเช่าตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา กลับเพียงแต่ตรวจสอบหลักฐาน ในสำเนาทะเบียนบ้าน และหนังสือรับรองของเจ้าของบ้านเช่าว่า ได้ให้นายลวงเช่าบ้านจริง แล้วลงนามในรายงานการตรวจสอบสภาพบ้านเช่าว่าได้พร้อมกันไปตรวจสอบแล้ว เป็นบ้านที่มีสภาพเหมาะสมกับอัตราค่าเช่าบ้านรวม ๒๐ เดือน โดยไม่มีการเช่าบ้านจริง การกระทำของบุคคลทั้งสามเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอดสุภาพระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน มีหน้าที่ ก็ทำหน้าที่ไม่ครบตามที่ได้รับมอบหมาย ก็เลยได้รับของสมนาคุณอย่างนี้แหละครับ.....อ้อ..เกือบลืม ส่วนนายลวงนะถูกลงโทษไล่ออกครับ

เชิญเลยครับ

นายเสริมกับนายสร้าง ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อยู่หน้าห้อง X-ray เพื่อรับบัตรผู้ป่วยลงทะเบียนพิมพ์ชื่อออกใบเสร็จรับเงิน เรียกผู้ป่วย นัดผู้ป่วย รับโทรศัพท์ เรียกว่าเหมามาหมดแหละ ปรากฏว่าบุคคลทั้งสองได้เรียงลำดับบัตรผู้ป่วยสลับกัน ทำให้คนไข้ที่ยื่นบัตรก่อนได้รับการตรวจทีหลัง เมื่อคนไข้ทักท้วงก็ไม่ได้แก้ไขยังทำเหมือนเดิมจนคนไข้ที่มาก่อนไม่ได้รับการตรวจ แต่ทั้งสองคนก็ไม่สนใจและไม่ขอโทษ แม้คนไข้บอกว่าจะไปพบผู้อำนวยการโรงพยาบาล เพื่อบอกกล่าวเรื่องนี้ บุคคลทั้งสองกลับพูดจาทำนองทำทนายให้ไปพบได้เลย การกระทำของทั้งสองคนเป็นการไม่สุภาพเรียบร้อย ไม่ให้ความเป็นธรรม ไม่ให้การสงเคราะห์แก่ผู้มาติดต่อราชการ ตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน.... บริการคือ งานของเรา..... ท่องเอาไว้ให้ดีทีหลังอย่าทำ ๆ มิฉะนั้น ... จะเป็นอย่างไร...จำเอาไว้จะครับ...

ค่าบริการพิเศษ

นางบานเข้าปฏิบัติหน้าที่ประจำในฝ่ายหนึ่งของโรงพยาบาล ที่มีไข้เกี่ยวกับโรคไต ปรากฏว่า นางบานเย็น ซึ่งรู้จักคุ้นเคยกับนางบานเช้า และเป็นโรคไตก็ได้รับคำแนะนำจากนางบานเช้าให้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งนี้ และทุกครั้งที่นางบานเย็นเข้ารับการรักษาโรคไตที่โรงพยาบาลนี้ นางบานเช้าก็ได้ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้ตลอดมา และทุกครั้งที่นางบานเย็นก็จะให้เงินกับนางบานเช้า เป็นค่าตอบแทนครั้งละไม่เกิน ๕๐๐ บาท การกระทำของนางบานเช้าเป็นการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน....บริการคืองานของเรา ไม่ควรเก็บเล็กผสมน้อยอย่างนี้ ...หรืออาจคิดว่าเป็นสินน้ำใจก็ต้องระวังระไว อย่าให้ล้ำเส้นขนานก็แล้วกัน

เอาคืนไปไม่ทำ

น

ายสายฝนได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ไปร่วมปฏิบัติงานทำฝนหลวงกับคณะทำงาน แต่ปรากฏว่านายสายฝนไม่ยอมเดินทางไปทำงานตามที่ได้รับคำสั่ง และยังแสดงอาการ ผลุนผลันเดินออกจากห้องผู้บังคับบัญชา แล้วเดินกลับมาพร้อมถือแฟ้มโครงการทำงานของตนกลับมาโยนบนโต๊ะทำงานของผู้บังคับบัญชา ซึ่งกำลังนั่งทำงานและต่อหน้าผู้ร่วมงานอื่นด้วยพร้อมกับพูดว่า “เอาคืนไป ไม่ทำ” แล้วเดินออกจากห้องผู้บังคับบัญชาไปทันที การกระทำของนายสายฝนเป็นการ ขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือนแสดงถึงการปกครองบังคับบัญชาของหน่วยงานนี้ยังไม่เข้มชั้น และเข้มแข็งพอ ลูกน้องถึงกล้ามีปฏิกริยาเช่นนี้.....

สื่อสารเรื่องการสอบ

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสรรหาและเลือกสรรบุคคล

เหมวดี ussima*

ในยุคแห่งสังคมข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมทุกสังคม เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการจัดการข้อมูลข่าวสารต่างๆ จำนวนมากของบุคคลองค์กรและสังคมได้อย่างเป็นระบบ และยังเป็นช่องทางในการสื่อสารข้อมูลต่างๆ ได้ ในขณะเดียวกัน โดยเฉพาะในแง่ของการเป็นสื่อในการส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถส่งข่าวสารข้อมูลต่างๆ ไปยังผู้รับสารจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว สามารถลดข้อจำกัดด้านเวลาและระยะทางในการส่งสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย ผู้ส่งสารสามารถบริหารจัดการข้อมูลได้ง่าย และ ผู้รับสารก็สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ ด้วยเช่นกัน

จากคุณสมบัติของการเป็นช่องทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและความสามารถในการจัดการกับข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบของเทคโนโลยี

สารสนเทศนี้เอง ศูนย์สรรหาและเลือกสรรของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งมีหน้าที่ในการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย ระเบียบหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการสรรหาและเลือกสรร ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ส่วนราชการเกี่ยวกับการสรรหาและเลือกสรร รวมทั้งการพิจารณารับรองคุณสมบัติของสถานศึกษาแก่ส่วนราชการและประชาชนทั่วไป ซึ่งล้วนแต่เป็นบทบาทและภารกิจที่ต้องเกี่ยวข้องกับการจัดการระบบข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารกับประชาชนและส่วนราชการต่างๆ ทั้งเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร และรับข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ในกระบวนการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการทั้งสิ้น ศูนย์สรรหาและเลือกสรร จึงได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ เพื่อช่วยพัฒนากระบวนการสรรหาและเลือกสรรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

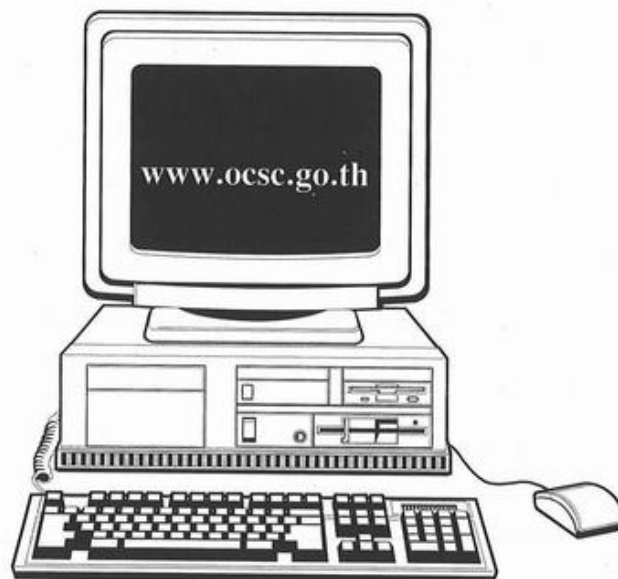
*นักวิชาการสอบ ๔ ศูนย์สรรหาและเลือกสรร สำนักงาน ก.พ.

มากยิ่งขึ้น และยังคงความเสมอภาคโปร่งใส และเป็นธรรม

ในปัจจุบันการดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการของศูนย์สรรหาและเลือกสรร สำนักงาน ก.พ. ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการดำเนินการต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ www.ocsc.go.th ซึ่งมีเว็บเพจด้านการสอบโดยเฉพาะ เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการดำเนินการด้านการสอบที่ ก.พ. เป็นผู้ดำเนินการเอง ทั้งในการสอบแข่งขันฯ การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการและการสอบเพื่อรับทุนต่างๆ ในเบื้องต้นได้นำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินการ และแพร่ข่าวเกี่ยวกับการประกาศรับสมัคร เช่น รายละเอียดการสอบ กำหนดการสอบ การสมัครสอบผ่านทางอินเทอร์เน็ต และการประกาศผลสอบ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังใช้เป็นระบบศูนย์ข้อมูลด้านการสรรหาและเลือกสรร ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก และการสอบเพื่อรับทุนที่ประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ เช่น ระเบียบหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินการ ข้อมูลการสมัครสอบ ข้อมูลการสอบผ่าน เป็นต้น

ในอนาคตการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสรรหาของศูนย์สรรหาและเลือกสรร สำนักงาน ก.พ. จะพัฒนาต่อไป เพื่อให้ครอบคลุมทุกระบบอย่างครบวงจร ทั้งในด้านระบบการดำเนินการสอบ ระบบศูนย์ข้อมูลด้านการสรรหาและเลือกสรรบุคคล ระบบงานการจัดเก็บข้อมูลหลักสูตรและคุณสมบัติที่ ก.พ. รับรอง และระบบงานข้อมูลการดำเนินการสอบของส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้ระบบการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

www.ocsc.go.th

ธงชัย เจษฎาชีวิน*

ขอแสดงความดีใจ กับเพื่อนข้าราชการ และสมาชิกวารสารข้าราชการทุกท่านที่ได้รับแต่งตั้งเลื่อนระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นดีขึ้นไปแต่ท่านใดที่ยังไม่สมหวังในครั้งนี้อย่าได้ท้อแท้และหมดกำลังใจ แต่ท่านกลับต้องมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ราชการของท่านเป็นทวีคูณ เพื่อประสิทธิภาพประสิทธิผลของราชการความเจริญของประเทศ ความมั่นคงของชาติและความผาสุกของประชาชนเป็นที่ตั้ง ผลงานความดีนั้นจะตอบสนองท่านในภายหลั่งเอง

การปรับเปลี่ยนแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการเป็นการบริหารราชการตามปกติ ไม่ว่าจะไปดำรงตำแหน่งใดก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงสถานะของการเป็นข้าราชการแต่อย่างใดแต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางสถานะของบุคคลหรือไม่ เพราะมี

การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการผู้ได้รับการแต่งตั้งโยกย้าย

เรื่อง “สถานะของบุคคล” เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งที่เป็นคุณแก่ผู้ฟ้องคดี ในการฟ้องคดีทางปกครอง เพราะมิได้ถูกจำกัดด้วยเรื่องอายุความ จะยื่นฟ้อง เมื่อใดก็ได้ เช่นเดียวกับคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ มีข้อพิพาทเป็นคดีทางปกครองบ่อยครั้ง เนื่องจากข้าราชการผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งโยกย้าย ยังเข้าใจผิดในเรื่องสถานะของบุคคลตั้งคำวินิจฉัยเกี่ยวกับสถานะของบุคคลตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗/๒๕๔๔ ดังนี้

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลอำเภอได้รับคำสั่งจังหวัดให้ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่

*นิติกร ๘ สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

ประจำโรงพยาบาลจังหวัด ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เป็นคำสั่งที่ไม่เป็นธรรม ไม่ชอบด้วยระเบียบและหลักเกณฑ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเบี้ยเลี้ยง ค่าอยู่เวรปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ เป็นเงินจำนวนหลายหมื่นบาทนับจนถึงวันยื่นฟ้อง

ศาลปกครองชั้นต้นไม่รับฟ้อง เห็นว่าคดีขาดอายุความ ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีล่วงเลยอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่รับทราบคำสั่งย้าย

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง อ้างว่าคำสั่งของจังหวัดให้ย้ายผู้ฟ้องคดี ทำให้สถานะเดิมของผู้ฟ้องคดีที่เป็นผู้บริหารมาอยู่ในฐานะผู้ปฏิบัติงาน เป็นการลดฐานะของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสถานะของบุคคล ฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ การออกคำสั่งโดยไม่ชอบทำนองนี้ เกิดขึ้นในหลายจังหวัดในประเทศไทย เป็นการฟ้องเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวม ศาลควรรับไว้พิจารณา

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า “สถานะของบุคคล” หมายถึง สถานะตามกฎหมายที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิในการเป็นบุคคล และการคุ้มครองที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเป็นบุคคล เช่น การโต้แย้งเกี่ยวกับสัญชาติของบุคคล มิได้หมายความรวมไปถึง สถานะที่ไม่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเป็นบุคคล เช่น สถานะทางสังคม สถานะทางอาชีพ หรือสถานะทางหน้าที่การเงิน การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานะทางหน้าที่การงานเท่านั้น มิใช่เรื่อง “สถานะ

ของบุคคล” ตามความหมายของกฎหมาย และเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดี โดยแท้ มิใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม จึงไม่มีเหตุจำเป็นที่ศาลจะรับไว้พิจารณา คดีขาดอายุความสิ่งไม่รับฟ้องยืนตามศาลปกครองชั้นต้น

สำหรับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เห็นชอบเรื่องการมอบอำนาจด้านการบริหารงานบุคคลให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้การบริหารงานแบบบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ตามข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ. ได้แก่ เรื่องการมอบอำนาจการบริหารงานบุคคลให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการเพิ่มเติม การกำหนดให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์กำลังคนของจังหวัด การแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัด กำกับดูแลภารกิจด้านกำลังคน ในภาพรวมของจังหวัด การส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีม และเน้นการทำงานตามพันธกิจ การส่งเสริมประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่นั้น

ขอร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยว่า จากข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เห็นได้ว่าหัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจมอบอำนาจด้านการบริหารงานบุคคลให้ผู้ว่าราชการจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. การแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการ

๑.๑ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค

หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๘ ภายในจังหวัด ซึ่งไม่ใช่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

๑.๒ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง

หัวหน้าส่วนราชการให้ความร่วมมือผู้ว่าราชการจังหวัดในการแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการพลเรือนสามัญ ในราชการบริหารส่วนกลางที่ไปปฏิบัติงานในจังหวัดตั้งแต่ระดับ ๘ ซึ่งไม่ใช่หัวหน้าส่วนราชการและข้าราชการระดับ ๗ ลงมาโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

๒. การเลื่อนชั้นเงินเดือน

หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญตั้งแต่ระดับ ๘ ลงมา ทั้งกรณีที่เป็นข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคและข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนกลางที่ไปปฏิบัติงานในจังหวัด เฉพาะส่วนงานที่ได้รับมอบอำนาจจากส่วนราชการต้นสังกัด โดยให้ส่วนราชการต้นสังกัดตัดยอดจำนวนคน และจำนวนเงินของข้าราชการในราชการบริหาร

ส่วนกลาง เฉพาะผู้ซึ่งปฏิบัติราชการในงานที่ได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปแล้ว โดยให้ตัดจากฐานคำนวณโควตาการเลื่อนชั้นเงินเดือนของส่วนราชการต้นสังกัด

สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้นั้น แล้วส่งผลการประเมินให้ส่วนราชการต้นสังกัด เพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการดังกล่าวต่อไป

๓ การดำเนินการทางวินัย

๓.๑ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค

หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการดังนี้

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๗ ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๘ ขึ้นไป

๒) สั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญตามมติของ อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง แล้วแต่กรณี

๓) สั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

๓.๒ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง

หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการดังนี้

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญทุกระดับ

๒) สั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญทุกระดับ

๓) ดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงข้าราชการพลเรือนสามัญทุกระดับ

๔) สั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญ

ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

๔. การสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการ

หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาท้องถิ่นเพื่อการปฏิบัติงาน มีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น และมีคุณลักษณะกลมกลืนกับประชาชนในพื้นที่เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำแหน่ง โดยใช้วิธีการคัดเลือกบรรจุ

บุคคลเข้ารับราชการ

ส่วนเรื่องกฎระเบียบและเรื่องที่น่ารู้ในวารสารฉบับนี้ มีดังนี้

มาตรการต่อข้าราชการที่ทำงานไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เสนอว่าตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่องแนวทางการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการระดับสูง (ระดับ ๙-๑๑) มอบให้ไปพิจารณาร่วมกับสำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการคัดเลือกและแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงให้มีความคล่องตัว รวมทั้งสามารถแยกแยะข้าราชการที่เฉื่อยชาและขาดประสิทธิภาพ ให้ออกจากตำแหน่งสำคัญ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความเหมาะสมเข้ามาดำรงตำแหน่งแทนจัน ได้พิจารณาร่วมกับหน่วยงานข้างต้นแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ควรกำหนดมาตรการ เพื่อใช้กับข้าราชการที่ทำงานไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

๑. กรณีข้าราชการพลเรือน ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๗๐ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่มิเหตุผลความจำเป็น ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ พ้นจากตำแหน่งและขาดจากอัตราเงินเดือนในตำแหน่ง

เดิม โดยให้รับเงินเดือนในอัตราค่าจ้างทดแทนที่ ก.พ. กำหนด..... ตามหลักเกณฑ์ในกฎ ก.พ. โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ หากข้าราชการพลเรือนรายได้เฉื่อยชาหรือขาดประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดขอกำหนดตำแหน่งอัตราค่าจ้างทดแทนจาก ก.พ. เพื่อย้ายข้าราชการดังกล่าวไปดำรงตำแหน่งที่ขอกำหนดนั้น

๑.๒ ถ้าส่วนราชการนั้นมีตำแหน่งอื่นที่ว่าง ให้ใช้เงินของตำแหน่งที่ว่างมาใช้ก่อน หากไม่มีตำแหน่งว่าง ก็ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณ

๑.๓ ให้ขอความเห็นชอบในการดำเนินการจาก ก.พ. คราวละ ๖ เดือน และในระหว่างนั้น ให้ข้าราชการรายดังกล่าวเข้ารับการพัฒนา เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและการปฏิบัติงาน

๒. กรณีข้าราชการตำรวจ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๖ ที่บัญญัติให้ผู้มีอำนาจ..... สั่งให้ข้าราชการตำรวจเจ้ากรม กอง หรือประจำส่วนราชการใด เป็นการชั่วคราว หรือให้สำรองราชการส่วนราชการใด โดยให้ขาดจากอัตราเงินเดือนในตำแหน่งเดิมก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยที่การสำรองราชการกรณีนี้มิใช่เป็นกรณีที่เนื่องจากการกระทำความผิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงต้องรับไปแก้ไข

กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้มีสำรองราชการ ๒ แบบ คือ

๒.๑ สำรองทั่วไป เป็นกรณีปกติที่ใช้อยู่ เช่น กรณีจะเกษียณอายุราชการในอีก ๔-๖ เดือน หรือกรณีเดินทางไปต่างประเทศเกินกว่า ๑ ปี เป็นต้น

๒.๒ เพิ่มการสำรองเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะ ทักษะคติและคุณธรรมก่อนนให้ไปทำงานอื่นเพื่อใช้สำหรับกรณีข้าราชการตำรวจที่เฉื่อยชาหรือขาดประสิทธิภาพ ที่ไม่ถือว่ามีความผิดเรียกว่า “ปฏิบัติราชการพิเศษเพื่อเข้ารับการพัฒนาก่อนแต่งตั้ง” โดยนำอัตราสำรองที่มีอยู่มาหมุนเวียนรองรับกลุ่มข้าราชการดังกล่าว และให้นำไปฝึกอบรมเป็นเวลา ๖ เดือน แล้วประเมินผลจากนั้นให้ไปทดลองปฏิบัติงานจริงอีก ๖ เดือน ซึ่งวิธีการดังกล่าว จะไม่กระทบกับงบประมาณและอัตราค่าจ้างตำรวจ

คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ลงมติเห็นชอบตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เสนอและให้ ก.พ. และคณะกรรมการข้าราชการตำรวจกำหนดรายละเอียดวิธีปฏิบัติตลอดจนจัดทำกฎระเบียบเพื่อรองรับมาตรการดังกล่าว และดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการ โดยใช้หลักคุณธรรม ต้องไม่นำหลักเกณฑ์ และวิธีการนี้ ไปกลั่นแกล้งผู้ใต้บังคับบัญชาและจะต้องไม่ใช่ช่องทางนี้ ในการให้เป็นประโยชน์ต่อการเลื่อนระดับ ตำแหน่ง ชั้น หรือยศโดยเด็ดขาด โดยแจ้งเวียนให้ทราบ ตาม

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๒๑๑

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๘ กำหนดว่า “เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นให้หัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชั้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้าเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้” และข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ” และวรรคสองกำหนดว่า “ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลัง เพื่อตรวจสอบ.....” นั้น

กรมบัญชีกลาง โดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลัง ให้เป็นผู้ตรวจสอบสำนวนสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ในการพิจารณาของกระทรวงการคลังให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง” ซึ่งในทางปฏิบัติในการนำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งกรมบัญชีกลางจะต้องประมวลเรื่องและสรุปรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตลอดจนข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย รวมทั้งคำให้การพยานผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดพิมพ์เอกสารค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สามารถนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งได้รวดเร็วเท่าที่ควร และในปัจจุบัน ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐส่วนมากได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการสอบสวน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft word บนระบบปฏิบัติการ Window แล้ว ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของกรมบัญชีกลางเป็นไปด้วยความรวดเร็วสามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ได้เร็วขึ้น และทันเหตุการณ์ จึงใคร่ขอความร่วมมือดำเนินการดังนี้

๑. การจัดส่งสำนวนสอบสวนให้กระทรวง

การคลังตรวจสอบ ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่า ด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยว
กับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.
๒๕๓๙ สำหรับเอกสารซึ่งเป็นพยานหลักฐาน
ที่เกี่ยวข้อง ให้ใช้สำเนาเอกสารที่เจ้าหน้าที่รับรอง
สำเนาถูกต้อง ส่วนเอกสารต้นฉบับให้เก็บรักษา
ที่หน่วยงาน เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิง หรือใช้
ประกอบเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องคดีได้ทันที

๒. นอกจากสำนวนสอบสวนและพยาน
หลักฐานต่าง ๆ ที่จะต้องส่งให้กระทรวงการคลัง
ตามระเบียบแล้ว หากหน่วยงานของรัฐแห่งใด
ได้จัดพิมพ์รายงานการสอบสวนโดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์ Microsoft Word บนระบบ
ปฏิบัติการ Window ขอให้หน่วยงานของรัฐ
ทำการบันทึกข้อมูลรายงานผลการสอบสวนนั้น
ลงบนแผ่นบันทึกข้อมูล (Diskette) และจัดส่ง
แผ่นบันทึกข้อมูลนั้น มาให้กระทรวงการคลัง
พร้อมกับสำนวนการสอบสวนด้วย

โดยแจ้งเวียนให้ทราบและถือปฏิบัติต่อ
ไปตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว
๒๔๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖

การยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี

เรื่อง ห้ามข้าราชการและพนักงานของ องค์การบริหารส่วนการลงแซร์

เดิมคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๕
มกราคม ๒๕๓๔ เห็นชอบตามที่กระทรวงการ
คลังเสนอเกี่ยวกับการห้ามข้าราชการและพนักงาน

ขององค์การบริหารส่วนการลงแซร์ โดยให้ปฏิบัติ
ดังนี้ สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เล่นร่วมนั้น ควรห้ามทันที
ส่วนผู้ที่เล่นร่วมอยู่แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้
มาจดทะเบียนและแจ้งกำหนดเวลาที่เสร็จสิ้น
การเล่นรวมของวงหนึ่ง ๆ ไว้ เมื่อถึงกำหนดที่จะ
รับจดทะเบียนไว้ ก็ให้โดยเด็ดขาด โดยแจ้ง
เรียนให้ทราบและถือปฏิบัติตามหนังสือกรม
สารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ นว ๑๒/
๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอ
ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตรวจสอบมติ
คณะรัฐมนตรีที่สมควรปรับปรุงหรือยกเลิก ซึ่ง
กระทรวงอุตสาหกรรมแจ้งว่า มติคณะรัฐมนตรี
ดังกล่าว ไม่สามารถใช้บังคับได้กับสภาพความ
เป็นจริงในปัจจุบัน ประกอบกับในปัจจุบันการ
เล่นแซร์ไม่ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย โดยประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้การรับรองไว้ว่า
เป็นสัญญาที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและ
ศีลธรรมอันดีของประชาชน สามารถใช้บังคับคดี
ได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย และสำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรีแจ้งว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว
ไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า
โดยที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการ
เล่นแซร์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม
๒๕๓๔ ซึ่งกำหนดให้การเล่นแซร์ของประชาชน
ทั่วไปที่มีได้ดำเนินการเป็นธุรกิจสามารถกระทำ
ได้ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีสาระสำคัญ คือ กำหนดให้บุคคลธรรมดาเป็นนายวงแชร์ได้ไม่เกิน ๓ วง มีจำนวนสมาชิกวงแชร์รวมกันไม่เกิน ๓๐ คน และมีวงเงินรวมกันไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (๓๐๐,๐๐๐ บาท) ดังนั้น จึงเห็นสมควรยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เรื่องห้ามข้าราชการ และพนักงานขององค์การรัฐบาลเล่นการลงแชร์ เนื่องจากไม่มีผลในทางปฏิบัติ และเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยกับความเห็นของส่วนราชการดังกล่าว จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่องห้ามข้าราชการและพนักงานขององค์การรัฐบาลเล่นการลงแชร์

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมายและระบบราชการ) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) พิจารณาแล้วเห็นควรให้ความเห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ เกี่ยวกับการห้ามข้าราชการและพนักงานขององค์การรัฐบาลเล่นแชร์ ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอโดยให้ผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชามีให้หมกมุ่นหรือเอาใจใส่เกี่ยวกับการเล่นแชร์ในสถานที่ราชการ จนเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ หรือ แดกความสามัคคี และสามารถดำเนินการทางวินัยตาม

กฎหมายหรือระเบียบที่มีในฐานอื่นได้

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖ อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมายและระบบราชการ) และได้แจ้งเวียนให้ทราบและถือปฏิบัติต่อไปตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร.๐๕๐๕/ว๒๒๖ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๖

การกำหนดวันหยุดราชการเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องในการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑๑

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เสนอเรื่อง การกำหนดวันหยุดราชการเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องในการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑๑ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ลงมติว่า

๑. ให้นับวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ และวันจันทร์ที่ ๒๐ ถึงวันพุธที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นวันหยุดราชการเป็นกรณีพิเศษสำหรับหน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจที่มีใช้สถาบันการเงินที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ในกรณีของสถาบันการเงินให้เป็นไปตามประกาศของธนาคารแห่ง

ประเทศไทย สำหรับสถาบันการเงินที่มีได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้สถาบันการเงินนั้น ๆ พิจารณาตามความเห็นสมควร

๒. โดยที่การหยุดราชการในครั้งนี้เป็นกรณีพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาการจราจรที่อาจคับคั่ง ในช่วงเวลาการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค และกระทบต่อการสัญจรของประชาชน แต่ไม่ควรให้การหยุดราชการระยะยาวดังกล่าว มีผลกระทบต่อการให้บริการประชาชนในภารกิจที่ได้กำหนด หรือ นัดไว้แล้วล่วงหน้า ดังนั้น หากหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจใด มีภารกิจที่จำเป็นเร่งด่วนในช่วงวันหยุดข้างต้น เช่น งานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม โรงพยาบาล การขออนุญาตอนุมัติในเรื่องจำเป็นและสำคัญ การดำเนินการกิจการที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การนำเข้าหรือส่งออกกรมตลอดถึงการปฏิบัติภารกิจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมดังกล่าว ซึ่งหากหยุดหรือเลื่อนไปจะเกิด

ความเสียหายแก่ราชการ หรือ กระทบต่อการให้บริการประชาชน ก็ให้หัวหน้าหน่วยงานนั้น ๆ พิจารณาจัดเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานในช่วงวันหยุดราชการดังกล่าวตามความเหมาะสมด้วย

๓. ให้หัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาความปลอดภัย สถานที่ราชการสำคัญ เช่น ท่าเรือ สนามบิน เป็นต้น ตลอดจนการป้องกันอุบัติเหตุจราจร และความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน เช่น กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น พิจารณากำหนดมาตรการ และแนวทางการดำเนินการในเรื่องนี้ ในช่วงวันหยุดดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม

โดยแจ้งเวียนให้ทราบ และถือปฏิบัติต่อไปตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๒๐๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เสียบรั้วราชการ

ตอน กระแสใหม่ : กระแสพลังงาน

‘หวัชพิ’

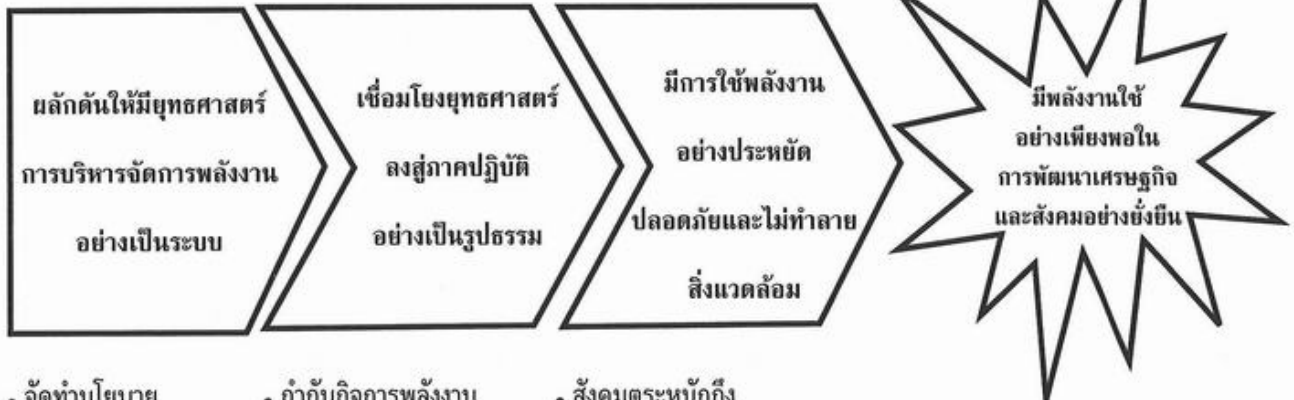
พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างนวัตกรรมแปลกใหม่ ทันสมัย การอนุรักษ์พลังงานและอื่นๆ ที่เป็นการบริหารจัดการพลังงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้กระทรวงพลังงานเป็นกระทรวงใหม่ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

กระทรวงพลังงาน มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดหา พัฒนา และบริหารจัดการ

พลังงานและราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงพลังงาน หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงพลังงาน หรือ ตามมติคณะรัฐมนตรี

กระทรวงพลังงาน มีบทบาทในการกิจของรัฐตามกลุ่มที่ ๕ ในการดูแล พัฒนา การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เอื้อต่อการดำรงชีวิต เกิดความสมดุลในการพัฒนาและเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในประเทศอย่างยั่งยืน

- จัดทำนโยบาย แผนและมาตรการในการบริหารจัดการพลังงานของประเทศจากแหล่งภายในและต่างประเทศ
- กำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณในภาพรวม

ฯลฯ

- กำกับกิจการพลังงานให้อยู่ในมาตรฐานระดับสากล
- ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ค้นคว้าพลังงานทดแทน

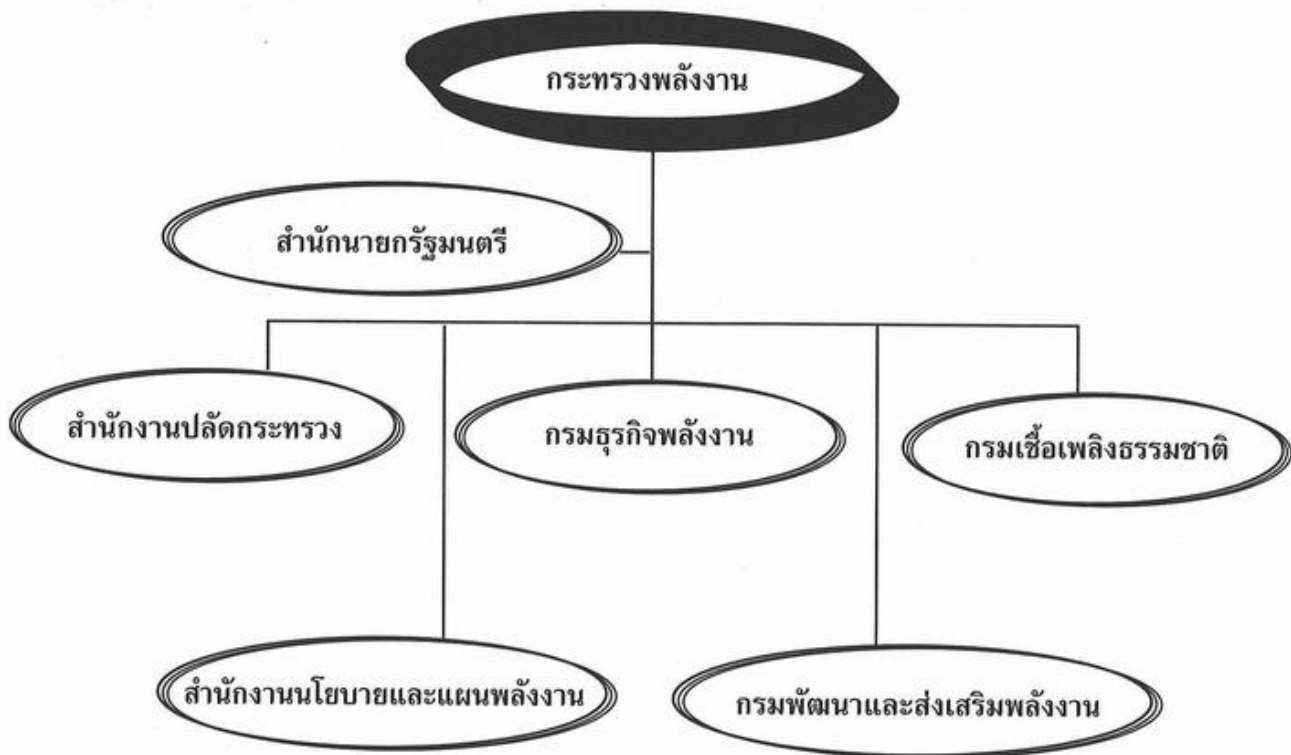
ฯลฯ

- สังคมตระหนักถึงความสำคัญและใช้พลังงานอย่างประหยัด
- กิจการพลังงานมีความปลอดภัย กระทบสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ฯลฯ

ที่มา : พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช ๒๕๔๕

โครงสร้างส่วนราชการของกระทรวงพลังงาน

เกือบ ๑ ปีที่ได้จัดตั้งกระทรวงใหม่ : กระทรวงพลังงานขึ้นมา กระทรวงพลังงานได้สนองนโยบายรัฐบาลอย่างเต็มศักยภาพ เป็นรูปธรรมมีความเป็นเลิศหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะที่ติดอันดับหนึ่งของส่วนราชการ คือ เป็น

หน่วยงาน ๑ ใน ๔ ของโครงการนำร่อง “ระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง” หรือ “ระบบ Fast Track” ซึ่งเป็นการพัฒนาคนเก่งคนดีให้เป็นผู้ดำเนินการปรับเปลี่ยนให้เกิดสิ่งดีงามและความเจริญอกงามในวงราชการ

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : พัฒนาคน พัฒนาพลังงาน นำชาติก้าวไกล

เราเชื่อว่า การแบ่งปันช่วยสังคมไทยให้ดีขึ้นได้

ชวนราษฎร์ เสริมรัฐ ยืนหยัดยุติธรรม